

הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

זֹהַר תּוֹלְדוֹת

The Holy Zohar

Zohar Toldot

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2020 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק וְגו'. פֶּתַח רַבִּי חֵיִיא וְזֵיִיא וְאָמַר (תהלים קו) מִי יִמְלֹךְ גְּבוּרֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תַּהֲלָתוֹ. תָּא וְזֵי, כִּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסָלִיק בְּרַעְיוֹתָא קַמִּיהָ לְמַבְרִי עֲלָמָא, הָוָה מְסַתַּכַּל בְּאוֹרֵייתָא, וּבָרָא לֵיהּ, וּבְכָל עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא דְבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא הָוָה מְסַתַּכַּל בְּאוֹרֵייתָא, וּבָרָא לֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ח) וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיָ שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. אֵל תִּקְרִי אֱמוּנָה אֱלָא אֱמוּנָה.

1. וְאֵלֶּה (בראשית כח) תוֹלְדוֹת יִצְחָק וְגו'. פֶּתַח רַבִּי חֵיִיא וְזֵיִיא וְאָמַר (תהלים קו) מִי יִמְלֹךְ גְּבוּרֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תַּהֲלָתוֹ. תָּא וְזֵי, כִּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסָלִיק בְּרַעְיוֹתָא קַמִּיהָ לְמַבְרִי עֲלָמָא, הָוָה מְסַתַּכַּל בְּאוֹרֵייתָא, וּבָרָא לֵיהּ, וּבְכָל עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא דְבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא הָוָה מְסַתַּכַּל בְּאוֹרֵייתָא, וּבָרָא לֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ח) וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיָ שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם אֵל תִּקְרִי אֱמוּנָה, אֱלָא אֱמוּנָה.

2. בְּשָׂרְצָה לְבָרָא אָדָם, אָמַרְהָ תוֹרָה לְפָנָיו: אִם הָאָדָם יִבְרָא וְאַחֲרֵי כֵן יִחְטֵא וְאַתָּה תִּדּוֹן אוֹתוֹ, לָמָּה יִהְיֶה מַעֲשֵׂי יָדָיו לְחַנּוּם, שְׁהֵרִי לֹא יוּכַל לְסַבֵּל אֶת דִּינָךְ? אָמַר לָהּ הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא: הִנֵּה תִקְנִיתִי תְּשׁוּבָה טָרָם שֶׁבִּרְאִיתִי אֶת הָעוֹלָם. אָמַר הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם בְּשָׂעָה שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ וּבָרָא אֶת הָאָדָם, אָמַר לוֹ: עוֹלָם, עוֹלָם, אֵתָּה וְחֻקוֹתֶיךָ לֹא יִתְקִימוּ אֵלָּא עַל הַתּוֹרָה. וּמִשּׁוֹם כֵּן בִּרְאִיתִי כֵן אֶת הָאָדָם, כְּדִי שִׁיתַּעֲסֵק בָּהּ, וְאִם לֹא – הֲרִינִי מִחֲזִירָךְ לְתוֹהוּ וּבְהוּ, וְהַפֵּל בְּשִׁבִּיל הָאָדָם קִיָּם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ישעיה מו) אֲנִכִּי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בִּרְאִיתִי. וְהַתּוֹרָה עוֹמְדָת וּמְכַרִּיזָה לְפָנֵי בְנֵי אָדָם כְּדִי שִׁיתַּעֲסֵקוּ וְיִשְׁתַּדְּלוּ בָּהּ, וְאִין מִי שִׁירְכִין אֲזִינוּ.

2. כִּד בָּעָא לְמַבְרִי אָדָם אָמַרְהָ תוֹרָה קַמִּיהָ, אִי בִּרְ זֵשׁ יִתְבְּרִי, וּלְבַתֵּר יוֹזְטִי וְאַתָּה תִּדּוֹן לֵיהּ, אֱמַאי יְהוֹן עוֹבְדֵי יָדָךְ לְמַגְנָא, הָהָא לֹא יִיכּוֹל לְמַסְבֵּל דִּינָךְ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אֵתְקִינִת תְּשׁוּבָה עַד לֹא בִּרְאִיתִי עֲלָמָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֲלָמָא בְּשִׂעְתָּא דְעַבְד לֵיהּ וּבָרָא לְאָדָם, אָמַר לֵיהּ, עֲלָמָא עֲלָמָא, אַתָּה וְיִמּוּסָךְ לֹא קִיָּיִמִין אֱלָא עַל אוֹרֵייתָא. וּבִגִּין כֵּן בִּרְאִיתִי לֵיהּ לְאָדָם כֵּן, בִּגִּין דִּיתַעֲסֵק בָּהּ. וְאִי לֹא, הָא אֲנָא אֶהְדָּר לָךְ לְתוֹהוּ וּבְהוּ וְכָלֹא בִּגִּינִיהּ דְאָדָם קִיָּיִמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מו) אֲנִכִּי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בִּרְאִיתִי. וְאוֹרֵייתָא קִיָּיִמָא וּמְכַרִּיזָה קַמִּיהֶוּ דְבְנֵי זֵשׁא, בִּגִּין דִּיתַעֲסֵקוּ וְיִשְׁתַּדְּלוּ בָּהּ וְלִית מִאֵן דִּירְכִין אוֹדְגִיָּה.

Proverb 8:30

”וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ, אֱמוּנָה וְאֶהְיָ שְׁעִשׂוּעִים, יוֹם יוֹם; מִשְׁחָקָת לְפָנָיו בְּכָל-עֵת.”

“then I was beside him, like a master workman, and I was daily his delight, rejoicing before him always,”

The Zohar reveals that when the Holy One Bless be He wished to create the world, he was looking into the Torah and follow it in the process of Creation.

The Torah was a tool in the hands of God as a master workman to create the world.

Before God started the work, the Torah asked him: if a man is created and immediately makes a sin then why doing the work for nothing, since your judgment is so powerful. God answered that he created the force of repentance, ‘Teshuvah’, before creation and if he sins then he can repent and I will erase the sin.

When God created the world and man he told the world: you and the entire nature are founded on the Torah and I created man to deal with the Torah and if he doesn't then I will bring you back to chaos.

The Torah tells us to study it but no one has an open ear to it.

This was the most direct translation of the two Zohar paragraphs of Toldot. The next DZ will go deeper into the meaning of this Zohar revelation.

3. בא ראה, כל מי שמשתדל בתורה, מקים העולם ומקים כל מעשה ומעשה על תקונו בראוי, ואין לה כל איבר ואיבר באדם שאין בנגדו בריה בעולם. שהרי כמו שאדם נחלק לאיברים, וכלם עומדים דרגות על דרגות מתקנים אלו על אלו וכלם גוף אחד – כך גם העולם, כל אותם בריות כלם איברים איברים ועומדים אלו על אלו, ובאשר כלם מתקנים – הנה גוף [אחד] ממש. והכל כמו שהתורה. שהרי כל התורה איברים ופרקים ועומדים אלו על אלו, ובשכלם נתקנים – נעשים גוף אחד. בין שדוד הסתפל במעשה הזה, פתח ואמר, (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך.

4. בתורה כל הסודות עליונים חתומים שלא יכולים להשיג. בתורה כל אותם דברים עליונים שהתגלו ולא התגלו. בתורה הם כל הדברים שלמעלה ולמטה. כל הדברים של העולם הזה וכל הדברים של העולם הבא הם בתורה, ואין מי שמשגיח ומכיר אותם. ומשום כך כתוב (תהלים קו) מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהלתו.

3. תא וזוי, כל מאן דאשתדל באורייתא איהו קיים עלמא, וקיים כל עובדא ועובדא על תקוניה כדקא יאות, ולית לה כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בבר זשי, דלא הוי לקבליה בריה בעלמא. דהא כמה דבר זשי איהו מתפלג שייפין, וכלהו קיימין דרגין על דרגין מתתקנין אלן על אלן וכלהו זוד גופא, הכי זמי עלמא, כל אינון בריין כלהו שייפין שייפין, וקיימין אלן על אלן, וכד מתתקנין כלהו, הא גופא ממש. וכלא כזוונא באורייתא, דהא אורייתא כלא שייפין ופרקין, וקיימין אלן על אלן, וכד מתתקנין כלהו, אתעבידו זוד גופא. בין דאסתכל דוד בעובדא דא, פתוז ואמר, (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך.

4. באורייתא אינון כל רזין עלאין וזתימין דלא יכלין לאתדבקא, באורייתא כל אינון מלין עלאין, דאתגליין ולא אתגליין, באורייתא אינון כל מלין דלעילא ולתתא, כל מלין דעלמא דין, וכל מלין דעלמא דאתי באורייתא אינון, ולית (דף קלה ע"א) מאן דישיגוז וידע לון, ובגין כך כתיב, (תהלים קו) מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהלתו.

The Zohar tells us that every person that studies the Torah sustains the world. Every cell in the body has a connection to a different part of creation.

“The human body, consisting of about 75 to 100 trillion cells, carries about ten times as many micro-organisms in the intestines. The metabolic activities performed by these bacteria resemble those of an organ, leading some to liken gut bacteria to a “forgotten” organ.”

The Zohar explains that as all the body parts are connected together to become one body so it will be in the final correction. The people will feel, as they are parts of one whole world. King David saw this plan and said: Psalms 104:24

מה-רבו מעשיך, יהוה – כלם, בחכמה עשית
”מלאה הארץ, קנייך”

“O YHVH, how manifold are your works! In wisdom (Chokmah) have you made them all; the earth is full of your creatures.”

To understand that we need to go back to the previous Zohar paragraphs that taught us that God created the world using the Torah.

When we come to build a house we need an architect, a building plan and building blocks/elements. We can look at this from another point of view. If we see a building we know that it was made from building materials, there was a plan and someone who executed the plan. The Hebrew letters existed before the actual process of Creation.

The first thing God created before the physical world was the Hebrew letters

Genesis 1:1 “בְּרֵאשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ.”

“In the beginning God created the heaven and the earth.”

בְּרֵאשִׁית – in the beginning

בָּרָא – created

אֱלֹהִים – God (ALHYM)

אֶת – Alef to Tav (Hebrew Alef-Bet)

הַשָּׁמַיִם – The heavens (the spiritual system)

וְ – and – the Alef to Tav of the lower level

הָאָרֶץ – the Earth (the lower and physical world)

The Book of Formation calls the Hebrew letters, ‘stones’ and the words, ‘arks’, ‘chests’, which are vessels with the ability to hold Light.

The entire Torah is the plan/ drawing of the architect, who is God. Every letter connects to the root souls of many, giving them life and sustenance. Every Israelite connects with his body to all parts of creation. When we study the Torah we draw life energy to sustain our soul that holds the physical body. Like a lit candle, it radiates a light that affects all the souls that connect to his soul. That is why the sages taught us that all Israelites are responsible for each other. Our souls are connected to each other beyond our capabilities of understanding.

The letters of the Torah are the vessel and visible in the physical level on the written parchment of the Torah scroll. Rabbi Avraham Azulai teaches us that the letters are channels of Light of Binah. The Nikkud, ‘vowels’, draw Light from Chokmah and the cantillation, which are the special tones used during the reading of the Torah, reveal Light from Keter. Therefore, the Torah reveals the Light of the upper three Sefirot.

The precepts of the Torah draw great Light to the world. The sages tell us that those who study the precepts of the Torah every day bring peace to the world. Rabbi Akiva, who was the teacher of Rabbi Shimon, said that he can teach ‘mountains’ of studies on every letter in the Torah.

When we study the Torah through the Zohar we reveal great Light in the world. As the Zohar reveals in paragraph 2 (DZ 1668), the man was created for this purpose.

I will close with words from Rabbi Avraham Azulai whose Hillula is today.

From Chessed L’avraham 2-8

Those who study the Torah, and especially in its secrets that are above all, adhere to the Tree of Life that is Tiferet, Central Column. The Shechinah sees his connection and ‘jumps’ on him so she can also connect to the Tree of Life. Those who study the Torah for riches have the Klipah weakened that binds them to the material desires. Even if they do not have 100% pure intention,

they have some merit and opportunity to turn the selfish desires to positive and make higher spiritual connections.

5. בא ראה, בא שלמה ובקש לעמוד על דברי התורה ועל דקדוקי התורה ולא יכל. אמר, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. דוד אמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. בא ראה, כתוב בשלמה (מלכים א ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. והרי בארוהו שחמשה ואלף טעמים היו בכל משל ומשל שהיה אומר. ומה שלמה, שהוא בשר ודם, כך היו בדבריו – דברי התורה שאמר הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה שכל דבר ודבר יש בו כמה משלים, כמה שירים, כמה תשבחות, כמה סודות עליונים, כמה חכמות, ועל כן כתוב מי ימלא גבורות ה'.

6. בא ראה מה כתוב למעלה, ואלה תולדות ישמעאל. שהם שנים עשר נשיאים. אחר כך אמר ואלה תולדות יצחק. התעלה על דעתך שכתוב בו בישמעאל שהוליד שנים עשר נשיאים ויצחק הוליד שני בנים, שהם התעלה וזה לא התעלה? על כן כתוב מי ימלא גבורות ה'. זה יצחק. ויצחק הוציא את יעקב, שהוא היה לבדו יותר מכלם, שהוליד שנים עשר שבטים, הקיום של מעלה ומטה. אבל יצחק למעלה בקדשה עליונה, [וישמעאל] ועשו למטה, ועל כן כתוב מי ימלא גבורות ה' ישמע כל תהלתו. זה יעקב. בשנדיב השמש בלבנה, כמה כוכבים מאירים מהם.

5. תא וזוי אתא שלמה ובקש לעמוד על דברי התורה, ועל דקדוקי אוריינתא, ולא יכל, אמר (קהלת ז) אמרתי אונקמה והיא רחוקה ממני. דוד אמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. תא וזוי, כתיב בשלמה (מלכים א ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. והא אוקמוה. דחמשה ואלף טעמים היו בכל משל ומשל דהיה אומר. ומה שלמה דאיהו בשר ודם כך היו בדבריו, מלין דאוריינתא דקאמר קודשא בריך הוא, על אונת כמה וכמה, דבכל מלה ומלה אית בה כמה משלים, כמה שירין, כמה תושבון, כמה רזין עלאין, כמה זוכמן ועל דא כתיב מי ימלא גבורות יי.

6. תא וזוי, מה כתיב לעילא, (בראשית כה) ואלה תולדות ישמעאל, דאינון תריסר נשיאין, לבתר אמר ואלה תולדות יצחק, סלקא דעתך דכיון דכתיב ביה בישמעאל דאוליד תריסר נשיאין, ויצחק אוליד תרין בנין, דדא אסתלק ודא לא אסתלק. על דא כתיב מי ימלא גבורות יי, דא יצחק, ויצחק אפיק ליה ליעקב דהיה איהו בלחודוי יתיר מכלהו, דאוליד תריסר שבטין, קיומא דלעילא ותתא. אבל יצחק לעילא בקדושה עלאה (ו"א וישמעאל) ועשו לתתא, ועל דא כתיב, מי ימלא גבורות יי ישמיע כל תהלתו, דא יעקב כד אתרביק שמשא בסיהרא כמה ככביא נהירין בנזיהו.

The Zohar quotes King Solomon, who was known for his great wisdom (Chokmah). King David prepared everything for the building process of the Holy Temple but left the actual work to his son, King Solomon (Read 1 Chronicles Chapter 29). King David was a warrior with blood on his hands. Even though he fought justified wars, he knew that he could not build the Holy Temple. It required purity the King Solomon had. His name, שלמה, means 'the complete'. The root of his name means 'peace'. By building the Holy Temple he earned the merit to connect to the Light of Chokmah.

Regardless of his supreme wisdom, he could not get to the deepest levels of understanding the Torah.

Ecclesiastes 7:23

“כל-זה, נסיתי בחכמה; אמרתי אֲחַכְמָה, והיא רחוקה ממני”

“I tested all this with wisdom, and I said, “I will be wise,” but it was far from me.”

“רחוק, מה-שְׁהִיָּה; וְעֵמֶק עֵמֶק, מִי יִמְצְאוּ” 24:

“What has been is remote and exceedingly mysterious. Who can discover it?”

King David himself, who devoted all his life to connect to the Creator in all his actions, asked God:

Psalms 119:18

“גל-עיני ואביטה – נפלאות, מתורתך.”

“Open my eyes, that I may behold wondrous things out of your law (Torah).”

The Holy Ari used this in the short prayer before studying the Zohar, to make a connection to the words of King David asking for the Light to open our eyes, that are the aspect of Chokmah, to see the wonders of the Torah.

The Zohar reveals so many spiritual secrets from the Torah, and yet it's like nothing in the ocean of knowledge that it conceals.

Our DNA has 4 basic elements, represented by the letters AGTC, which are the initials of four nucleic acids.

There are four elements that are parts of every letter in the Torah. They are shown in the table

There are 304,805 letters in the Torah and using different calculations of the basic letter elements that construct them all we get to the count of 600,000 – 408. This is significant and you can find more about the letter count in the Torah on KabbalahSecrets.com. The combinations are endless and if the letters are the DNA of the universe, as we learned from the last Zohar studies, then we can definitely and scientifically say that the Torah is the DNA of the entire universe.

7. ואלה תולדות יצחק בן אברהם. אמר רבי יוסי, מה שונה שעד כאן לא כתוב בן אברהם וכעת אמר? אלא אף על גב שכתוב ויברך אלהים את יצחק בנו, בעת שמת אברהם, דמותו היתה בו, ונשארה ביצחק. שכל מי שראה את יצחק, היה אומר זה ודאי אברהם, והיה מעיד ואומר, אברהם הוליד את יצחק.

7. (בראשית כה) ואלה תולדות יצחק בן אברהם. אמר רבי יוסי, מאי שנא דעד הכא לא כתיב בן אברהם והשתא אמר, אלא אף על גב דכתיב ויברך אלהים את יצחק בנו, השתא דמית אברהם דיוקנא היה ביה, ואשתאר ביה ביצחק, דכל מאן דזומי ל'יצחק' היה אמר דא אברהם ודאי, והיה סהיד ואמר (בראשית כה) אברהם הוליד את יצחק.

8. רבי יצחק קם לילה אחד לעסק בתורה, ורבי יהודה קם בקיסריה בשעה ההיא. אמר רבי יהודה, אקום ואלך לרבי יצחק, ואעסק בתורה ונתחבר יחד. הלך עמו חזקיה בנו, שהיה ילד. בשקרב לשער, שמע את רבי יצחק שהיה אומר, ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי ראי. הפסוק הזה אין ראשו סופו,

8. רבי יצחק קם ליליא זזר (דף קלה ע"ב) למלעי באורייתא, ורבי יהודה קם בקסרוי, בההיא שעתא. אמר רבי יהודה, איקום ואיזיל לגבי רבי יצחק, ואלעי באורייתא ונתחבר כוודא. אזל עמיה חזקיה בריה דהיה רביא. כד קריב אבבא, שמע ליה לרבי יצחק דהיה אמר, ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי רואי, האי קרא

ואין סופו ראשו. מה שונה שהקדוש ברוך הוא הצריך לברך את יצחק משום שאברהם לא ברח אותו? מה הטעם? משום שלא יתברך עשו, ועל כן עלו אותן ברכות לקב"ה, ובארוהו. וישב יצחק עם באר לחי ראי, מה זה לחי ראי? אלא שהתחבר עם השכינה, הבאר של מלאך הברית נראה עליה בתרגומו, ומשום כך ברכו.

לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה, מאי ענין דקודשא בריך הוא אצטריך לברכא ליה ליצחק, בגין דאברהם לא ברכיה. מאי טעמא, משום דלא יתברך עשו, ועל דא סליקו אינון ברכאן לקודשא בריך הוא, ואוקמוה. וישב יצחק עם באר לחי ראי, מאי לחי ראי, אלא דאתחבר בה בשכינתא, בירא דמלאך קיימא אתווי עליה, בתרגומו, ובגין כך ברכיה.

Genesis 25:11

”ויהי, אחרי מות אברהם, ויברך אלהים, את-יצחק בנו; וישב יצחק, עם-באר לחי ראי.”

“It came about after the death of Abraham, that God blessed his son Isaac; and Isaac lived by Beer-lahai-roi.”

The Zohar discusses the verse above and raises the question of why God blesses Abraham after the death of his father. The explanation is simple. Abraham didn't bless his son Isaac so Esau won't benefit from it. Only after Abraham died, his light was revealed and God could pass it directly to Isaac.

‘Beer Lahai-roi’, literally means ‘well of visible life’. That place represented the Shechinah that came to dwell with Isaac after he received the blessings of his father from God.

The commandment of honor your father and mother is an important spiritual tool that connects us to the force that sustains all life in the world. When we have the merit, we receive blessings.

9. בינתים דפק רבי יהודה בשער ונכנס, והתחברו. אמר רבי יצחק, בעת וזוג השכינה עמנו. אמר רבי יהודה, הבאר לחי ראי הוא שאמרת – יפה, אבל בדבר נשמע. פתח ואמר, (שיר ד) מעין גנים באר מים חיים ונזלים מן לבנון. הפסוק הזה נתבאר, אבל הנה פרשוהו, מעין גנים – זה אברהם. באר מים חיים – זה יצחק. ונזלים מן לבנון – זה יעקב. באר מים חיים זה יצחק, היינו שבתוב וישב יצחק עם באר לחי ראי. ומה הבאר? זו השכינה. לחי – זה חי העולמים, צדיק חי העולמים, ואין להפריד אותם. חי הוא בשני עולמות. חי למעלה, שהוא העולם העליון. חי כלפי העולם התחתון. והעולם התחתון בשבילו קים ומאיר.

9. אדהכי, בט"ש רבי יהודה אבבא ועאל, ואתחברו. אמר רבי יצחק, השתא וווגא דשכינתא בהדן. אמר רבי יהודה, האי באר לחי ראי דקאמרת שפיר, אבל במלה אשתמע. פתח ואמר, (שיר השירים ד) מעין גנים באר מים חיים ונזלים מן לבנון, האי קרא אתבאר אבל הא אוקמוה, מעין גנים דא אברהם באר מים חיים דא יצחק, ונזלים מן לבנון דא יעקב. באר מים חיים דא יצחק, היינו דכתיב וישב יצחק עם באר לחי ראי. ומאי באר דא שכינתא. לחי, דא חי העולמים, צדיק חי העולמים וליה לאפרשא לון, חי הוא בתרי עולמין, חי לעילא, דאיהו עקמא עלאה, חי לגבי עקמא תתאה, ועקמא תתאה בגיגיה קיימא ונהרא.

10. בא ראה, הלכנה לא מאירה אלא בשוואה את השמש, וכיון שוואה אותו – מאירה. ועל כן באר לחי ראי הוא ודאי, ואז

10. תא וזוי, סיהרא לא אתנהירת, אלא כד וזויא ליה לשמשא, וכיון דוזויא ליה, אתנהיר. ועל דא האי באר

לְזוּי רֹאֵי וְדָאֵי, וְכִדִּין אֶתְנַהֲרָא, וְקִיָּמָא בְּמִיּוֹן זְוִיין, לְזוּי
רֹאֵי, בְּגִין לְאֶתְמַלְכָּא וְלְאֶתְנַהֲרָא מִהָאֵי זְוִי.
מֵאִירָה וְעוֹמֶדֶת בְּמִים חַיִּים. לְחֵי רֹאֵי, בְּדֵי
לְהִתְמַלָּא וְלִהְיוֹת מֵאִירָה מִהָחֵי הָאֵה.

This Zohar study and story began (in paragraph 7) telling us that Rabbi Yitzhak woke up at night to study the Torah. At the same time, Rabbi Yehudah woke up in a different town and decided to walk to Rabbi Yitzhak and study with him.

When he arrived at his door he heard the words of Rabbi Yitzhak, that we studied previously, about the merit of Isaac to have the unification with the Shechina.

Now Rabbi Yehuda opens the door and makes a connection with his friend. Rabbi Yitzhak said that the unification of the Shechina was with them.

They continued discussing the meaning of Isaac's place, "בְּאֵר לְחֵי רֹאֵי", "Beer-lahai-roi", and explained that "be'er" was 'well of life' and the aspect of Isaac. It is also the aspect of the Shechina that connects to 'Life', 'ח' (Chai 18), which is Yessod and Tzadik. These two aspects can not be separated because the unification, called 'Life', 'ח', is for the upper worlds, and for the lower worlds when they are in unification. Only when there is the unification of upper and lower the force of life can be expressed. Prayers (words) and Consciousness, Woman and Man, Light and Vessel.

The Zohar also brings an example of the sun and the moon. The moon has no life without the light of the sun. As we explained in previous DZ, 'Beer Lahai-roi' literally means 'well of visible life'.

Lessons: when Rabbi Yehuda and Rabbi Yitzhak studied about the unification of the Shechina, they experienced the same thing in their lives. When we study the Zohar we have a similar connection but each one of us on his own personal spiritual level. With time and daily study, we bring our souls to experience higher levels of Light.

We are in Malchut and the aspect of the moon, if we don't face and connect to the Light we are in the aspect of the dark side of the moon.

11. תָּא זְוִי, כְּתִיב (דף קלו ע"א) (שמואל ב כ"ג) וּבְנִיָּהּ
בֶּן יְהוֹדָע בֶּן אִישׁ זִי דִּהְיוּ צַדִּיק וְנָהִיר לְדַרְיָה, כְּמָה
דְּזוּי דְּלַעִילָא נָהִיר לְעֻלְמָא. וּבְכָל זְמַנָּא הָאֵי בְּאֵר לְזוּי
אֶסְתַּכַּל וְזְוִי, בְּגִין לְאֶתְנַהֲרָא כְּדִקְאֻמְרָן. וְיֵשֵׁב יִצְחָק
עִם בְּאֵר לְזוּי רֹאֵי. הֵינֵנוּ דְּכְתִיב, (בראשית כה) בְּקִוְיָתוֹ
אֶת רִבְקָה, וְיָתִיב בְּהֶרֶה, וְאֶתְאַוִּיד עִמָּה, זֹשֶׁךְ
בְּלִילָה, דְּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמָאֲלוּ תִזְוֶת לְרֹאשִׁי.
וְתָא זְוִי, יִצְחָק בְּקִרְיָת אֲרִבְעָ הָיָה בְּתֵר דְּמִית
אֲבִרָהָם, מִהוּ וְיֵשֵׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לְזוּי רֹאֵי, דְּאִנְדְּוֹג
בֵּית, וְאִנְדְּוִיד בֵּית בְּהֵהוּא פִּירָא, לְאֶתְעָרָא רְזוּיבּוּתָא
כְּדִקְאֻמְרָן.
11. בָּא רֹאֵה, כְּתוּב (שמואל ב כז) וּבְנִיָּהּ בֶּן
יְהוֹדָע בֶּן אִישׁ חֵי, שְׁהִיָּה צַדִּיק וְהָאִיר לְדוֹרוֹ,
כְּמוֹ חֵי שְׁלֻמְעֵלָה מֵאִיר לְעוֹלָם, וּבְכָל זְמַן
הַבְּאֵר הַזֶּה לְחֵי מִסְתַּכֵּלֶת וְרֹאֵה בְּדֵי לְהָאִיר,
כְּמוֹ שְׂאֻמְרָנוּ. וְיֵשֵׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לְחֵי רֹאֵי,
הֵינֵנוּ שְׂכֵתוֹב בְּקִרְיָתוֹ אֶת רִבְקָה, וְיֵשֵׁב עִמָּה
וְהִתְאַחַד עִמָּה, חֲשָׁךְ בְּלִילָה, שְׂכֵתוֹב (שיר
ב) שְׂמָאֲלוּ תִתֵּן לְרֹאשִׁי. וְבָא וְרֹאֵה, יִצְחָק
הָיָה בְּקִרְיָת אֲרִבְעָ אַחֲרֵי שְׁמֵת אֲבִרָהָם. מִה
זֶה וְיֵשֵׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לְחֵי רֹאֵי? שְׁהִיָּה
עִמָּה, וְאִחָיו בְּאִתָּה הַבְּאֵר לְעוֹרֵר הָאֲהָבָה,
כְּמוֹ שְׂאֻמְרָנוּ.

12. פתח רבי יצחק ואמר, (קהלת א) וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם. וזרח השמש – זה השמש שמאיר ללבנה. שכאשר נראה עמה, אז מאירה, ומאיר זורח ממקום עליון שעומד עליו, משם זורח תמיד. ובא השמש – להודג עם הלבנה. הולך אל דרום – שהוא הימין, ושם בו את כחו. ומשום שכחו בו, כל כח הגוף הוא בימין ובו הוא תלוי. אחר כך סובב אל צפון. מאיר לצד זה ומאיר לצד זה. סובב סבב הולך הרוח. בראשונה כתוב שמש, וכעת רוח? אלא הכל אחד וסוד אחד, וכל זה משום שהלבנה מוארת ממנו ויתחברו שניהם.

12. פתח רבי יצחק ואמר, (קהלת א) וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם. וזרח השמש, דא שמשא דגהיר לסיהרא, דכד אתנזח בהדה כדין גהרא, ואתגהיר וזרח מאתר עלאה דקיימא עליה, מתבון וזרח תדיר. ובא השמש, לאודווגא בהדה דסיהרא. (קהלת א) הולך אל דרום, דאיהו ימינא ושיי תוקפיה ביה, ובגין דתוקפיה ביה, כל זיילא דגופא בימינא הוא וביה תליא. ולבתר סובב אל צפון, גהיר לסטרא דא וגהיר לסטרא דא. סובב סובב הולך הרוח, בקדמיתא כתיב שמש, והשתא רוח. אלא כלא זור וזרא זורא, וכל דא בגין דסיהרא אתגהרא מניה ויתחברון תרווייהו.

In this Zohar, we study about another type of unification between Light and Vessel.

Ecclesiastes 1:5

“זרח השמש, ובא השמש; ואל-מקומו-שואף זורח הוא, שם”

“Also, the sun rises, and the sun comes, and unto its place panting it is shining there”

1:6 “הולך, אל-דרום, וסובב, אל-צפון; סובב סבב הולך הרוח, ועל-סביבותיו שב הרוח”

“Going unto the south, and turning round unto the north, turning round, turning round, the wind is going, and by its circuits the wind hath returned”

The ‘rising sun’ is the Light going from Binah to Zeir Anpin. It is the aspect of the ‘going wind’, ‘Ruach’, and the Light that nourishes the Vessel. When the Light, Zeir Anpin, comes to the Moon, the Vessel, it is like a husband coming to his wife for unification. It is a process of revealing Light.

‘Going unto the South’ is the movement of the Right column, Chessed. It’s the first movement that brings the energy for the entire body.

Most people are right-handed because the leading energy is of Chessed. Starting with the left brings strong desires and possibly turns negative. A left-handed person is considered as ‘exchange (right and left) of the vessel’. It’s not related to good and bad but to the type of the vessel. The Bible tells us the story (Judges 3:15) of one of the judges, Ehud, that was left-handed and he was righteous.

‘Turning round unto the north’ is a movement to the Left column, Gevurah. The purpose of moving between the two sides is to bring the light of Chokmah into Chessed. As we see from the chart of the Tree of Life, Chokmah is above Chessed. Binah that is the light and energy of the sun, creates movement from the Left to bring the Light from the upper level into the lower seven Sefirot, starting with Chessed.

The ‘wind going in circuits’ is the רוח, ‘Ruach’, life force energy that comes to the vessel, body. The basic life force of the body is called ‘Nefesh’ that needs ‘Ruach’ for spiritual elevation and a higher connection to the Light.

The process of revealing Light in Malchut is always related to movement. There is nothing in still state in the world. Even the most condensed solid material is an arrangement of atoms in constant movement in space.

In simple words, as Rabbi Ashlag taught us, we need to use the desires to draw Light and share it. We breathe in Light, get the life energy and breathe out what we don't need so we can make room for more Light to come in. Without this cycle life cannot exist in the body and it dies. Holding to the Light we have without sharing it is the aspect of death.

Whatever we do should have the energy of receiving and sharing. Ma'aser is the basic and important aspect of removing death. We give away the tenth or more because it is the aspect of Malchut that doesn't have the light of its own. We should apply the same spiritual principle in everything we do.

13. בא ראה, בשאברהם בא לעולם, חבק את הלבנה וקרב אותה. בין שבא יצחק, אחו בה והחזיק בה כראוי ומשך אותה באהבה, כמו שנאמר, שכתוב שמאלו תחת לראשי. בין שבא יעקב, אז התחבר השמש עם הלבנה והאירה, ונמצא יעקב שלם בכל הצדדים, והלבנה האירה ונתקנה בשנים עשר שבטים.

14. פתח רבי יהודה ואמר, (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו'. הפסוק הזה בארורה. אבל בא ראה, הנה ברכו את ה', ומי הם שראויים לברך את הקדוש ברוך הוא? כל עבדי ה', משום שכל אדם בעולם מישראל, אף על גב שכלם ראויים לברך את הקדוש ברוך הוא, הברכה שבשבילים יתברכו העליונים והתחתונים מה היא? אותה שמברכים אותו עבדי ה', ולא כלם. ומי הם שמברכים ברכה? העומדים בבית ה' בלילות. אלה הם שעומדים בחצות הלילה ומתעוררים לקרא בתורה, אלו עומדים בבית ה' בלילות, שהרי אז בא הקדוש ברוך הוא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. ואנו עומדים כאן להתעורר בברכי תורה, נאמר בברכי יצחק, שאנו בו.

13. תא וזוי, כד אתא אברהם לעלמא וזביק לה לסיהרא וקריב לה, בין דאתא יצחק אחיז בה ואתקף בה כדקא יאות, ומשיך לה ברוזימו, כמה דאתמר דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי. בין דאתא יעקב, כדן אתזבר שמישא בסיהרא ואתגהיר, ואשתכח יעקב שלם בכל סטריין, וסיהרא אתגהיר ואתתקנת בתריסר שבטין.

14. פתח רבי יהודה ואמר (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו'. האי קרא אוקמוה, אבל תא וזוי, הנה ברכו את ה', ומאן אינן דיתזון לברכא ליה לקודשא בריה הוא, כל עבדי ה', בגין דכל בר נש (דף קלו ע"ב) בעלמא מישראל אף על גב דכלא יתזון לברכא ליה לקודשא בריה הוא, ברכתא דבגנייהו יתברכו עלאין ותתאין מאן היא, ההיא דברכין ליה עבדי ה' ולא כלהו. ומאן אינן דברפתהון ברכתא, העומדים בבית ה' בלילות, אלן אינן דקיימו בפלגות ליליא ואתערי למקרי באורייתא. אלן קיימי בבית ה' בלילות, דהא כדן קודשא בריה הוא אתי לאשתעשע עם צדיקיא בגנתא דעדן. ואנן קיימי דכא לאתערא במלי דאורייתא, גימא במלי דיצחק, דאנן ביה.

Title: Light up the moon

When Abraham -Right column, Chessed- came to the world he embraced the Moon, which is the aspect of Malchut. When Isaac -Left column, Gevurah- came, their connection to Malchut got stronger. When Jacob came he

connected the Sun, which is the aspect of Zeir Anpin, to the 'Moon', Malchut and the Light was revealed through the Central column.

The Moon doesn't have light of its own and it shines only when the sun has an uninterrupted connection to it. Jacob connected the right and the left in balance to allow the flow of Light from the upper three Sefirot.

Abraham had one son from the pure side, Isaac and one from the impure side, Ishmael. Isaac had Jacob from the pure side and Esau from the impure side. They didn't have balance until Jacob came with his purity.

Jacob worked seven hard years for Lea then seven more years for Rachel. Lea represented the upper H n of the YHVH name and Rachel represented the lower H n of the name. His hard work in the world of Malchut, together with his dedication to the spiritual studies, merited him the control over the central column. He could bring 12 sons that represent the 12 'borders' of Zeir Anpin.

Lesson: To draw Light to the world without negative aspects, we must learn the Tree of Life system and follow its laws. Being a good person (Abraham, Right) is important but that is only the first step. We need to have pure faith in the ways of God with desires (Isaac, binding, Left) to continue the Light from the Good side (Chessed, Abraham). The final step is revealing the Light through work, restrictions and spiritual connections (Jacob, central column). Without this process, the 'Moon' (Malchut, our lives) can not shine.

15. פתח רבי יצחק ואמר, ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וגו'. בן ארבעים שנה, למה בא למנות באן שהיה בן ארבעים שנה בשנשא את רבקה? אלא ודאי הרי נכלל יצחק בצפון ודרום, באש ומים, ואז היה יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה. כמראה הקשת, ירק לבן אדם. בת שלש שנים אחז בה בשאחו בה ברבקה, ובשהוליד, הוליד בן ששים, להוליד כראוי, כדי שיוצא יעקב שלם מבין ששים שנה כראוי. ואת כלם אחז יעקב אחר כך ונעשה איש שלם.

16. בת בתואל הארמי מפרץ ארם אחות לבן הארמי, מה אכפת לנו כל זה, שהרי כבר נאמר ובתואל ילד את רבקה וגו', וכעת אמר בת בתואל הארמי, ואחר כך מפרץ ארם, ואחר כך אחות לבן הארמי? אלא פרשוה, שהיתה בין רשעים, והיא לא עשתה כמעשיהם. שהיתה בת בתואל, ומפרץ ארם, ואחות לבן, וכלם היו רשעים להרע, והיא העלתה מעשים בשרים ולא עשתה כמעשיהם.

15. פתחו רבי יצחק ואמר. (בראשית כה) ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וגו'. בן ארבעים שנה, אמאי אתא לממני הכא דהוה בן ארבעים שנה כד נסיב לה לרבקה, אלא ודאי הא אתכליל יצחק בצפון ודרום, באש ומים, וכדין הוה יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה. כמראה הקשת, ירוק וזוור סומק. בת שלש שנים אזור בה, כד אזור בה ברבקה. וכד אוליד, אוליד בן ששים, לאוליד כדקא יאות בגין דיפוק יעקב שלם, מבין ששים שנה כדקא יאות, וכלהו אזור להו יעקב לבתר, ואתעביר גבר שלים.

16. בת בתואל הארמי מפרץ ארם אחות לבן הארמי, מאי אכפת לן כולי האי, דהא כבר אתמר (בראשית כד) ובתואל ילד את רבקה וגו', והשיתא אמר בת בתואל הארמי ולבתר מפרץ ארם, ולבתר אחות לבן הארמי. אלא אוקמוה, דהוה בין רשעים ואיהי לא עבדת כעובדייהו, דהוה בת בתואל ומפרץ ארם, ואחות לבן, וכלהו זיזיין לאבאשא, והיא סלקא עובדין דכשרין ולא עבדת כעובדייהו.

Genesis 25:20

יְהִי יִצְחָק, בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה, בְּקָחְתִּי אֶת-רֵבֶקָה בִּת-בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי, מִפֶּדֶן אָרֶם-אָחוֹת לָבָן הָאֲרָמִי, לוֹ לְאִשָּׁה.

“and Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-aram, the sister of Laban the Aramean, to be his wife.” The Zohar tells us that Rebekah was 3 years old and Isaac 40 years old when they met. The Torah goes into details, tells us where Rebekah came from in order to emphasize that she was pure even though she came from a negative environment.

After meeting with his soulmate, Isaac waited 20 years until he was 60 years old to achieve spiritual completion. At that age, his vessel ‘matured’ and could include the 6 sefirot of Zeir Anpin. At that level, he was able to have Jacob who was pure when he was born.

Genesis 25:21

וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לְנֶכַח אִשְׁתּוֹ, כִּי עֲקָרָה הוּא; וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה, וַתֵּהֶר רֵבֶקָה אִשְׁתּוֹ

“And Isaac prayed to YHVH for his wife, because she was barren. And YHVH granted his prayer, and Rebekah his wife conceived.”

When Isaac was ready he prayed to God and his prayer was answered immediately. The patriarchs didn’t think about the joy of marriage in the common sense of the word. They were spiritual giants who knew the impact of their actions on the world. At age 37 Isaac submits himself to the will of God and his father. He let himself to be sacrificed on the altar his father made for him. Three years later he took Rebekah and waited 20 more years to do the right thing in order to draw the perfect soul of Jacob. He was high enough to know that waiting for his vessel to grow and for the Light to make Rebekah be ‘fruitful’ as the seventh, Malchut. That process would draw the complete Light of Zeir Anpin into his wife’s vessel and merit to have the child as Jacob, who became the father of all the children of Israel.

Sometimes we have difficulties in life that we don’t understand. God has a plan and guides us into doing the right things for our personal improvement, and for the benefit of the Tikkun of the world. When we try to ‘rush’ things or leave the pure system we might cause big corruption in the system of cause and effect. It then becomes harder to fix that with Chassadim. God comes to our help and uses the Gevurah and the aspects of Judgment to make things right again. That process comes with pain.

Abraham and Isaac could see most of their future and act on that knowledge. We are blind from seeing even the next hour. We can not see our past incarnations to learn from them, and definitely can not see or understand the chain of cause and effect leading to our current situation.

The only way to walk on the true path of righteousness is to study and follow the Zohar. The secrets that the Zohar reveals to us about the ways of the patriarchs, matriarchs and the spiritual laws, help us walk on the right and just path.

17. עָבְשׁוּ יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, אִם רִבְקָה הָיְתָה בַּת עֲשָׂרִים שָׁנָה אוֹ יוֹתֵר, אוֹ בַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, אוֹ הוּא הִשְׁבִּיחַ שְׁלֹה שְׁלֹה עֲשֵׂתָה כְּמַעֲשֵׂיהֶם, אֲבָל עַד עֲתָה הָיְתָה בַת שְׁלֹשׁ שָׁנִים, אִזּוֹ מָה הִשְׁבִּיחַ שְׁלֹה? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָיְתָה, וְעֲשֵׂתָה לְעֶבֶד אֶת כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה.

18. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵף עַל גֵּב שֶׁכָּל זֶה עֲשֵׂתָה, לֹא יִדְעֵנוּ הָאֵם מַעֲשֵׂיהָ כְּשָׂרִים אוֹ לֹא. אֲלֵא בֵּא רְאָה, כְּתוּב בְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כִּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. בְּשׁוֹשְׁנָה – זוֹ בְּנִסָּת יִשְׂרָאֵל. שְׁהִיא בֵּין אוֹכְלוֹסִיָּה כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה בֵּין קוֹצִים, וְסוּד הַדָּבָר – יִצְחָק בֵּא מִהַצֵּד שֶׁל אֲבִרָהָם שְׁהוּא חֲסֵד עֲלִיוֹן, וְעוֹשֶׂה חֲסֵד עִם כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְאֵף עַל גֵּב שְׁהוּא הַדִּין הַקָּשָׁה, וְרִבְקָה בָּאָה מִצֵּד שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה, וְהִתְעַלְתָּה מִבִּינֵיהֶם, וְהִתְחַבְּרָה עִם יִצְחָק. שְׁהִיא רִבְקָה בָּאָה מִצֵּד הַדִּין הַקָּשָׁה, וְאֵף עַל גֵּב שְׁהִיְתָה מִצֵּד הַדִּין הַרְפָּה וְחוּט שֶׁל חֲסֵד תְּלוּי בָּהּ, וְיִצְחָק דִּין קָשָׁה וְהִיא רַפָּה – הִי בְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים. וְאִם לֹא שְׁהִיא רַפָּה, לֹא יָכוֹל הָעוֹלָם לִסְבֹּל אֶת הַדִּין הַקָּשָׁה שֶׁל יִצְחָק. כְּמוֹ כִּן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזוּג זְוִיגִים בְּעוֹלָם, אֶחָד תַּקִּיף וְאֶחָד רַפָּה, כְּדִי שֶׁהַכֹּל יִתְתַּקֵּן וְיִתְבַּסֵּם הָעוֹלָם.

17. הִשְׁתָּא אִית לְאַסְתַּכְלָא, אִי רִבְקָה הָיְתָה בַּת עֲשָׂרִין שָׁנִין אוֹ יוֹתֵר, אוֹ בַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כִּדִּין הוּא שְׁבֻזָּא דִּילָהּ דְּלֹא עֲבָדַת כְּעוֹבְדֵייהוּ, אֲבָל עַד כַּעַן בַּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָיְתָה, מֵאִי שְׁבֻזָּא דִּילָהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָיְתָה, וְעֲבִידַת לְעֶבְדָּא כָּל הָהוּא עוֹבְדָא.

18. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵף עַל גֵּב דְּכוּלִּי הָאִי עֲבָדַת, לֹא יִדְעָנָא עוֹבְדָהָא אִי אֵינֹן כְּשָׂרָאן אוֹ לֹאוּ. (דף קלז"ע"א) אֲלֵא, תָּא זְוִי, כְּתִיב, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כִּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. כְּשׁוֹשְׁנָה, דָּא כְּנִסָּת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי בֵּין אוֹכְלוֹסִיָּה כְּוָרְדָּא בֵּין כּוֹבִין. וְרָזָא דְּמִלָּה, יִצְחָק אֲתִי מִסְטָרָא דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ זְוִסְד עֲלָאָה וְעֲבִיד זְוִסְד עִם כָּל בְּרִין, וְאֵף עַל גֵּב דְּאִיהוּ דִּינָא קָשִׁיא. וְרִבְקָה אֲתִת מִסְטָרָא דְּדִינָא קָשִׁיא וְאַסְתַּלְקַת מִבִּינֵיהוּ וְאַתְּוַבְּרַת בְּיִצְחָק, דְּהָא רִבְקָה מִסְטָרָא דְּדִינָא קָשִׁיא אֲתִיא, וְאֵף עַל גֵּב דְּאִיהִי מִסְטָרָא דְּדִינָא רַפִּיא הָיְתָה, וְזוּזְטָא דְּזוּסְד תְּלִי בָּהּ וְיִצְחָק דִּינָא קָשִׁיא וְאִיהִי רַפִּיא, כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים הָיוּ. וְאִי לֹאוּ דְּאִיהִי רַפִּיא, לֹא יָכִיל עֲלָמָא לְמִסְבֹּל דִּינָא קָשִׁיא דְּיִצְחָק. כְּזוּזְטָא דָּא, קוֹדֶשׁא בְּרִין הוּא מְזוּג זְוִיגִין בְּעֲלָמָא, זְוִד תַּקִּיף וְזוּד רַפִּיא בְּגִין לְאַתְתַּקְנָא כָּלָא וְיִתְבַּסֵּם עֲלָמָא.

The Zohar praised Rebekah for keeping her purity even when coming from a negative environment and a place of judgments. Here the Zohar challenges the previous study and says that if Rebekah was 20 years old or even 13 it would have been praised for her but she was only three years old and she didn't have time or mental state to behave like them.

Rabbi Yehuda explains that she was three years old but with high intelligence. We learn that from her interaction with Eliezer, the servant of Abraham, who was sent to find Isaac's soul mate.

Rabbi Yitzchak explains that Isaac had the aspect of hard judgment even when coming from the highest level of Chesed, which was from his father, Abraham. Rebekah came from hard judgment but by herself, she was like the secret of "Like a lily among the thorns".

Song of Songs 2:2

"כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, כִּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת"

"Like a lily among the thorns, So is my darling among the maidens"

Because Rebekah wasn't part of the wickedness and hard judgment that existed in her family, she had soft judgment and could be a match to Isaac who had hard judgment. The Zohar tells us that God brings couples together to make corrections that benefit the world.

19. פתח רבי יהודה אבתריה ואמר, (בראשית כה) ויעתר יצחק ל' לנכח אשתו, מהו ויעתר? שהקריב לו קרבן והתפלל עליה. ואיזה קרבן הקריב? הקריב עולה, שבתוב ויעתר לו ה'. בתוב פאן ויעתר לו ה', וכתוב שם (שמואל ב כא) ויעתר אלהים לארץ וגו'. מה להלן קרבן – אף פאן קרבן. בתוב ויעתר יצחק, וכתוב ויעתר לו. שיצאה אש מלמעלה כנגד האש שלמטה.

19. פתח רבי יהודה אבתריה ואמר, (בראשית כה) ויעתר יצחק ל' לנכח אשתו. מהו ויעתר, דקריב ליה קרבנא, וצלי עליה. ומה קרבנא קריב. עולה קריב, דכתיב, (בראשית כה) ויעתר לו יי, בתיב הקא ויעתר לו יי, ובתיב התם (שמואל ב כד) ויעתר אלהים לארץ וגו', מה להלן קרבן אף פאן קרבן. בתיב ויעתר יצחק, ובתיב ויעתר לו, דנפק אשא מלעילא לקבלא אשא דלתתא.

20. דבר אחר ויעתר יצחק – שהתפלל תפלתו וחתר חתירה למעלה אל המזל ששל הבנים, שהרי באותו מקום תלויים הבנים, שבתוב ותתפלל על ה', ואז ויעתר לו ה'. אל תקרי ויעתר לו אלא ויחתר לו. חתירה חתר לו הקדוש ברוך הוא וקבל אותו, ואז – ויתר רבקה אשתו.

20. דבר אחר, ויעתר יצחק. דצלי צלותיה, וזותר וזתירה לעילא לגבי מזלא על בנין, דהא בההוא אתר תליין בנין, דכתיב, (שמואל א א) ותתפלל על ה', וכדין ויעתר לו יי, אל תקרי ויעתר לו אלא ויזותר לו, וזתירה וזתר ליה קודשא בריך הוא, וקביל ליה, וכדין ויתר רבקה אשתו.

Genesis 25:21

“ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו, כי עקרה הוא; ויעתר לו יהוה, ותרר רבקה אשתו.”

“Isaac prayed to YHVH on behalf of his wife, because she was barren; and YHVH answered him and Rebekah his wife conceived.”

The Zohar gives us two different explanations about the way Isaac prayed for his wife.

The first explanation is that Isaac brought a sacrifice on the altar to God so his request is be answered immediately. When the sacrifice is accepted by God heavenly fire comes down to consume the offering. This is how the giver knows that his prayer was answered.

The use of the word “and YHVH answered” in Hebrew “ויעתר” is rare, and the Zohar bases its explanation on finding the same word in the book of Samuel. King David brought sacrifices to God in order to stop a plague that killed 70 thousand people. God answered his prayer and the plague stopped. The word used there is the same as when YHVH answered Isaac.

2 Samuel 24:25

“ו.יבן שם דוד מזבח ליהוה, ויעל עלות ושלמים; ויעתר יהוה לארץ, ותעצר המגפה מעל ישראל.”

“And David built there an altar to YHVH and offered burnt offerings and peace offerings. So YHVH answered to the plea for the land, and the plague was averted from Israel.”

The second explanation is that Isaac saw in the heavenly system that his wife was barren from birth. The ‘system’ can be understood as the constellation of

the Zodiac when we know that Isaac was the son of Abraham, who is known to be the first to reveal the influence of the Zodiac on people.

Isaac directed his prayer to the levels of Keter that control everything below. It's the only way to change what is 'written' in the system for us. God answered Isaac and his wife, Rebekah, conceived.

Lessons:

Isaac understood that there was God's reason in everything in his life, and he didn't assume that Rebekah was the wife he would have a child with. He prayed for his wife to have a child, and not specifically for Rebekah. His father had his first child with Sara's maidservant, and Isaac was ready and opened for what God may bring to him.

We can't tell what is good for us and most of us pray to fulfill specific desires. We are like 'blind' in the world of Malchut and we can barely sense our Tikkun process. We should pray and ask to have what is good for us and to follow the ways of the Torah, letting God guide us while we are doing the work.

To have our prayers answered we also need to go above ourselves and above the control of the Zodiac, which our 'luck' which also determines our 'lack'.

The sages describe the people of other nations that are not Israelites as 'slaves' to the stars and the Zodiac. The meaning is that they don't have the tools of the Torah and Zohar to elevate above the influence of the Zodiac. Even those who have the tools should have purity in their heart and proper meditation to be able to go above the limitation and 'slavery' of the world of Malchut.

Only with the power of Torah, Zohar, and purity of our souls, we can have the merit of "and God (YHVH) answered".

21. בא ראה, עשרים שנה השתנה יצחק עם אשתו ולא הולידה, עד שהתפלל תפלתו. משום שהקדוש ברוך הוא מתרצה בתפלות הצדיקים בשעה שמבקשים לפניו את תפלתם על מה שהצטרכו. מה הטעם? כדי שיתרבה ויתוסף משחת קדש לכל מי שצריך בתפלות הצדיקים.

22. בא ראה, אברהם לא התפלל לפני הקדוש ברוך הוא שיתן לו בנים, אף על גב ששרה היתה עקרה. ואם תאמר, הרי כתוב הן לי לא נתתה זרע – ההוא לא משום תפלה היתה [ההוא לא צריך בנים], אלא כמי שמספר לפני רבונו. אבל יצחק התפלל על אשתו משום שהוא היה יודע שהוא לא עקר, אלא אשתו. שייצחק היה יודע בסוד החכמה שיעקב עתיד להוציא ממנו בתריסר שבטים, אבל לא ידע אם באשה הזו או באחרת, ועל בן לנכח אשתו ולא לנכח רבקה.

21. תא וזוי, עשרין שנים אשתהי יצחק עם אתתיה ולא אולידת, עד דצלי עלותיה. בגין דקודשא בריך הוא אתרעי בעלותהון דצדיקיא, בשעתא דבעאן קמיה עלותהון על מה דאצטריכו. מאי טעמא, בגין דיתרבי ויתוסף רבות קודשא לכל מאן (דף קלז ע"ב) דאצטריך בעלותהון דצדיקיא.

22. תא וזוי, אברהם לא צלי קמי קודשא בריך הוא דיתן ליה בגין, אף על גב דשרה עקרה הות. ואי תימא, הא כתיב, (בראשית טו) הן לי לא נתת זרע, ההוא לאו בגין עלותא הוה (נ"א ההוא לא בעי בנין) אלא כמאן דמשתעי קמי מריה. אבל יצחק צלי על אתתיה, בגין דהא איהו הוה ידע דלאו איהו עקר אלא אתתיה, דייצחק הוה ידע ברוא דזוכמתא, דיעקב זמין למיפק מניה בתריסר שבטין, אבל לא ידע אי בהאי אתתא אי באזרחא, ועל דא לנכוז אשתו ולא לנכוז רבקה.

Isaac waited 20 years to pray for his wife to have his child. The Zohar tells us that God wants to answer the prayers of Tzadikim. They have a big and pure channel and their prayers create a large vessel that gives YHVH 'opportunity' to send high level of Light to fill and fulfill that vessel.

The Zohar tells us that Abraham didn't pray for Sarah to have a child. He told God that he didn't give him a child but that was within a conversation. Genesis 15:3 "And Abram said, "Since You have given no offspring to me, one born in my house is my heir."

Rabbi Ashlag in his commentary on this paragraph of the Zohar explains that the righteous don't believe they have the merit for miracles or changing nature. Isaac had a spirit of wisdom and knew that from him Jacob and the 12 tribes will come. Because of that, he knew that his wife was barren and not him. He prayed to have that knowledge fulfilled.

The question is why Isaac needed to pray if he knew that Jacob and the 12 tribes would come from him, and Rabbi Ashlag explains that Isaac prayed because he feared he might have sinned and might lose the merit.

A similar example we read later with Jacob who prayed to God to save him from his brother Esau even though God promised him blessings and becoming a great nation.

Lessons:

We need the help of Tzadikim to support our prayers. The Tzadik has a vessel that can carry our prayers to higher levels so they can be answered.

The Daily Zohar puts a great focus on Tzadikim because we need their help. With our daily study of the Zohar, we get the support of Rabbi Shimon to help us on our path to complete our personal Tikkun process and elevate our souls. Resources to connect to Tzadikim.

<https://dailyzohar.com/tzadikim/>

New web app for prayer circles (designed for mobile devices but works also from a regular browser)

<http://dzp.mk141.org/>

We provide a service of carrying your personal prayers at Tzadikim sites, documented and delivered on video.

<https://dailyzohar.com/personal-connection-to-tzadikim/>

23. אָמַר אוֹתוֹ הַיֶּלֶד, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יִהוּדָה, אִם כֵּן, לָמָּה לֹא אָהָב יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב כֹּל כֵּן כִּמוֹ עָשׂוּ הוֹאִיל וְהִיא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עֲתִיד לָקִים מִמֶּנּוּ שְׁנַיִם עָשָׂר שָׁבָטִים? אָמַר לוֹ, יָפָה אֲמַרְתָּ, אֲלֵא כֹל מִין אוֹהֵב אֶת מִינוֹ וְנִמְשָׁךְ וְהוֹלֵךְ מִין אַחֵר מִינוֹ.

24. בֹּא רֵאָה, עָשׂוּ יֵצֵא אָדָם, בְּכַתּוּב וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כָּלוּ וְגו', וְהוּא הַמִּין שֶׁל יִצְחָק, שֶׁהוּא הַדִּין הַקָּשָׁה שֶׁלֹּא מִלְּפָנֶיךָ, וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ עָשׂוּ, הַדִּין הַקָּשָׁה לְמַטָּה, שְׁדוּמָה

23. אָמַר הֵהוּא רַבִּינָא בְּרִיהַ דְּרַבִּי יִהוּדָה, אִי הָכִי אֲמַאי לֹא רְזוּיִים לִיהַ יִצְחָק לְיַעֲקֹב כֹּל כֵּן כִּמוֹ לַעֲשׂוֹ, הוֹאִיל וְהוּא יוֹדֵעַ דְּזָמִין אִיהוּ לְקִיּוּמָא מַנְיָה תַּרְיִסָּר שָׁבָטִין. אָמַר לִיהַ שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ, אֲלֵא כֹל זִינָא רְזוּיִים לִיהַ לְזִינְיָה וְאִתְבְּשִׁיר וְאִזִּיל זִינָא בְּתַר זִינְיָה.

24. תָּא זִזְוִי, עָשׂוּ נִפְקָ סוּמָקָ כְּמָה דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית כה) וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כָּלוּ וְגו', וְאִיהוּ זִינָא דְּיִצְחָק דְּאִיהוּ דִּינָא קָשִׁיָּא דְּלַעֲיָלָא, וְנִפְקָ מַנְיָה עָשׂוּ, דִּינָא קָשִׁיָּא לְתַתָּא דְּרַבִּינָא לְזִינְיָה, וְכֹל זִינָא אִזִּיל לְזִינְיָה, וְעַל

לְמִינוּ, וְכָל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוּ, וְעַל כֵּן אָהַב אֶת
עֵשָׂו יוֹתֵר מִיַּעֲקֹב, כִּכְתוּב וַיֹּאחֲזֵב יִצְחָק אֶת
עֵשָׂו כִּי צִיד בִּפְּיוֹ. כְּתוּב כָּאֵן כִּי צִיד בִּפְּיוֹ,
וְכְתוּב שָׁם (בְּרֵאשִׁית י) עַל כֵּן יֹאמֶר כְּנֻמֶּדֶד
גְּבוּר צִיד לִפְנֵי ה'.

דָּא רְוִזִים לִיה לְעֵשָׂו יִתִּיר מִיַּעֲקֹב כְּמָה
דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כה) וַיֹּאחֲזֵב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צִיד
בִּפְּיוֹ. כְּתִיב הָכָא כִּי צִיד בִּפְּיוֹ, וְכְתִיב הֵתָם (בְּרֵאשִׁית
י) עַל כֵּן יֹאמֶר כְּנֻמֶּדֶד גְּבוּר צִיד לִפְנֵי יי' .

Genesis 25:28

“וַיֹּאחֲזֵב יִצְחָק אֶת-עֵשָׂו, כִּי-צִיד בִּפְּיוֹ; וְרֵבֶקָה, אֲהָבָת אֶת-יַעֲקֹב.”

“and Isaac loved Esau, for his hunting is in his mouth; and Rebekah is loving Jacob.”

The Zohar raises the question of why Isaac didn't love Jacob even when knowing that he will continue his line fruitfully and bring the 12 tribes.

The answer given to this question is that everyone is attracted to his own kind. Isaac was of the Left column Gevurah and judgment and Esau was the same. They had affinity on the Left column and that equality and the aspect of sharing the same spiritual energy create love.

Love, 'אהבה', has the same numerical value, 13, of the word 'one', 'אחד'. When we are in oneness with another person we form a bond and a love connection. You love a person because he's like you.

The law of attraction says: Like Attracts Like, and as the Zohar teaches us, it happens because the two or the group share the same energy.

Lessons:

The name YHVH, יהוה has the numerical value of 26, which is twice 13. All the precepts are made for us to create affinity with the name and draw the specific Light of the precept into our lives.

The main precept is to love YHVH with 'awe'. Our Love 13, creates the affinity with the name that is twice love (26) and allows the flow of light. $13+13 = 26$

The way to love YHVH is by studying all aspects of the name. The study of Zohar, the Tree of Life and deep Kabbalah is what connects us to the name and benefits us.

One aspect of the law of attraction means group separation. Left with left, Right with Right. The balance comes when we unify the Left and the Right. When you go to a Kabbalah class, you feel one with the others in the class because at that moment you share some aspects of unity with the same desire to learn, connect and maybe support each other. When you leave the class and the group the previous attraction disappears and you go to your personal close friends.

Some people get attracted to a specific teacher, congregation, etc. Some may lose the affinity they previously had and a separation process begins. That is why people move between groups and organizations.

The leader of the Daily Zohar is the Zohar and Rabbi Shimon. I may write the Zohar commentary but the ideas explained here come from the Zohar. I don't select and deliver what people want. I simply share the Zohar paragraph sequence and the teaching and support of Rabbi Ashlag and other great kabbalists, the delivered teachings are pure from personal agendas. Everything is about the love of YHVH and revealing his name.

This approach makes the Daily Zohar the virtual center for all students of Kabbalah. It's designed to inspire unity among students of Kabbalah—regardless of affiliation—as we come together to connect to the ultimate wisdom. As you read any one of the posts on the site, there may be another person on the other side of the globe simultaneously doing the same thing. This mutual act creates and reinforces the consciousness of unity that is sorely lacking and is desperately needed in today's world. Through the consciousness of unity during your spiritual studies, you become one with all the others around the world. On the spiritual level, it creates oneness that attracts the Light and benefits each individual on the daily Zohar study. We are all children of God and he sees us as one. It's the ultimate love to go above the limitation of the physical realm. All the souls of the DZ readers see and study the same text. It creates a huge vessel and draws great Light. This is the solution to remove pain and suffering from the world and reveal a reality that is filled with Light.

25. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (בראשית כח) וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְךְ לְדַרְשׁ אֶת ה' לְאִיזָה מְקוֹם הַלְכָהּ? לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל שָׁם וְעָבַר. וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ – שָׁשׁם הָיָה אוֹתוֹ עֹשֵׂי הַרְשָׁע נִלְחָם בְּקִרְבָּה עִם יַעֲקֹב. וַיִּתְרַצְצוּ – נִשְׁבְּרוּ כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ, רָצִין אֶת מַחוּ. נִשְׁבְּרוּ זֶה עִם זֶה וְנִחְלְקוּ. בֹּא רֵאשִׁי, הַצַּד הַזֶּה שְׂרוּכָב נִחָשׁ, וְצִד זֶה שְׂרוּכָב עַל הַכֶּסֶף הַשֶּׁלֶם הַקָּדוֹשׁ בְּצַד הַשָּׁמֶשׁ, לְשִׁמְשׁ עִם הַלְבָנָה.

25. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (בראשית כח) וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְךְ לְדַרְשׁ אֶת ה', לֵאמֹן אֶתֵּר אֲזֻלָּת. לְבֵי מִדְרָשָׁא דְשָׁם וְעָבַר. וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ, דְּתַמְנִן הָיָה הָהוּא רִשְׁעֵי דְעֵשָׂו אֲנִיזוּ קִרְבָּא בֵּיהּ בִּיעֲקֹב. וַיִּתְרַצְצוּ, אֲתַבְּרוּ כְּמָה דְאִמְרִינָן, רָצִין אֶת מוֹזוֹ. אֲתַבְּרוּ דָּא עִם דָּא וְאֲתַפְּלָנוּ. תָּא וְזוּי, דָּא סְטָרָא דְרוּכָב נְזוּשִׁי, וְדָא סְטָרָא דְרוּכָב עַל כְּרִסְיָא שְׁלִימָתָא קְדִישָׁא בְּסְטָרָא (דף קלח ע"א) דְשִׁמְשָׁא, לְשִׁמְשָׁא בְּסִיחָרָא.

26. וְתָא וְזוּי, בְּגִין דְּאֲתַמְשֵׁף עֵשָׂו אֲבִתְרִיָּה דְהָהוּא נְזוּשִׁי, אֲזִיל עֲמִיָּה יַעֲקֹב בְּעֻקְמָא, כְּנֻזֵּשׁ דְּאִיהוּ זֻכִּים, וְאִיהוּ אֲזִיל בְּעֻקְמִימוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית ג) וְהַנְּזוּשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו', זֻכִּים. וְעוֹבְדֵי דְעֵיִקָּב לְגַבִּיָּה הָיוּ לִיהּ כְּנֻזֵּשׁ, וְהָכִי אֲצִטְרִיָּה לִיהּ, בְּגִין לְאִמְשָׁכָא לִיהּ לְעֵשָׂו בְּתִרְיָה דְהָהוּא נְזוּשִׁי, וַיִּתְּפֹרֵשׁ מִנִּיהּ. וְכֵן יָהּ לִיהּ זֻזְלָקָא עֲמִיָּה בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְאֵתִי. וְתִנְיָנָן, בֹּא לְהַרְגָּה, אֲקָדִים אֲנִי וְקִטְלִיהּ. כְּתִיב, בְּבִטָּן עָקֹב אֶת אֲזוּזֵי דְאִשְׁרֵי לִיהּ לְתֵתָא, בְּהָהוּא עָקֹב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית כח) וַיְדוּ אוֹזוֹתַי בְּעָקֹב עֵשָׂו, דְּשִׁוִּי רְדוּי עַל הָהוּא עָקֹב לְאִפְכָּיָא לִיהּ.

26. וְתָא וְזוּי, בְּגִין דְּאֲתַמְשֵׁף עֵשָׂו אֲבִתְרִיָּה דְהָהוּא נְזוּשִׁי, אֲזִיל עֲמִיָּה יַעֲקֹב בְּעֻקְמָא, כְּנֻזֵּשׁ דְּאִיהוּ זֻכִּים, וְאִיהוּ אֲזִיל בְּעֻקְמִימוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית ג) וְהַנְּזוּשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו', זֻכִּים. וְעוֹבְדֵי דְעֵיִקָּב לְגַבִּיָּה הָיוּ לִיהּ כְּנֻזֵּשׁ, וְהָכִי אֲצִטְרִיָּה לִיהּ, בְּגִין לְאִמְשָׁכָא לִיהּ לְעֵשָׂו בְּתִרְיָה דְהָהוּא נְזוּשִׁי, וַיִּתְּפֹרֵשׁ מִנִּיהּ. וְכֵן יָהּ לִיהּ זֻזְלָקָא עֲמִיָּה בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְאֵתִי. וְתִנְיָנָן, בֹּא לְהַרְגָּה, אֲקָדִים אֲנִי וְקִטְלִיהּ. כְּתִיב, בְּבִטָּן עָקֹב אֶת אֲזוּזֵי דְאִשְׁרֵי לִיהּ לְתֵתָא, בְּהָהוּא עָקֹב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית כח) וַיְדוּ אוֹזוֹתַי בְּעָקֹב עֵשָׂו, דְּשִׁוִּי רְדוּי עַל הָהוּא עָקֹב לְאִפְכָּיָא לִיהּ.

Genesis 25:22

”וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים, בְּקִרְבָּהּ, וַתֹּאמֶר אִם-כֵּן, לָמָּה זֶה אֲנֹכִי; וַתִּלְךְ, לְדַרְשׁ אֶת-יְהוָה.”

“But the children struggled together within her; and she said, “If it is so, why then am I this way?” So she went to inquire of YHVH.”

Rebecca was carrying twins, one was bad and one was good. The Zohar tells us that Esau was from the side of the Snake and Jacob from the side of the Holy throne. Their fight in the womb was the fight about the control of good or evil. Jacob was the aspect of Zeir Anpin. Esau was the aspect of the lower world of Malchut with control of the other side. Jacob held Esau on his heel to control him with the Holy Light.

The Zohar reveals that because Esau was from the other side Jacob separated himself from his brother so Esau wouldn't have a share with him of the Light in this world and in the world to come. Jacob used the method of the Snake to create separation between him and his negative brother. He held his heel as the Snake would if he wanted to control a man. Genesis 3:15 "He shall bruise you on the head, And you shall bruise him on the heel."

The prophet Hosea praised Jacob for his action before his birth that allowed him to overcome the angel of the negative side.

Hosea 12:4,5

"בְּטֶטֶן, עָקַב אֶת-אֲחִיו; וּבְאִוֹנוֹ, שָׂרָה אֶת-אֱלֹהִים"

"In the womb he took his brother by the heel, And in his maturity he contended with God."

"וַיִּשְׂר אֶל-מִלְאָךְ וַיִּכַּל, בָּכָה וַיִּתְחַנֵּן-לוֹ; בֵּית-אֵל, יִמְצְאוֹ, וְשָׁם, יִדְבֹר עִמּוֹ"

"Yes, he wrestled with the angel and prevailed; He wept and sought His favor. He found Him at Bethel And there He spoke with us,"

The lesson from this Zohar paragraph is that we can use the 'tricks' of the Snake to disconnect from the negative side and overcome it.

27. דְּבַר אֲחֵר וַיְדֹ אוֹחוֹת, הָלָא יָכִיל לְמִיפֵק מִנִּיהּ מִכָּל וְכָל, אֶלָּא וַיְדֹ אוֹחוֹת בְּעֵקֶב עֵשָׂו דָּא סִיְהָרָא, הָאֵתְכִסִּיא זְהוּרָא בְּגִין עֵקֶב דְּעֵשָׂו, וְעַל דָּא אֶצְטְרִיךְ לִיהּ לְמִיְהָר עֲמִייה בְּזוּכְמָתָא, בְּגִין לְדוּחִיא לִיהּ לְתַתָּא וַיִּתְדַבֵּק בְּאַתְרֵיהּ.

27. דְּבַר אֲחֵר וַיְדֹ אוֹחוֹת, הָלָא יָכִיל לְמִיפֵק מִנִּיהּ מִכָּל וְכָל, אֶלָּא וַיְדֹ אוֹחוֹת בְּעֵקֶב עֵשָׂו דָּא סִיְהָרָא, הָאֵתְכִסִּיא זְהוּרָא בְּגִין עֵקֶב דְּעֵשָׂו, וְעַל דָּא אֶצְטְרִיךְ לִיהּ לְמִיְהָר עֲמִייה בְּזוּכְמָתָא, בְּגִין לְדוּחִיא לִיהּ לְתַתָּא וַיִּתְדַבֵּק בְּאַתְרֵיהּ.

28. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לוֹ יַעֲקֹב וַדָּאי. בָּא רָאָה, כְּתוּב הָכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. לֹא כְתוּב נִקְרָא שְׁמוֹ, אֶלָּא קָרָא שְׁמוֹ. וַיַּעֲקֹבֵנִי, וַדָּאי רָאָה אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהָרִי אוֹתוֹ הִנָּחֵשׁ הַקְדְּמוֹנִי הוּא חָכֵם לְהִרְעֵ. בִּין שָׂבָא יַעֲקֹב, אָמַר, הָרִי וַדָּאי חָכֵם בְּגִידוֹ, וּמִשּׁוּם כִּךְ קָרָא לוֹ יַעֲקֹב.

28. (בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי לִיהּ יַעֲקֹב וַדָּאי. תָּא וַדָּאי, (בראשית כז) הָכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, נִקְרָא שְׁמוֹ לֹא כְתוּב, אֶלָּא קָרָא שְׁמוֹ. וַיַּעֲקֹבֵנִי, וַדָּאי זָמַן לִיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְּהָא הָהוּא וַדָּאי קְדָמָא אִיהוּ זָכִים לֹא בְּאַשָׁא, כִּין דְּאֵתָא יַעֲקֹב, אָמַר הָא וַדָּאי זָכִים לְקַבְּלִיהּ, וּבְגִין כִּךְ קָרָא לִיהּ יַעֲקֹב.

29. הָרִי הַקְדְּמוֹ בְּכָל מְקוֹם, וַיִּקְרָא סֵתָם זֶה הִיא הַדְּרָגָה הָאֲחֵרוֹנָה, בְּכְתוּב וַיִּקְרָא אֵל מִשָּׁה וְגו'. וְכָאן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, בְּכָל מְקוֹם שְׁמוֹ לֹא נִקְרָא [אֵלָּא] עַל יְדֵי בֶן אָדָם. בְּמְקוֹם אֲחֵר מַה כְּתוּב? (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל

29. הָא (ק"ב ע"א) אוֹקִימָנָא בְּכָל אֲתַר, וַיִּקְרָא סֵתָם הָאִי הוּא דְּרָגָא בְּתַרְאָה, כְּמִה דְּכְתוּב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֵל מִשָּׁה וְגו'. וְהָכָא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, בְּכָל אֲתַר שְׁמִייה לֹא אֶקְרִי (ד"א ל"ג אלא) עַל יְדֵי דְּבַר נֶשֶׁ.

אלהי ישראל. הקדוש ברוך הוא קרא
ליעקב אל. אמר לו, אני אלוה בעליונים,
ואתה אלוה בתחתונים.

בְּאַתֵּר אֲזָזָרָא מִהַ כְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, קוֹדֵשׁ בְּרִיךְ הוּא קָרָא לִיהַ לְיַעֲקֹב
אֵל. אָמַר לִיהַ, אֲנִי אֱלֹהָא בְּעָלְאֵי וְאַתָּה אֱלֹהָא
בְּתַתְּאֵי.

Genesis 25:26

”ואחר-כן יצא אחיו, וידו אחזת בעקב עשו, ויקרא שמו, יעקב”

“Afterward his brother came forth with his hand holding on to Esau’s heel, so his name was called Jacob;”

The Zohar reveals that God gave Jacob his name because of the wise act that he did of separating the negative side from the holy side by holding Esau’s heel. After Jacob overcame the challenge of meeting with his brother Esau, he built an altar to give thanks to God for his help.

Genesis 33:20

”וַיִּצֶב־שָׁם, מִזְבֵּחַ; וַיִּקְרָא-לוֹ-אֵל, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל”

“And he set up an altar there and called it ‘God, the God of Israel.’”

According to the Zohar, the verse should be read “And he erected up an altar; and He (God) called him (Jacob) “God אל, the God of Israel.”

Jacob was pure and whole with his connection to the YHVH. He knew the Right column, Abraham, his grandfather. His father, Isaac, was the Left column. Jacob knew how to control the Left, Gevurah with the Right, Chesed, and bring balance, as he proved with his dealing with Esau who hated him for ‘stealing’ the firstborn rights. Earlier, he proved that he could leave Laban, his wicked father-in-law with peace. Jacob also fought with the angels of the other side and could control him. The ability to balance gave him the control of the Central column and becoming the channel of the Light to the world. God considered Jacob God of the Lower level because he opened the three lines/columns to the lower world.

30. ובא וראה, יעקב היה יודע שעשו היה
לו להדבק באותו נחש עקלתון, ועל כן בכל
מעשיו נמשך עליו כנחש עקלתון אחר,
בחכמה, בעקמומיות, וכך צריך. וזה בא כמו
זה מה שאמר רבי שמעון, מה
שכתוב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הַתְּנִינִם הַגְּדֹלִים – זה יעקב ועשו. ואת כל
נפש החיה הרמשת – אלו שאר הדרגות
שבנייהם. ודאי שיעקב נעשה חכם כנגד
אותו הנחש האחר, וכך צריך.

31. ומשום כך בכל חדש וחדש שעיר אחד,
כדי להמשיכו למקומו ויפרד מן הלבנה, וכן
בימי הכפורים להקריב אותו השעיר, וזה
בחכמה לשלט עליו ולא יוכל להרע,

30. וְתָא זִוּי, יַעֲקֹב הָיָה יָדַע דְּעֵשָׂו הָיָה לִיהַ
לְאַתֵּר בְּקָא בְּהָהוּא זִוּיָא עֲקִימָא, וְעַל דָּא בְּכָל עֹבְדֵי
אַתְמִישִׁיךְ עֲלִיהַ כְּזִוּיָא עֲקִימָא אֲזָזָרָא, (דף קלח
ע"ב) בְּזִזְכֻּמָּתָא בְּעֲקִימוּ, וְהָכִי אֲצִטְרִיךְ. וְאַתְיָא דָּא,
כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַאי דְּכָתִיב, (בראשית
א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִים הַגְּדֹלִים, דָּא יַעֲקֹב
וְעֵשָׂו. (בראשית א) וְאַתְּ כָּל נֶפֶשׁ הַזִּוּיָה הָרוּמִשֶׁת, אֲלִין
שְׂאָר דְּרִגְיִן דְּבִינְיָהּ, וְדָא אֲתַעֲבִיד יַעֲקֹב זִזְכִּים
לְקַבְּלִיהַ דְּהָהוּא זִוּיָא אֲזָזָרָא וְהָכִי אֲצִטְרִיךְ.

31. וּבְגִין כֵּךְ בְּכָל יְרֻזָּא וְיְרֻזָּא זִזְדַּ שְׁעִיר, בְּגִין
לְאַמְשִׁכָּא לִיהַ לְאַתְרִיהַ וְיִתְפָּרֵשׁ מִן סִיְהָרָא. וְכֵן בְּיוֹמֵי
דְּכַפּוּרֵי לְאַקְרִבָּא הָהוּא שְׁעִיר, וְדָא בְּזִזְכֻּמָּה
לְשִׁלְטָאָה עֲלִיהַ וְלֹא יָכִיל לְאַבְּאָשָׁא, דְּכָתִיב, (ויקרא

שְׁכָתוֹב (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, וּבְאֲרֻחוֹ שֹׂזֶה עָשׂוּ, שֶׁהוּא שָׁעִיר, וְהַכֹּל בְּחֻכְמָהּ וּבְרָמָאוֹת כָּלפִּי. מָה הַטָּעָם? מִשּׁוֹם שְׁכָתוֹב (תהלים יח) וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְּפֹתֶל, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא נָחֵשׁ רָע, עֲקָם רוּחַ, חָכָם לְהִרְעֵ, מִסְטִין לְמַעְלָה וּמִסְטִין לְמַטָּה.

טז) וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, וּבְאֲרֻחוֹ שֹׂזֶה עָשׂוּ דְאִיהוּ שָׁעִיר, וְכֹלָא בְּזוּכְמָהּ וּבְרָמָאוֹת לְגַבִּיּה. מֵאִי טָעָמָא, מִשּׁוֹם דְּכִתְיִב, (תהלים יח) וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְּפֹתֶל, בְּגִין דְּאִיהוּ זִוּיָא בִּישָׂא, עֲקָם רוּזָא, זִזְכִּים לְאַבְאָשָׂא, אִסְטִי לְעִילָא וְאַסְטִי לְתַתָּא.

Jacob knew that Esau must connect to the Snake because Esau was born with the image of the Snake on his thigh (Rabbi Hashlah Hakadosh, Toldot). Jacob had to use 'tricks' of the Snake in order to have what he was entitled to from Esau. He tricked Esau into selling him the rights of the firstborn.

Esau was known as 'hairy'. Every Rosh Chodesh, Rosh Hashanah and Yom Kippur they used to sacrifice a goat, the Hebrew word for a goat is שָׁעִיר the same word is used to describe Esau. This type of Sacrifice helped us disconnect from the negative energy of the Snake.

After the destruction of the Holy Temple, we are not allowed to bring sacrifices but we include the description of that process in our prayers. We have in our daily prayers several mentions of the different sacrifices. These are in the frame of the world of Asiah (Action) in the beginning of the prayers. It is greatly beneficial to read them before the start of the prayers. Most synagogues start after the part of the sacrifices.

32. ומשום כך ישראל מקדימים ומתחבמים לו בחכמה, בעקמימות, כדי שלא יוכל להרע ולשלוט. ועל כן יעקב, שהוא בסוד האמונה, כל מעשיו כלפי עשו משום שלא נתן מקום לנחש שהוא לטמא את המקדש, ולא יקרב אליו ולא ישלט בעולם. ועל כן לא הצטרף לאברהם להתנהג בעקמימות, ולא ליצחק, משום שעשו, שהוא הצד של הנחש ההוא, טרם בא לעולם. אבל יעקב, שהוא בעל הבית, צריך לו לעמד בנגד אותו הנחש שלא תהיה לו כלל שליטה לטמא את בית המקדש של יעקב, ועל כן צריך ליעקב יותר מכל בני העולם, ומשום כך ישראל קדושים נבחרו לחלק גורלו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

32. ובגין כך, ישראל מקדמין וזוכמין ליה בזוכמה, בעקמימו, בגין דלא יכל לאבאשא ולשלטאה. ועל דא יעקב דאיהו ברוא דמהימנותא, כל עובדיו לגבי דעשו בגין דלא יהב דוכתא ליה לההוא זוויא, לסאבא מקדשא. ולא יקריב לגביה, ולא ישלוט בעלמא. ועל דא לא אצטרף ליה לאברהם להתנהג בעוקמא, ולא ליצחק, בגין דעשו דאיהו סטרא דההוא זוויא, עד לא אתא לעלמא. אבל יעקב, דאיהו מאריה (כ"א ע"ב) דביתא, איבעי ליה לקיימא להבליה דההוא זוויא, דלא יהב ליה שלטנותא כלל לסאבא בי מקדשא דיעקב. ועל דא אצטרף ליעקב יתיר מכל בני עלמא. ובגין כך ישראל קדישין אתברירו זולק ערביה דקודשא בריך הוא, דכתיב, (דברים לב) כי זולק יי עמו יעקב וזבל נזולתו.

The Zohar brings a point that Abraham and Isaac didn't have to deal directly with the agent of the Snake as Jacob did. Because Jacob is the central column (Zeir Anpin) and connects Upper (Leah, Binah) and Lower (Rachel, Shechina, Malchut), the Snake had to come, attached to him with greater strength.

Abraham was tested by outside forces and experiences. Isaac had a negative older brother, Ishmael, from a different mother, that abused him until he was sent away. Isaac was also tested by submitting his life for the test God had given to his father, Abraham.

Jacob formed the 'spearhead' to the upper level (Abraham, Isaac, and Jacob) and the spiritual laws required a stronger opponent to challenge him. Jacob was born with and attached to his opponent. He knew that the path of his life and the lives of his descendants wouldn't be easy.

Even though the seed of Jacob was planted first, he let Esau come out first. The sages reveal another reason. Esau fought with Jacob to go first, threatening to rip his mother's womb, come out from the side and kill her in the process. Esau had hair all over his body, even a beard, and strong nails. Jacob understood evil behavior and let him go out first.

Esau was connected to the material world like the snake. That's what was more important for him. Jacob knew that letting go of the material would give him greater spiritual powers and connection.

Esau and Jacob were the aspects of body and soul. Esau was the body and Jacob was the soul. The body always comes before the soul.

God gave the Snake free access to the dust of the earth, releasing him from worries about sustenance. Jacob used a similar way, by letting Esau get what he wanted on the material level so he would get the spiritual blessings and the final rewards. Jacob traded a red lentil soup with intangible rights of the firstborn, which were blessings not just for Jacob but for all his descendants.

After their famous war and peace meeting (the portion of Vayishlach), Jacob gave Esau a lot of gifts and let him go ahead on purpose (Genesis 33:14) so he would have the final control over the worlds and the spiritual inheritance of the world to come.

Deuteronomy 32:9

”כִּי חֵלֶק יְהוָה, עַמּוֹ: יַעֲקֹב, חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.”

“For the portion of YHVH is His people; Jacob is the lot of his inheritance.”

As the children of Israel, who is Jacob, we inherited the blessings of the world to come. If we let go of the desire and addiction to material possessions then we can connect to the blessings and the rewards on the future. Our strength is spiritual and it gives us the protection of the Holy One Blessed Be He until the redeemer comes and removes the Snake and his agents from the world.

Even though Jacob's priorities were to follow the ways of the Torah, he was rich and protected too.

33. וְאַלֶּה תוֹלְדֹת יַעֲקֹב בֶּן אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יַעֲקֹב. רַבִּי יַעֲקֹב פָּתַח, הַדּוּדָאִים נָתַנוּ רֵיחַ וְגו'. שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, לְעֵתִיד לְבֹא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחֲיָה אֶת הַמֵּתִים וְיַנְעִר אוֹתָם מֵעֶפְרָם שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּגִין עֶפְרָם כְּמוֹת שֶׁהָיוּ בַּתְּחִלָּה שֶׁנִּבְרָאוּ מֵעֶפְרָם מִמֶּשֶׁ, דָּבָר

33. מִדֶּרֶשׁ הַנֶּעֱלָם (בראשית כה) וְאַלֶּה תוֹלְדֹת יַעֲקֹב בֶּן אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יַעֲקֹב. רַבִּי יַעֲקֹב פָּתַח, (שיר השירים ז) הַדּוּדָאִים נָתַנוּ רֵיחַ וְגו'. תָּנוּ רַבִּינָן, לְעֵתִיד לְבֹא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחֲיָה אֶת הַמֵּתִים וְיַנְעִר אוֹתָם מֵעֶפְרָם, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּגִין עֶפְרָם כְּמוֹת שֶׁהָיוּ בַּתְּחִלָּה שֶׁנִּבְרָאוּ מֵעֶפְרָם מִמֶּשֶׁ, דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּים,

שאינו מתקנים. זהו שכתוב (בראשית ב) ויִצַּר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה.

הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ב) ויִצַּר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה.

34. ובאותה שעה יתנערו מעפר מאותו הבנין, ויעמדו בבנין מקיים להיות להם קיום. זהו שכתוב (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים. יתקיימו בקיום, ויעלו מתחת לארץ, ויקבלו נשמתם בארץ ישראל. באותה שעה יציף הקדוש ברוך הוא כל מיני ריחות שפגן עדן עליהם. זהו שכתוב הדידאים נתנו ריח.

34. ובאותה שעה יתנערו מעפר מאותו הבנין, ויעמדו בבנין מקויים להיות להם קיומא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה נב) הַתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם, יִתְקַיְּמוּ בְקִיּוּמָא. ויעלו מתחת לארץ ויקבלו נשמתם בארץ ישראל. באותה שעה יציף (נ"א ישיב) קודשא בריך הוא כל מיני ריזון שפגן עדן עליהם, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שיר השירים ז) הַדִּידָאִים נָתַנוּ רִיזוֹ.

Genesis 2:7

”ויִצַּר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם, עָפָר מִן-הָאֲדָמָה, וַיִּפַּח בְּאַפִּיו, נִשְׁמַת חַיִּים; וַיְהִי הָאָדָם, לְנֶפֶשׁ חַיָּה.”

“Then YHVH God formed man of dust from the ground, and breathed into his nostrils the breath of life; and man became a living being.”

The man was created from dust, which is a matter of temporary state. If Adam didn't sin just before Shabbat, he would have arrived at Shabbat and corrected his body with the Light of Chokmah and Binah. He could have achieved immortality. Adam's failure to follow God's instructions brought onto him and all of us a temporary state of existence, mortality.

The Resurrection will come after we complete the Tikkun of the world, and Mashiah will cleanse it from all negativities and impurities. At that time God will 'shake' off the 'dust' from our bodies and replace it with a matter that is not temporary like the original one.

Isaiah 52:2

”הַתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׂבִי, יְרוּשָׁלַם.”

“Shake off your dust; rise up, sit enthroned, Jerusalem.”

Jerusalem is the connection point between the Light from the upper levels, Zeir Anpin, to the corporeal world. The Light of the Final Redemption and the Resurrection will appear first in Jerusalem and the land of Israel then spread to the rest of the world.

Those who earned the merit to be resurrected will rise with their original body and go through a transformation. They will be healed from whatever disease that had brought death onto them. All deformed bodies will have a new and complete form during the process of replacing their old body material with the immortal one. They will be conscious of the transformation process and will experience great joy as they are filled with the Light of the Endless.

The human body is now like the aspect of the moon, reflecting the light. After the Resurrection the body will be like the sun, shining bright.

The resurrected will receive their cleansed soul in the land of Israel, closer to the Holy Source of Light. At that time the Holy One Blessed Be He will flood the world with all kind of scents from the Garden of Eden as it says in Song of Songs 7:

“הדודאים נתנו-ריח, ועל-פתחינו כל-מגדים-חדשים, גם-ישנים; דודי, צפנתי לך.”

“The mandrakes have given forth fragrance; And over our doors are all choice fruits, Both new and old, Which I have saved up for you, my beloved.”

Because the sense of smell was not involved in the first sin, it will be the first thing we will experience coming from the Garden of Eden.

35. אמר רבי יצחק, אל תקרא הדודאים אלא הדודים, זהו הגוף והנשמה שהם דודים ורעים זה עם זה. רב נחמן אמר דודאים ממש. מה הדודאים מולידים אהבה בעולם, אף הם מולידים אהבה בעולם. ומה זה נתנו ריח? בשרון מעשיהם, לדעת ולהביר את בוראם.

35. אמר רבי יצחק, אל תקרי הדודאים אלא הדודים, זהו הגוף והנשמה שהם דודים ורעים זה עם זה. רב נחמן אמר, דודאים במוש. מה הדודאים מולידים אהבה בעולם, אף הם מולידים אהבה בעולם. ובאי נתנו ריח, בשרון מעשיהם לדעת ולהביר לבוראם.

36. ועל פתחינו – אלו פתחי שמים שהם פתוחים להוריד נשמות לפגרים. כל מגדים – אלו הנשמות. חדשים גם ישנים – אותם שיצאו נשמתם מהיום כמה שנים ואותם שיצאו נשמתם מימים מועטים וזכו בכשרון מעשיהם להכנס בעולם הבא, כלם עתידים לירד בבית אחת להכנס בגופות המוכנים להם.

36. (שיר השירים ז) ועל פתחינו, אלו פתחי שמים שהם פתוחים להוריד נשמות לפגרים. כל מגדים, אלו הנשמות. (שיר השירים ז) וחדשים גם ישנים, אותם שיצאו נשמתם מהיום כמה שנים, ואותם שיצאו נשמתם מימים מועטים, וזכו בכשרון מעשיהם להכנס בעולם הבא, כלם עתידים לירד בבית אחת להכנס בגופות המוכנים להם.

37. אמר רבי אחא בר יעקב, בת קול יוצאת ואומרת: חדשים גם ישנים דודים צפנתי לך. צפנתי אותם באותם העולמות. לך – בשבילך, בשביל שאתה גוף קדוש ונקי. דבר אחר הדודאים [נתנו ריח] – אלו מלאכי שלום. נתנו ריח – אלו הנשמות שהם ריח העולם. נתנו – השאירו, כמו שנאמר (במדבר כא) ולא נתן סיחון את ישראל.

37. אמר רבי אחא בר יעקב, בת קול יוצאת ואומרת, וחדשים גם ישנים דודי צפנתי לך. צפנתי אותם באותם העולמות. לך, בשבילך, בשביל שאתה גוף קדוש ונקי. דבר אחר הדודאים (נתנו ריח) אלו מלאכי שלום. נתנו ריח, אלו הנשמות שהם ריח העולם. נתנו, שביקו כמה דאת אמר, (במדבר כא) ולא נתן סיחון את ישראל.

Song of Songs 7:

“הדודאים נתנו-ריח, ועל-פתחינו כל-מגדים-חדשים, גם-ישנים; דודי, צפנתי לך.”

“The mandrakes have given forth fragrance; And over our doors are all precious fruits, Both new and old, Which I have saved up for you, my beloved.”

Rabbi Yitzhak in the Zohar says that we need to read the word ‘mandrakes’ without the letter א as דודים, which means ‘beloved’. The ‘beloved’ is the body and soul because they are related and close to each other.

From Webster dictionary: The Mandrake is a Mediterranean herb (*Mandragora officinarum*) of the nightshade family with large ovate leaves, greenish-yellow or purple flowers, and a large usually forked root resembling a human in form and formerly credited with magical properties b : the root of a mandrake

formerly used especially to promote conception, as a cathartic, or as a narcotic and soporific.

The Zohar reveals that as the Mandrake gives birth to love in the world, so does the body and soul. The fragrance is the aspect of the quality of their actions in revealing Light.

‘And over our doors’ are the gates of heavens that open to bring down souls to the lifeless bodies.

‘all precious fruits’ are the souls.

‘new and old’ are the soul that passed away after long life and souls that passed away after a short life. Those who lived a short life earned by their action the merit to enter the world to come. In the future, they will come down at once to enter bodies that will be ready for them.

The body and soul are partners in doing spiritual work in this world. They should be in love with each other and serve one another. The soul can not do work without the body and the body needs the soul to initiate positive actions to purify it.

38. שְׁלֵמָדָנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹשׁ כְּתוּת שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת הוֹלְכִים בְּכָל חֹדֶשׁ וּבְכָל שַׁבָּת לְלוּוֹת לְשִׁמְחָה עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבְמִי נִקִּים אֵת עַל פְּתֻחֵינוּ כָּל מַגִּידִים? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלֵינוּ הֵן הַגּוֹפּוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּפִתְחֵי קְבֻרֹת לְקַבֵּל נִשְׁמָתָן, וְדוֹמָה נוֹתֵן פֶּתַח שֶׁל חֲשׁוֹן, וְהוּא מְכַרִּיז וְאוֹמֵר: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִכְּמָה יָמִים וְאוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִזְּמַן מוֹעֵט – כֻּלָּם צָפְנָתִי לָךְ, לְהוֹצִיא אוֹתָם בְּחֲשׁוֹן.

38. דִּתְאַנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹשׁ כְּתוּת שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת הוֹלְכִים בְּכָל חֹדֶשׁ וּבְכָל שַׁבָּת לְלוּוֹת לְשִׁמְחָה עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבְמִי נִקִּים עַל פְּתֻחֵינוּ כָּל מַגִּידִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלֵינוּ הֵן הַגּוֹפּוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּפִתְחֵי קְבֻרֹת לְקַבֵּל נִשְׁמָתָן. וְדוֹמָ"ה נוֹתֵן פֶּתַח דְּחֲשׁוֹן וְהוּא מְכַרִּיז וְאוֹמֵר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִכְּמָה יָמִים וְאוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִזְּמַן מוֹעֵט, כֻּלָּם צָפְנָתִי לָךְ לְמִיּוֹפֵק לְהוֹצִיא בְּחֲשׁוֹן.

Song of Songs 7:14

”הַדּוֹדָאִים נָתַנוּ-רִיחַ, וְעַל-פְּתֻחֵינוּ כָּל-מַגִּידִים-חֲדָשִׁים, גַּם-יִשְׁנִים; דּוֹדִי, צָפְנָתִי לָךְ.”

”The mandrakes have given forth fragrance; And over our doors are all precious fruits, Both new and old, Which I have saved up for you, my beloved.”

Rabbi Yehuda reveals that every month and Shabbat, three groups of archangels escorts the souls to their levels.

‘all precious fruits’ is the aspect of the bodies that awaits by their graves to receive their souls.

The angel Duma gives notes from his books and announces ‘I have saved up for you’, ‘Both new and old’, relating to new souls that were buried from days ago and old from a long time.

39. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמּוֹז בְּאוֹתוֹ זְמַן עִם הַצְּדִיקִים, לְהַשְׁרֹת שְׂכִינָתוֹ עֲמָהֶם, וְהַכֵּל יִשְׁמְחוּ בְּאוֹתָהּ שְׂמִיחָה, זֶהוּ שְׂכִינָתוֹ (שֶׁם קָד) יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֲתִידִים הַצְּדִיקִים

39. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמּוֹז בְּאוֹתוֹ זְמַן עִם הַצְּדִיקִים, לְהַשְׁרֹת שְׂכִינָתוֹ עֲמָהֶם וְהַכֵּל יִשְׁמְחוּ בְּאוֹתָהּ שְׂמִיחָה, הִדָּא הוּא דְּכִתְיִב, (תְּהִלִּים קָד) יִשְׁמְחוּ ה' בְּמַעֲשָׁיו. אָמַר רַבִּי

באותו זמן לברא עולמות ולהחיות מתים. אמר לו רבי יוסי, והרי שנינו (קהלת א) אין כל חדש תחת השמש? אמר לו רבי יהודה, בא שמע, בעוד שהרשעים בעולם וירבו, כל העולם אינו בקיום, וכשהצדיקים בעולם, אזי העולם מתקיים. ועתידים להחיות מתים כמו שאמרנו, (זכריה ח) עד ישובו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים ואיש משענתו בידו מרב ימים, כמו שכתוב למעלה.

Psalms 104::31

”יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו”

“Let the glory of YHVH endure forever; Let YHVH be glad in His works;”

Rabbi Yehuda says that in the future, the Holy One Blessed Be He will bring the light of the Shechina to be with all the righteous and rejoice with them.

The righteous then will be able to create worlds and resurrect the dead.

Rabbi Yehuda says that while there are wicked in the world, it's without life force but the tzadikim bring sustenance to the world and will be able to resurrect the dead as is says in Zechariah 8:4

”זה אמר יהוה צבאות עד ישובו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים ואיש משענתו בידו מרב ימים”

“Thus says YHVH of hosts, ‘Old men and old women will again sit in the streets of Jerusalem, each man with his staff in his hand because of age.’”

40. באותו זמן ישיגו הצדיקים דעת שלמה. שאמר רבי יוסי, ביום שישמח הקדוש ברוך הוא במעשיו, עתידים הצדיקים להכיר אותו בלבם, ואז תרבה ההשפלה בלבם כאלו ראו אותו בעין. זהו שכתוב (ישעיה כח) ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה וגו'. ושמחת הנשמה בגוף יתר מכלם, על שיהיו שניהם קיימים וידעו וישיגו את בוראם ויהנו מזיו השכינה, וזהו הטוב הגנוז לצדיקים לעתיד לבא. זהו שכתוב ואלה תולדות יצחק בן אברהם. אלו הם תולדות השמחה והשחוק שיהא בעולם באותו זמן. בן אברהם – היא הנשמה הזכה לכך ולהיות שלמה במעלתה. אברהם הוליד את יצחק – הנשמה מולידה השמחה והשחוק הזה בעולם.

יהודה, עתידים הצדיקים באותו זמן, לברא עולמות ולהחיות מתים. אמר ליה רבי יוסי, והתנן (קהלת א) אין כל חדש תחת השמש. אמר ליה רבי יהודה, תא שימע, בעוד שהרשעים בעולם וירבו, כל העולם אינו בקיום, וכשהצדיקים בעולם אזי העולם מתקיים. ועתידים להחיות מתים כדקאמרן, (זכריה ח) עוד ישובו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים ואיש משענתו בידו מרוב ימים, כדכתיב לעיל. (ק"ד ע"ב)

40. באותו זמן, ישיגו הצדיקים דעת שלמה, האמר רבי יוסי, ביום דיחודי קודשא בריך הוא בעובדיו, וימין אינן צדיקים למגדע ליה בלבהון, וכדין יסגי סכלתנו בלבהון כאילו וזו ליה בעינא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה כח) ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה וגו'. ושמחת הנשמה בגוף יתר מכולם, על שיהיו שניהם קיימים וידעו וישיגו את בוראם ויהנו מזיו השכינה, וזהו הטוב הגנוז לצדיקים לעתיד לבא. הדא הוא דכתיב, (בראשית כח) ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אלו הם תולדות השמחה והשחוק שיהא בעולם באותו זמן. בן אברהם, היא הנשמה הזכה לכך ולהיות שלמה במעלתה. (בראשית כח) אברהם הוליד את יצחק, הנשמה מולידה השמחה והשחוק הזה בעולם.

On the day that YHVH rejoice with the Tzadikim, they will achieve the level that is close to the Holy One Blessed Be He. Their wisdom will increase with clarity as if they can see it with their eyes.

The soul and the body will both rejoice with the pleasures of enjoying the higher knowledge of the Creator and the presence of the Shechina. This is the 'good' that God saved for the Tzadikim.

Genesis 25:19

“ואלה תולדות יצחק, בן-אברהם: אברהם, הוליד את-יצחק”

“Now these are the records of the generations of Isaac, Abraham’s son: Abraham became the father of Isaac;”

These are the records of the joy and laughter that would be in the world at that time.

‘Abraham’s son’ is the soul that has the merits to be complete in its level.

‘Abraham became the father of Isaac’ is the aspect of the soul that brings out joy and happiness in the world.

Lesson:

The revelation here is that the people with merits would be able to enjoy the greater wisdom that would be revealed in the world and also great pleasures of the body.

The body worked to serve the soul during many lifetimes and in the end, it will be rewarded with abilities to enjoy great pleasures.

Because we have only temporary time in this world, we should focus on working to earn merits for the world after the Mashiach cleanse all negativity and the Shechinah reveal its full light. Working hard for one lifetime is worth the immortality of the future.

41. אמר רבי יהודה לרבי חייא, זה ששנינו שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים לעתיד לבא, מה היא? אמר לו, טרם הלכתי לפני אותם המלאכים הקדושים, בעלי המטות, כך נשמע לי. בין ששמעתי את זה שאמר רבי אלעזר, התישב בלבי. שאמר רבי אלעזר, סעודת הצדיקים לעתיד לבא כמו זה שכתוב (שמות כד) ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו. וזה הוא ששנינו נאונים ואמר רבי אלעזר, במקום אחד שנינו נהנים, ובמקום אחר שנינו נאונים. מה בין זה לזה? אלא כך אמר אבי, הצדיקים שלא זכו כל כך, נהנים מאותו זיו, שלא ישיגו כל כך. אבל הצדיקים שזכו, נאונים עד שישיגו השגה שלמה. ואין אכילה ושתיה אלא זו, וזו היא הסעודה והאכילה. ומנין לנו זה? ממשנה, שכתוב (שמות לד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה. מה הטעם לחם לא אכל ומים לא שתה? מפני שהיה נאון מסעודה אחרת, מאותו זיו של מעלה. וכמו בן סעודתם של צדיקים לעתיד לבא.

41. אמר רבי יהודה לרבי חייא, זה דתנין לעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים לעתיד לבא, מאי היא. אמר ליה, עד לא אכילת קמי אינן מלאכין קדישין מארי מתניתין הכי שביע לי, בין דשמעית הא דאמר רבי אלעזר, אתישב בלבאי, דאמר רבי אלעזר, סעודת הצדיקים לעתיד לבא, כהאי דכתיב (שמות כד) ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו. ודא הוא דתנן גיזוין. ואמר רבי אלעזר באתר זור תנין נהנין, ובאתר אזורא תנין גיזוין, מאי בין האי ליהאי. אלא הכי אמר אבוי, הצדיקים שלא זכו כל כך נהנין מאותו זיו שלא ישיגו כל כך, אבל הצדיקים שזכו גיזוין עד שישיגו השגה שלמה. ואין אכילה ושתיה אלא זו וזו היא הסעודה והאכילה. ומנא לן הא, ממשנה, דכתיב, (שמות כד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה. מאי טעמא לחם לא אכל ומים לא שתה? מפני שהיה נאון מסעודה אחרת מאותו זיו של מעלה, וכדאמרי גיזוין סעודתן של צדיקים לעתיד לבא.

Rabbi Yehuda studies with Rabbi Chiya, telling him; we learned that in the future the Holy One Blessed be he, would make a great feast for all the Tzadikim. He heard this from Rabbi Elazar referring to Exodus 24:11

“וַיֵּחֲזוּ, אֶת-הָאֱלֹהִים, וַיֹּאכְלוּ, וַיִּשְׁתּוּ...”

“and they saw God, and they ate and drank.”

Rabbi Yehuda says that in one place it says ‘enjoy the feast’ and in another place, it says ‘nourished in the feast’, what’s between the two?

Rabbi Elazar shared his father’s explanation saying that the Tzadikim that have fewer merits would enjoy the light of the Shechina and the great Tzadikim would have more nourishments until they have complete understanding and connection with the light of the Shechina.

Eating and drinking are spiritual. The Torah tells us that when Moses went up the mountain to receive the Torah, he didn’t eat or drink for forty days and forty nights.

Exodus 34:28

“וַיְהִי-שָׁם עִם-יְהוָה, אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה-לֶחֶם לֹא אָכַל, וּמַיִם לֹא שָׁתָה; וַיִּכְתֹּב עַל-הַלָּחֹת, אֶת”

“So he was there with YHVH forty days and forty nights; he did not eat bread nor drink water. And he wrote on the tablets the words of the covenant, the Ten Commandments.”

Moses didn’t eat or drink because he was nourished from the upper light and so it will be in the future with the Tzadikim.

Lesson;

The more merits we earn, the greater rewards we will receive. While most people would enjoy the light of the Shechina, great righteous people would be ‘infused’ with the light of the Shechina and would be able to do more than enjoy that light.

Enjoying the energy is great but becoming part of it is much greater because you inherit the force of the energy you connect to.

The study of the Torah through the Zohar nourishes us with light that expands our vessels so we will be ready when the time comes.

42. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לַעֲתִיד לָבֹא לְשִׁמּוּזוֹ בְּשִׁמּוּזוֹ, וְזֶה שֶׁכָּתוּב (תהלים לד) יִשְׁמְעוּ עָנּוּיִם וַיִּשְׁמְחוּ. רַב הוֹנָא אָמַר, מִכָּאֵן (שם ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוּסֵי בֶּךָ לְעוֹלָם יְרֵנְנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה וְזֶה יִשְׁנָם לַעֲתִיד לָבֹא. וְלִמְדֻנּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יֵין הַמְּשֻׁמָּר בַּעֲנֻבּוֹ מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית – אֵלּוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שֶׁלֹּא נִגְלוּ לְאָדָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעֲתִידִים לְהִתְגַּלּוֹת לַצַּדִּיקִים לַעֲתִיד לָבֹא, וְזֶה הִיא הַשְּׁתִּיָּה וְהַאֲכִילָה, וְדָאִי זֶה הִיא.

42. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לַעֲתִיד לָבֹא לְשִׁמּוּזוֹ בְּשִׁמּוּזוֹ, הֵדָּא הוּא דְּכֶתִיב (תהלים לה) יִשְׁמְעוּ עָנּוּיִם וַיִּשְׁמְחוּ. רַב הוֹנָא אָמַר מִהֶכָּא, (תהלים ח) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוּסֵי בֶּךָ לְעוֹלָם יְרֵנְנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵאֵי וְהֵאֵי אֵיתָא לַעֲתִיד לָבֹא. וְתֵאֵנָּה אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יֵין הַמְּשֻׁמָּר בַּעֲנֻבּוֹ מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית, אֵלּוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שֶׁלֹּא נִגְלוּ לְאָדָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעֲתִידִים לְהִתְגַּלּוֹת לַצַּדִּיקִים לַעֲתִיד לָבֹא, וְזֶה הִיא הַשְּׁתִּיָּה וְהַאֲכִילָה, וְדָאִי דָּא הִיא.

Psalms 5:12

“וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוּסֵי בֶּךָ לְעוֹלָם יְרֵנְנוּ וְתִסַּף עֲלֵינוּ וַיַּעֲלֵצוּ בֶּךָ אֶהְיֶה שְׂמֵךְ”

“But let all who take refuge in You be glad, Let them ever sing for joy; And may You shelter them, That those who love Your name may exult in You.”

Rabbi Yehuda explains that the feast of the Tzadikim in the future will include wine that was kept from the days of Creation. The Tzadikim will see things that were never revealed before. That is the aspect of eating and drinking in the future.

43. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלֹמֹה, אִם כֵּן מֵהוּ לְוִיתָן וּמֵהוּ הַשּׁוֹר, שְׁכָתוֹב (אִיּוֹב מ) כִּי בּוֹל הָרִים יִשָּׂאוּ לוֹ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהִנֵּה כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה כז) בְּעֵת הַהִיא יִפְקֹד ה' בְּחֶרְבּוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדֹּלָה וְהַחֲזָקָה עַל לְוִיתָן נָחֵשׁ בְּרִחַ וְעַל לְוִיתָן נָחֵשׁ עֶקְלָתוֹן וְהָרֵג אֶת הַתַּנִּין אֲשֶׁר בָּיָם. הִנֵּה כָּאֵן שְׁלֹשָׁה. אֲלֵא רָמֵז הוּא שְׁרָמֵז עַל הַמַּלְכוּת. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אֵין לֹמַר עַל מָה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, וְדַאי כָּךְ זֶה.

43. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלֹמֹה, אִם כֵּן מֵהוּ לְוִיתָן וּמֵהוּ הַשּׁוֹר, דְּכָתִיב, כִּי בּוֹל הָרִים יִשָּׂאוּ לוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהֵא כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה כז) בְּעֵת הַהִיא יִפְקֹד ה' בְּחֶרְבּוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדֹּלָה וְהַחֲזָקָה עַל לְוִיתָן נָחֵשׁ בְּרִיחַ וְעַל לְוִיתָן נָחֵשׁ עֶקְלָתוֹן וְהָרֵג אֶת הַתַּנִּין אֲשֶׁר בָּיָם, הֵא הָכָא תַלְתָּא. אֲלֵא רָמֵז הוּא דְּקָא רָמֵז עַל מַלְכוּתָא. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם לִית לְמִימַר עַל מָה דְּאָמְרוּ רַבָּנָן, וְדַאי כָּךְ הִיא.

Psalms 104:26

”שָׁם, אֲנִיּוֹת יִהְיוּ; לְוִיתָן, זֶה-יִצְרָתָ לְשִׁחָבֹו.”

“There the ships move along, And Leviathan (Whale), which You have formed to sport in it.”

Rabbi Yehuda quotes Rabbi Shalom asking about the Leviathan (whale) and wild Ox that were promised to be the feast of the Tzadikim in the future.

Isaiah 27:1

בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה בְּחֶרְבּוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדֹּלָה וְהַחֲזָקָה עַל לְוִיתָן נָחֵשׁ בְּרִחַ וְעַל לְוִיתָן נָחֵשׁ עֶקְלָתוֹן וְהָרֵג אֶת הַתַּנִּין אֲשֶׁר בָּיָם.

“In that day YHVH will punish Leviathan the fleeing serpent, With His fierce and great and mighty sword, Even Leviathan the twisted serpent; And He will kill the dragon who lives in the sea.”

The secret of the Leviathan starts from Genesis 1:21, expanded in a concealed way in Job chapters 40 and 41, Talmud Baba Batra 74:2

One of the explanations is that the Leviathan represents the force of the other side. When the time comes, Leviathan (the whale) and the wild Ox would fight and kill each other, nullifying their energies. Their ‘loss’ would be as food for the righteous. The skin of the whale would be used as walls for the Sukkah of peace.

The first meal after the last day of Sukkot is called the meal of the whale and we do the Kiddush inside the Sukkah even though the holiday of Sukkot is over.

44. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנִי הֵייתִי לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְשָׂאֵלְתִי עַל הַדָּבָר הַזֶּה. אָמַרְתִּי, הַסְּעוּדָה הַזֶּה שֶׁל הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבֵא הָאֵם כָּךְ הוּא? לֹא הִתִּישְׁבָּה בְּלִבִּי, שֶׁהִנֵּה אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַת הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבֵא

44. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנִי הֵיִינָא קָמִיָּה דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְשָׂאֵלְתָּא הָאֵי מַלְאָה, אָמַרְתָּא, הָאֵי סְעוּדָתָא דְּצְדִיקָא לְעֵתִיד לְבֵא אֵי כָךְ הוּא, לֹא אֶתִּישְׁבָּא בְּלִבָּאִי, דְּהֵא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַת הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבֵא כְּהֵא גְּוִינָא דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת כד) וַיִּזְוּ אֶת הָאֱלֹהִים

וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שִׁפְיָר קָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָךְ הוּא.

כְּמוֹ זֶה שֶׁכָּתוּב (שמות כד) וַיַּחְזּוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, יָפָה אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָךְ הוּא.

Rabbi Yitzchak keeps asking about the future feast of the Tzadikim. He was trying to understand Exodus 24:11 “and they saw God, and they ate and drank.”

45. עוֹד אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הָאֵי מַהִימָנוּתָא דְאָמְרוּ רַבְּנָן לְרוּפָא דְעֵלְמָא, דְּזַמִּינָן אֵינוֹן בְּהָאֵי סְעוּדָתָא דְלוּיָתָן וְהָהוּא תוֹרָא וּלְמִשְׁתֵּי זַמְרָא טַב דְּהַתְנַטֵּר מִכַּד אַתְּבָרִי עֵלְמָא, קָרָא אֲשִׁיכּוּזוּ וְדָרְשׁוּ, דְּכַתִּיב, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם לֶזְמַמְכֶם לְשׁוֹבֵעַ. דְּאָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל מִינֵי פִתּוּי פִתְהַּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְהַחְזִירָם לְמוּטָב, וְזֶה הוּא יוֹתֵר מִכָּלֵם, שֶׁאָמַר לָהֶם וַאֲכַלְתֶּם לְחֶמֶקְכֶם לְשָׁבַע, וּבִקְלָלוֹת – וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשָּׁבְעוּ, וְזֶה קִשָּׁה לָהֶם מִן הַכֹּל. מָה הַטַּעַם? שֶׁכָּתוּב (שמות טז) מִי יִתֵּן מוֹתֵנוּ בְּיַד ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. אָמַר רַבִּי זִירָא, מְלַמֵּד שְׁמֵשׁוּם הָאֲכִילָה מִסְרוּ נַפְשָׁם לְמוֹת בְּיָדָם. בֵּינוֹן שְׂרָאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תִּאֲוָתָם, אָמַר לָהֶם: אִם תִּשְׁמָעוּ לְקוֹל הַמְצוּוֹת – וַאֲכַלְתֶּם לְשָׁבַע, כְּדִי לְהַנִּיחַ דַּעְתָּם. כְּמוֹ כֵּן רָאוּ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁהַגְלוּת נִמְשָׁכֶת, הַסִּתְמָכוּ עַל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, וְאָמְרוּ שְׁעֵתִידִים לֵאכֹל וְלִשְׁמַח בְּסְעוּדָה גְּדוּלָה שְׁעֵתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם, וְעַל כֵּן רַב הָעוֹלָם סָבְלוּ אֶת הַגְלוּת מִשּׁוּם אוֹתָהּ הַסְּעוּדָה.

45. עוֹד אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הָאֵי מַהִימָנוּתָא דְאָמְרוּ רַבְּנָן לְרוּפָא דְעֵלְמָא, דְּזַמִּינָן אֵינוֹן בְּהָאֵי סְעוּדָתָא דְלוּיָתָן וְהָהוּא תוֹרָא וּלְמִשְׁתֵּי זַמְרָא טַב דְּהַתְנַטֵּר מִכַּד אַתְּבָרִי עֵלְמָא, קָרָא אֲשִׁיכּוּזוּ וְדָרְשׁוּ, דְּכַתִּיב, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם לֶזְמַמְכֶם לְשׁוֹבֵעַ. דְּאָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל מִינֵי פִתּוּי פִתְהַּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְהַחְזִירָם לְמוּטָב, וְזֶה הוּא יוֹתֵר מִכָּלֵם, שֶׁאָמַר לָהֶם וַאֲכַלְתֶּם לְחֶמֶקְכֶם לְשָׁבַע, וּבִקְלָלוֹת, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשָּׁבְעוּ, וְזֶה קִשָּׁה לָהֶם מִכָּלֵם, מִי יִתֵּן מוֹתֵנוּ בְּיַד ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. אָמַר רַבִּי זִירָא, מְלַמֵּד דְּמִשּׁוּם הָאֲכִילָה מִסְרוּ נַפְשָׁם לְמוֹת בְּיָדָם. בֵּינוֹן שְׂרָאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תִּאֲוָתָם, אָמַר לָהֶם, (ויקרא כו) אִם תִּשְׁמָעוּ לְקוֹל הַמְצוּוֹת, וַאֲכַלְתֶּם לְשׁוֹבֵעַ כְּדִי לְהַנִּיחַ דַּעְתָּם. כְּהָאֵי גְּוִינָא זַמְנוּ רַבְּנָן דְּגָלוּתָא אַתְּבַשְׁיָה, אֲסִתְכְּמוּ עַל קָרְאֵי דְאוּרִייתָא וְאָמְרוּ דְּזַמִּינָן לְמִיכָל וּלְמִיזְדִּי בְּסְעוּדָתָא רַבָּה דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְמַעַבְדָּא לָהּ, וְעַל דָּא רוּפָא דְעֵלְמָא סָבְלוּ גָלוּתָא בְּגִין הָהִיא סְעוּדָתָא.

The special feast that the Holy One Blessed Be He will serve us is a great motivation. The Israelites expressed their desire for food immediately after they left Egypt. The moment they experienced a lack of food they complained and were ready to die in Egypt rather than have faith in YHVH to provide them with food.

Exodus 16:3

“וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי יִתֵּן מוֹתֵנוּ בְּיַד יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סֵיר הַבָּשָׂר בְּאֶכְלֵנוּ לֶחֶם”

“The sons of Israel said to them, “Would that we had died by YHVH’S hand in the land of Egypt, when we sat by the pots of meat, when we ate bread to the full; for you have brought us out into this wilderness to kill this whole assembly with hunger.”

In the portion of Bechukotai, God explains the good and bad side of following his laws. If they follow them, they will enjoy plenty of food and peace in the land.

Leviticus 26:5

”והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם.”

”Indeed, your threshing will last for you until grape gathering, and grape gathering will last until sowing time. You will thus eat your food to the full and live securely in your land.”

If they don't follow the laws they will be cursed and experience a lack of food. The little that they may have won't satisfy them. The promises for good and bad are closely related to food.

Leviticus 26:26

”בשבירי לכם מטה לחם ואפן עשר נשים לחמכם בתנור אחד והשיבו לחמכם במשקל ואכלתם ולא תשבעו”

”When I break your staff of bread, ten women will bake your bread in one oven, and they will bring back your bread in rationed amounts, so that you will eat and not be satisfied.”

The main desire of people is to exist and enjoy the pleasures of the material world. God promised to serve us a special feast to encourage us to follow the righteous path.

Those who follow the Torah and read the promises of the future, care less about the current difficulties and choose the path to earn them a seat in the dining table of God.

46. אמר רבי יוחנן, אין לנו לסתור את אמונת הכל, אלא לקיים אותה. שהרי התורה מעידה על זה שהרי אנו יודעים את אמונת הצדיקים, והכסוף שלהם מה הוא? שכתוב (שיר א) נגילה ונשמחה בך, ולא באכילה. נזכרה דרך מין. ואותה סעודה שמומנים אליה, יהיה לנו חלק להנות ממנה, וזו היא השמחה והשחוק. ואלה תולדות יצחק – שיצחקו הצדיקים לעתיד לבא. אברהם הוליד את יצחק – זכות הנשמה מוליד השחוק הזה והשמחה בעולם.

46. אמר רבי יוחנן, לית קן לסתור מהימנותא דככלא אלא לקיימא ליה, דהא אורייתא אסהידת עלוי, דהא אנן ידעין מהימנותא דצדיקיא וכסופא דלהון מואי היא, דכתיב, (שיר השירים א) נגילה ונשמחה בך, ולא באכילה. (שיר השירים א) נזכרה דודיק מין. וההיא סעודתא דומינן בה, דהא קן וזולק למהני מנה וזו היא השמחה והשחוק. ואלה תולדות יצחק, שיצחקו הצדיקים לעתיד לבוא. אברהם הוליד את יצחק, זכות הנשמה מוליד השחוק הזה והשמחה בעולם.

Rabbi Yochanan says that the desire of the Tzadikim is not in the food and drinking but for the light and the joy that come at that time.

Song of Songs 1:4

”משכני, אחריך נרוצה; הביאני המלך חדריו, נגילה ונשמחה בך.”

”Draw me after you; let us run. The king has brought me into his chambers. We will exult and rejoice in you;”

Genesis 25:19

”ואלה תולדות יצחק, בן-אברהם: אברהם, הוליד את-יצחק”

”These are the generations of Isaac, Abraham's son: Abraham fathered Isaac”

Abraham fathered Isaac. The Hebrew name for Isaac means 'will laugh'. Abraham is the aspect of the soul and for its merits, the Tzadikim will bring out laughter and joy to the world.

While most of the world would enjoy eating and drinking in the great feast of the future, the Tzadikim will enjoy the connection to King's pure light.

Rabbi Avraham Azulai in Chessed L'Avraham reveals to us that in the world to come to the good people will enjoy from the material level and the Tzadikim would enjoy spiritual abilities of mind over matter. Everyone according to their merits and spiritual level.

The Zohar starts here a new study related to the connection of mercy with judgment.

47. וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. רַבִּי בּוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (שיר א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגו', בְּכַמָּה מַעֲלוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, שְׁשָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי אַחָא בַר יַעֲקֹב, כָּל מָה שֶׁנִּבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹת שְׁלוֹ, חוּץ מִמֶּנּוּ, הָיוּ בִּשְׁתּוּף. וְהָאֵם אָמַר כָּךְ רַבִּי אַחָא? חָס וְשָׁלוֹם! שֶׁהָרִי בְּדָבָר הַזֶּה תִּרְבֶּה הַמַּחֲלָקֶת בְּעוֹלָם. שָׂאֵם תֹּאמַר בֶּן, הַמְּלָאכִים שֶׁהֵם נִבְרָאִים רוּחַ הַקָּדֹשׁ מִמֶּשֶׁ, יֹאמַר שֵׁשׁ בָּהֶם שְׁתּוּף, הָרִי כָּל הַפָּנִים שֶׁלָּהֶם וְשָׁלְנוּ שׁוּם.

47. וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. רַבִּי בּוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגו', בְּכַמָּה מַעֲלוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, דִּתְנִינָן אָמַר רַבִּי אֲזוּא בַר יַעֲקֹב, כָּל מָה שֶׁנִּבְרָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹת שְׁלוֹ זוּזִין מִמֶּנּוּ הָיוּ בִּשְׁתּוּף. וּבִי אָמַר רַבִּי אֲזוּא הָכִי, זֶס וְשָׁלוֹם, דְּהָא בְּמַלְאָה דָּא יִסְגִי כְּלוּגְתָּא בְּעַלְמָא, דָּאִי תִימָא הָכִי, הַמְּלָאכִים שֶׁהֵם נִבְרָאִים רוּחוֹ הַקָּדֹשׁ בְּמוֹשֶׁ, יֹאמַר שֵׁשׁ שְׁתּוּף בָּהֶם, הָא כָּל אֲפִיִּיא דְּדִהוֹן וְדִידָן שְׁוִיין.

Genesis 25:20

“וַיְהִי יִצְחָק, בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה, בִּקְהֻתּוֹ אֶת-רֵבֶקָה בַּת-בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי, מִפֶּדֶן אֲרָם-אֲחֻת לְבִן הָאֲרָמִי, לוֹ”

“and Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-aram, the sister of Laban the Aramean, to be his wife.” Except the Holy One Blessed Be He, everything created in this world has the two aspects of mercy and judgment. The world of Malchut is founded on judgment and God included mercy by connecting Binah to Malchut.

Rabbi Echa raises a point that if everything except God has the two aspects then the angels that are created from holy spirit are like all people. The explanation is that except God, everything has a body (vessel/judgment/Left) and soul (light/mercy/Right). Even angels need the light of Binah to have the force to act.

48. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּדָבָר הַזֶּה תִּתְרַבֶּה הַמַּחֲלָקֶת בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנֵתָנָה, שֶׁכָּל מָה שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – עָשָׂה כְּמוֹ הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה. וְאֵם תֹּאמַר שֶׁהָרִי אֵין לַמְּלָאכִים גּוֹף – כָּךְ זֶה, אָבֵל אֵינֶם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה עַד שֶׁתִּשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם הַנְּשָׁמָה הַקָּדוֹשָׁה הַהִיא, שֶׁהִיא סִינֵעַ שְׁלֻמְעֵלָה.

48. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּמַלְאָה דָּא יִסְגִי כְּלוּגְתָּא בְּעַלְמָא, דְּהָא תִנָּן בְּמִתְנִיתִין דִּידָן, דְּכָל דְּעָבַד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבַד כְּגוֹן גּוֹפָא וְנִשְׁמָתָא, וְאִי תִימָא דְּהָא לִית גּוֹפָא לַמְּלָאכִים, כָּךְ הוּא. אָבֵל לִית אֵינָן יְכָלִין לַמַּעֲבָד עֲבִידָתָא, עַד שֶׁיִּשְׁתַּתֵּף בָּהּ הַהִיא נִשְׁמָתָא

קדושה, דהיא סיועא דלעילא, ובהאי גווי כל מאי דעביר אצטריך לההיא סיועא דלעילא מניה.

ובגונים הללו, כל מה שעושה, צריך את אותו סיוע שלמעלה ממנו.

Except for the Holy One Blessed Be He, everything created in this world has the two aspects of mercy and judgment. The world of Malchut is founded on judgment and God included mercy by connecting Binah to Malchut. The created body is the aspect of Judgment, Left and the soul is an aspect of Light, mercy, Right.

Rabbi Echa raises a point that if everything except God has the two aspects then the angels that are created from holy spirit are like all people.

Everything God created has vessel and light. body from Malchut and soul from Binah. The body/vessel is an aspect of judgment and Left. The soul is Light, mercy, Right. Even angels that have pure and holy existence/vessel still need the light of Binah to be able to follow with actions.

Lesson;

This duality of Right and Left causes conflicts in the world and our work is to join them together in peace. That is done only by spiritual work, Drawing light to fulfill the vessel and push away judgments.

49. אמר רבי יוסי, בשעה ההיא שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, והנה סוף כל [הצרות] עמקים [עתיקים] יהיה בארבעים, וגזר הדין – (דברים כה) ארבעים יכנו לא יסוף. סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעים. ארבעים שנה קדם תחית הגוף ממתנת לו הנשמה בארץ ישראל. בשנת הארבעים יקומו הגופות מן העפר. בארבעים נכלא הגשם, זהו שכתוב (בראשית ז) ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום, וכתוב ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח. זמן גאלתם של ישראל בשנת הארבעים הוא, ובחמשים בא ישוב העולם, שהיא היובל. החזרת הנשמה לגוף בשנת הארבעים שהמתנה לו בארץ ישראל. זהו שכתוב ויהי יצחק בן ארבעים שנה, שהמתין לגוף. בקחתו את רבקה – בהכנסתה בגוף המזמן לו. באותה שעה בהכנסתה בו, אין תאותם וכסופם אלא להנות מזיו השכינה ולזון מזוה. זהו שכתוב (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו. אמר רבי אבא, ישקני – יפרנסני. שאין פרנסתם אלא להנות ולזון מזוה של מעלה. אמר רבי יוסי, סוף הפסוק מוכיח, שכתוב כי טובים דדיך מיין.

49. אמר רבי יוסי, בההיא שעתא דזמין קודשא בריך הוא לאזויא מתיא, והא סופא כל (ו"א עקתין), עמיקין (ו"א עתיקין) בארבעים להוי. וגזר קיים, (דברים כה) ארבעים יכנו לא יוסוף. סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעים. ארבעים שנה קודם תחית הגוף, ממתנת לו הנשמה בארץ ישראל. בשנת הארבעים יקומו הגופות מעפר. בארבעים נכלא הגשם, הדא הוא דכתיב, (בראשית ז) ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום, וכתוב (בראשית ז) ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח. זמן גאלתם של ישראל בשנת הארבעים הוא. ובחמשים בא ישוב העולם, שהיא היובל. החזרת הנשמה לגוף בשנת הארבעים שהמתנה לו בארץ ישראל. זהו שכתוב ויהי יצחק בן ארבעים שנה, שהמתין לגוף. בקחתו את רבקה, בהכנסתה בגוף המזמן לו. באותה שעה בהכנסתה בו, אין תאותם וכסופם אלא ליהנות מזיו השכינה ולזון מזוה, הדא הוא דכתיב, (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו. אמר רבי אבא, ישקני – יפרנסני, שאין פרנסתם אלא ליהנות ולזון מזוה של מעלה. אמר רבי יוסי, סופיה דקרא מוכח דכתיב, (שיר השירים א) כי טובים דודיך מיין.

Rabbi Yosei said that when the time of the Resurrection of the dead comes, the end of all troubles would be after 40.

Deuteronomy 25:3

”אַרְבָּעִים יִכּוֹן, לֹא יוֹסִיף”

“Forty lashes may be given him, but not more”

The Israelites completed their journeys in the wilderness, arriving the Holy Land after 40 years. The rain of the Flood stopped after 40 days and nights (Genesis 7:12). Isaac was 40 years old when he took Rebecca to be his wife. Isaac needed to reach a spiritual state and receive the light of Neshamah from Binah before connecting it to Rebecca's vessel and reveal the great light that would be revealed later as Jacob.

The time of the Resurrection would be in the 40th year after the gathering of Israel from all nations. At that time the souls would enter the bodies that will rise from the earth.

Lesson;

40 is an important number that represents a mature spiritual state. The sages tell us that the soul takes hold of the fetus's body 40 days after conception and the heart starts beating strongly.

The measurements of the Mikveh that purifies us spiritually connected to the number 40.

Moses stayed 40 days and nights before receiving the Torah.

Keter, Chokmah, Binah and Zeir Anpin with 10 Sefirot each make 40. They construct the light that comes to Malchut.

Life in this world comes with frequent 'Lashes'. It's not always easy to handle but we are promised that there will be an end to it and the pain will pass with the renewed life at the time of the Resurrection. There's a custom to get 39 lashes on the eve of Yom Kippur. The Holy Ari used to take 4 lashes for each letter of the name YHVH before Mincha of Erev Yom Kippur. Accepting the lashes helps to remove judgments from oneself.

When we feel being 'lashed', we should accept the pain and look for a personal correction. Some may feel that they had more than 40 lashes but if we correct ourselves we won't get a repeated 'lash'.

To develop or break habits we repeat a process for at least 40 days so it will make strong spiritual roots in us and become a positive habit.

50. בַּת בְּתוּאֵל בַּת בְּתוֹ שֵׁל אֵל. רַב הוּנָא אָמַר, לֹא כָךְ הוּא. וְאֵנִי הֵייתִי בְּכַרְכִּי הַיָּם וְשָׁמַעְתִּי שֶׁהָיוּ קוֹרְאִים לְאוֹתוֹ הָעֵצִים שֶׁעַל הַשְּׂדֵדָה, אוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁאַר בְּקֶבֶר מִכָּל הַגּוֹף – בְּתוּאֵל הָאֶרֶמִי. שְׁאַלְתִּי עָלָיו. אָמְרוּ שֶׁהוּא כְּרִישָׁא [דְּמִיָּא] הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא רִמָּא, וְאוֹתוֹ הָעֵצִים הוּא רִמָּא מִכָּל שְׁאָר הָעֵצִמוֹת.

50. בַּת בְּתוּאֵל בַּת בְּתוֹ שֵׁל אֵל. רַב הוּנָא אָמַר, לֹא כָךְ הוּא, וְאֵנִי הֵייתִי בְּכַרְכִּי הַיָּם וְשָׁמַעְתִּי דְּהָיוּ קוֹרְאִין לְהוּא רִמָּא דְּשְׂדֵדָה, הֵהוּא דְּאִשְׁתָּאָר בְּקֶבֶר מִכָּל גּוּפָא, בְּתוּאֵל רִמָּאָה. שְׁאַלְתִּי עָלֶיהָ, אָמְרוּ דְּהוּא כְּרִישָׁא (דְּמִיָּא) דְּוִזוּיָא, דְּאִיהוּ רִמָּאָה, וְהוּא רִמָּא הוּא רִמָּאָה מִכָּל שְׁאָר גְּרָמִי.

Genesis 25:20

”וַיְהִי יָצֵחַ בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקָהְלוֹ אֶת רַבְּקָה בַּת בְּתוּאֵל הָאֶרֶמִי מִפְּדֹן אָחֻת לְבֵן הָאֶרֶמִי לוֹ לְאִשָּׁה”

“and Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-aram, the sister of Laban the Aramean, to be his wife.” ‘Bethuel’, בֵּת בְּתוֹ אֵל, means ‘daughter of Bethuel’ and can be literally translated to ‘daughter of the daughter of God (אל)’. The name Bethuel translated to a daughter of אל ‘god’. This implies the daughter of Malchut.

Rabbi Hunah doesn’t agree and tells his friends that on his travels he came to a place where he heard that the bone in the spine that never rot or change itself even in the grave is called ‘Bethuel, the cheater’, ‘dishonest’. They told him that the shape of this special bone is like the head of the Snake that is dishonest and liar. The bone is illusive more than any bone in the body.

51. שְׁלֵמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָמָּה נִשְׁאָר בְּקִיּוּם אוֹתוֹ הָעֵצָם יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הָעֲצָמוֹת? מִשּׁוּם שֶׁהוּא רַמָּאִי, וְאֵינוֹ סוֹבֵל טַעַם שֶׁל הַמְּזוֹן שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם כְּמוֹ שְׁאָר הָעֲצָמוֹת, וּמִשּׁוּם כִּי הוּא חֲזָק מִכָּל הָעֲצָמוֹת, וְהוּא יִהְיֶה הָעֶקֶר שֶׁהַגּוֹף נִבְנָה מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב בֵּת בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי.

51. דִּתְאָנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵהוּא זָרְמָא לְבִמָּה אֲשֵׁתָאֵר בְּקִיּוּמָא יִתֵּיר מִכָּל שְׁאָר זָרְמִי. מִשּׁוּם דִּיאִיהוּ רַמָּאָה. וְלִית סָבִיל טַעָמָא דְּמִזְוֵנָא דְּבִנֵּי נָשִׂא כְּשֵׁאֵר זָרְמִי, וּבְלִינֵי כִּי הוּא תַקִּיף מִכָּל זָרְמִי וְהוּא לִיְהוּי עֶקֶרָא דְּגוּפָא אֲתִבְנֵי מִנֶּיהָ. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב בֵּת בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי.

Rabbi Shimon asks why this bone stays the same more than any other bone in the body and explains that this bone ‘cheats’. It avoids the judgment of Malchut by not feeding on the regular food of this world. For that reason, the bone is strong and will be the seed that the body will be built from at the time of the Resurrection. The new body would be the aspect of the ‘daughter of Bethuel’.

52. וְלִמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא רַמָּאִי וּמַעוּלָם רַמָּאִי, וְשִׁכְּן יֵצֶר הָרַע שֶׁהוּא רַמָּאִי. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב בֵּת בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי – עֵצָם רַמָּאִי. מִפְּדֵן אָרֶם – מִצְמֵד רַמָּאִים, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ פִּדְנָא דְּתוֹרָא, שֶׁהוּא צִמֵּד. אַחֲוֹת לֶבֶן – אַחֲוֹת יֵצֶר הָרַע הָאֲרָמִי. כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ, בְּתַחֲלָה שֶׁהִיא מְנוּל בְּחַטָּאוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם נִקְרָא לוֹט. לְעֵתִיד לֵבָא שְׁלֵא יִהְיֶה מְנוּל כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמִי שְׂרוּחֵץ וּמִטְבִּיל אֶת טַמְאָתוֹ, קוֹרְאִים לוֹ לֶבֶן. עַל כָּל פְּנִים אֵין יֵצֶר הָרַע בְּטֵל מִן הָעוֹלָם.

52. וְתִתְאָנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא רַמָּאִי וּמַעוּלָם רַמָּאִי, וְשִׁכְּן יֵצֶר הָרַע דִּיאִיהוּ רַמָּאִי. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב בֵּת בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי זָרְמָא רַמָּאָה. מִפְּדֵן אָרֶם, מִצְמֵד רַמָּאִין, כְּדִתְנֵן פִּדְנָא דְּתוֹרָא שֶׁהוּא צִמֵּד. אַחֲוֹת לֶבֶן, אַחֲוֹת יֵצֶר הָרַע הָאֲרָמִי, כְּדִתְנֵן, בְּתַחֲלָה שֶׁהִיא מְנוּל בְּזֵה הָעוֹלָם נִקְרָא לוֹט. לְעֵתִיד לֵבָא שְׁלֵא יִהְיֶה מְנוּל כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמִי שֶׁבִּקְדָּמִיתָא, כְּמֵאן דְּסוּזִי וּמִטְבִּיל מִסְאָבוּתִיהָ, קָרְאֵן לִיה לֶבֶן. עַל כָּל פְּנִים אֵין יֵצֶר הָרַע בְּטֵל מִן הָעוֹלָם.

The bone is like the head of the Snake because it cheats. ‘daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-Aram’, reveals two ‘cheaters’. The letters of ‘Aramean’, אֲרָמִי, spell ‘רמא’, that means ‘cheater’. ‘Aram’ is similar and reveal the second cheater. These are the two aspects of Malchut, one from the judgment side and one from Binah, mercy. By avoiding both sides, this bone disconnects from the process of this world and stays as initially created, forever.

53. בֵּא שְׁמַע שְׁכָךְ אָנוּ בִּאֲרָנוּ בְּבִרְיָתָא. שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט, שֶׁהֵן שְׁנֵי כַחוֹת הַגּוֹף

53. תָּא שְׁבִיעַ, דִּיהֲכִי אָנֵן אוֹקִימָנָא בְּמִתְנִיתָא. שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט שֶׁהֵן שְׁתֵּי כַחוֹת הַגּוֹף הַמְעוֹרְרוֹת לִיצֵר הָרַע,

המעוררות את יצר הרע, עכשו שאינו כל כך מנוול ונטבל מלכלוכו נקרא לבן, ואותן שתי בנות אינן בטלות ממש. זהו שכתוב (בראשית כט) וללבן שתי בנות.

עכשיו שאינו מנוול כל כך ונטבל מלכלוכו נקרא לבן, ואותן שתי בנות אינן בטלות ממש, הדא הוא דכתיב, (בראשית כט) וללבן שתי בנות. אמר רבי יוסי כך הוא, תמן כתיב בכירה וצעירה והא כתיב גדולה וקטנה.

Abraham's nephew, Lot, was contaminated by the inequities of his environment in Sodom and Gomorrah. His two daughters represent two forces in the body that bring out the evil inclination that is part of this world. In the future when the impurities would be cleansed, it will be called Laban. This name literally means 'white'. The two daughters of Laban, Leah, and Rachel represent purity and a higher spiritual state.

Genesis 29:16

”וללבן שתי בנות שם הגדלה לאה ושם הקטנה רחל”

“Now Laban had two daughters; the name of the older was Leah, and the name of the younger was Rachel.”

54. אמר רבי יוסי, כך הוא. שם כתוב בכירה וצעירה, וכאן כתוב גדולה וקטנה. אמר רבי יוסי, אבל אינן בכח לעשות רע ולהתעורר ליצר הרע כמותזלה. משמע דכתיב שם הגדולה לאה, שלאה מכוזה ומרשעתה. ושם הקטנה רחל, שאין בה כח ומרשעתה. ושם הקטנה רחל, שאין בה כח המתעורר, כמו שנאמר (ישעיה כג) וכרחל לפני גוזייה נאלמה. אמר רב הונא, זה יצר הרע, ושתי בנותיו מתחלפות מכות שהיו בראשונה. בתחלה לוט, מקלל מנוול. עכשו לבן, מלבן, שאינו מקלל ומנוול בנוולו בבראשונה. בתחלה שתי בנותיו חזקות, כל אחת ואחת בכחה, ועכשו שם הגדלה לאה – לאה בלא כח, לאה בלא חזק, לאה ממעשיה הראשונים. ושם הקטנה רחל, כמו שאמרנו, ולא כמות שהיו בראשונה.

54. אמר רבי יוסי, אבל אינן בכח לעשות רע ולהתעורר ליצר הרע כמותזלה. משמע דכתיב שם הגדולה לאה, שלאה מכוזה ומרשעתה. ושם הקטנה רחל, שאין בה כח המתעורר, כמו נאמר, (ישעיה כג) וכרחל לפני גוזייה נאלמה. אמר רב הונא, זה יצר הרע ושתי בנותיו מתחלפות מכות שהיו בראשונה. בתחלה לוט, מקלל מנוול. עכשו לבן, מלובן, שאינו מקלל ומנוול בבראשונה. בתחלה שתי בנותיו חזקות כל אחת ואחת בכוחה, ועכשו שם הגדולה לאה, לאה בלא כוח, לאה בלא חזק, ולא כמות שהיו בראשונה. כדקאמרן, ולא כמות שהיו בראשונה.

Lot's daughters described as 'first-born' and 'young'. Laban's daughters described as 'older' and 'younger'. The name Leah לאה also means 'weak'. The Zohar explains that Leah was weak to have 'wickedness' and Rachel was young without strength to become wicked. Both Lot's daughters were strong with the negative-side behind them while Leah and Rachel were pure and disconnected from evil.

Lesson;

Negative environment increases the influence of the negative-side on us and we may fall easily to the traps of the Evil Inclination.

The Zohar (Shelach Lecha #210) teaches us that those who have a small ego in this world are spiritually big and those who have big ego are spiritually small.

To stay out of trouble, distance yourself from negative places or situations. That includes information about negative events, TV news, fights, road accidents, etc. The eyes are the window to the soul and seeing is connecting. We should protect the soul from contamination by avoiding images that may trigger negative desires, jealousy and all kind of 'garbage'. It's healthier for the body and the soul.

55. אמר רבי אחא בר יעקב, בא ראה מה פתוב, ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא. אמר רבי אחא, מפני מה היא עקרה? מפני שיער הרע אינו נמצא בבח בעולם, ועל כך אין נמצא פריה ורביה זולתי בתפלה. ומה פתוב? ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו. כיון שמתעורר יצר הרע, נמצא פריה ורביה.

55. אמר רבי אחא בר יעקב, תא וזוי, מה פתוב, ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא. אמר רבי אחא מפני מה היא עקרה, מפני שיער הרע אינו נמצא בכח בעולם, ועל כך אין נמצא פריה ורביה זולתי בתפלה, מה פתוב, ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו. כיון שמתעורר יצר הרע, נמצא פריה ורביה.

Genesis 25:21

“ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתו”

“And Isaac prayed to YHVH for his wife, because she was barren. And YHVH granted his prayer, and Rebekah his wife conceived.”

Rabbi Yaakov bar Acha explains that Rebekah was barren because when the evil inclination is not in the world to drives the desires of men then there's no 'fruitfulness'. Through prayers we can draw this force as it says immediately after Isaac prayer, 'And YHVH granted his prayer'.

56. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפרש בין העולם הזה לאותו זמן? ועוד, שהנה פתוב אמר שהקדוש ברוך הוא עשה. אמר רבי אחא, כך הוא, שהקדוש ברוך הוא העיר אותו לענין ההוא שצריך לזוג, ולא לכל שעה, שיהיה תמיד עם אדם כמו בעת, שהוא נמצא תמיד וחוטאים בו בני אדם, אלא לאותו זוג לבדו. והתעוררות ההיא תהיה התעוררות של הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (יחזקאל לו) והסירתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. מה זה לב בשר? אמר רבי יהודה, לב להוציא בשר, ולא לדבר אחר.

56. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפרש בין העולם הזה לאותו הזמן, ועוד דהא קרא קאמר דקודשא בריך הוא עביר. אמר רבי אחא, כך הוא, דקודשא בריך הוא אתער ליה ללהוא עניינא דצריך לווינא, ולא לכל שעתא דיהא תדיר עם בר נש כמו כען, דאיהו אשתכח תדיר וזוטאן ביה בני נשא, אלא ללהוא ווינא בלזודוי, ההיא, ואתערותא אתערותא דקודשא בריך הוא ליהוי, הדא הוא דכתיב, (יחזקאל לו) והסירתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. מהו לב בשר. אמר רבי יהודה, לב להוציא בשר ולא לדבר אחר.

Rabbi Yosei asks about the difference between his time (present time) and the time of Isaac. Rabbi Acha explains that God awakened his desire for unification, not like in this time that the desire exists in people all the time and cause them to sin.

Ezekiel 36:26

“ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר”

“And I will give you a new heart, and a new spirit I will put within you. And I will remove the heart of stone from your flesh and give you a heart of flesh.”

I the future God will remove the impure desires for the ‘flesh’ and will ‘install’ a heart of flesh. Rabbi Yehuda explains that ‘heart of flesh’ is the pure desire that the Holy One Blessed be he will awaken in us to bring out ‘flesh’ that is the aspect of having children.

Lesson;

After the correction of the world, the pleasures of sex would be on a lower level. The pleasure of feeling the presence of the Light of God in everything would be beyond our imagination. We will be like “dreamers” (Psalms 126). God will raise the desire to have sex for procreation so we can have children.

The pleasure of sex that a man experience in this world is generated by transforming 100% spiritual energy that is life force from Chokmah and Binah (two main parts of the brain). This life force flows down through the spinal cord to the testicles that produce the ‘matter’ from the ‘upper’ energy. The pleasure that comes from the source (Chokmah and Binah) is experienced when it is manifested and transferred to the vessel. The woman enjoys the process when the channel of light penetrates the vessel and prepare it for the light. When the vessel is completely ready, the woman reaches the peak of pleasure, welcoming the Light.

Self-generated pleasure is fake and in most cases leaves the man or woman in hunger for more. This kind of pleasure drives a person to unbalanced desires because the ‘wasted’ light is captured by the negative-side.

The pleasure of the light from Binah goes down 8 levels (from Binah to Malchut) and reduced on each level. The spiritual energy gets ‘condensed’ on the way down until it becomes matter. In the Garden of Eden and after the Final Redemption we will experience this light directly and gives us endless pleasure. For that reason, God will need to ‘remind’ us to have sex and produce ‘flesh’.

57. רבי יצחק ברבי יוסי היה בא מקפוטקיא ללוד. פגע בו רבי יהודה. אמר לו רבי יצחק, תאמר שחבריני חכמי הברייתא התעוררו לענין הזה שיצר הרע ישתבח מן העולם, פרט לאותה שעת הזוג. אמר לו, חייך, כך צריך יצר הרע לעולם בגשם לעולם. שאלמלא יצר הרע, חדות השמועה לא תהיה, אבל לא מגולת כפראשונה לחטא בו. זהו שכתוב (ישעיה יא) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגו'. אמר רבי שמעון, הוא הלב שמדורו של יצר הרע בו. רבי אליעזר אומר, לב טוב בגן הגוף והנשמה, ומשום כך כתוב (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך, שהוא עקר הכל.

57. רבי יצחק ברבי יוסי היה אתי מקפוטקיא ללוד, פגע ביה רבי יהודה. אמר ליה רבי יצחק, תאמר דזבירנא זוכימי מתניתא אתעררו להאי עניינא, דיצר הרע יתנשי מן עלמא בר ההיא שעתא לווינא. אמר ליה, זייד הכי אצטריך יצר הרע לעולם כמטרא לעולם, דאלמלא יצר הרע, זודוותא דשביעתא לא ליהוי, אבל לא מגולת פקדמיתא למזוטי ביה. הדיא הוא דכתיב, (ישעיה יא) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגו'. אמר רבי שמעון, הוא לבא דמדוריה דיצר הרע ביה. רבי אליעזר אומר, לבא טבא, בגנינא דגופא ונשמתא, ובגין כך כתיב (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך והוא עקרא דכלא.

Rabbi Yitzchak met Rabbi Yehuda while walking to the town of Lod. Rabbi Yitzchak discusses the time the sages at the time of the Talmud, wanted to remove the Evil Inclination from the world, except for the desire for sex for procreation.

Rabbi Yehuda said that the Evil Inclination is needed in the world like rain. Without the evil inclination that raises the desire for the self, there would not be a desire to study and reveal light in the world but at the same time, there would be no more sins.

Isaiah 11:9

“לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את יהוה כמים לים מכסים”

“They shall not hurt or destroy in all my holy mountain; for the earth shall be full of the knowledge of YHVH as the waters cover the sea.”

Rabbi Elazar says that a kind and positive heart builds the body and soul because the heart is the most important force in the body.

Deuteronomy 6:5

“ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך”

“You shall love YHVH your God with all your heart and with all your soul and with all your might.”

58. כשבא רב כהנא, אמר, כך אומרים משמם של פעלי הבריתא: שני בנינים של הגוף הם – הקבד והלב. שאמר רבי שמעון אמר רבי יהודה, הקבד והלב מנהיגים את הגוף בכל צדדי איבריו. המנהיג של הראש הוא המוח, אבל של הגוף הם שנים. והראשון הוא הקבד, והשני הלב. והינו שכתוב בפרשה ויתרצצו הבנים בקרבה, אלו שני בניני הגוף.

58. כך אתא רב כהנא אומר, הכי אמרין משמיהון דמארי מותניתא, תרי בניני דגופא אינון, כבדא ולבא. דאמר רבי שמעון אומר רבי יהודה, כבדא ולבא אינון מנהיגי גופא בכל סטרי אברוי, מנהיגא דרישא מווצא. אבל דגופא אינון תרין וקדמאא הוא כבדא, תניינא לבא. והיינו דכתיב בפרשתא, (בראשית כח) ויתרצצו הבנים בקרבה, אלן תרין בניני דגופא.

Rav Kahana joined them and add that the heart and the liver together are the builders of the body. They control all parts of it. The brain controls the head and the heart and liver the rest of the body.

Lesson;

The three parts that have control over the body are the Brain, Heart, and Liver. They have the initials of 'מלך', meaning 'King' and that's more than 3

YH – יה – Brain = מח – Soul level of Neshama – Thoughts

V – ו – Heart = לב – Level of Ruah – Motivation

H – ה – Liver = כבד – Level of Nefesh – Action

The heart located in the center of the body as an engine that spreads the force of life to all parts of the body. The lungs protect the heart and keep it cool by providing a constant flow of air (אור, אור). That force of life is the soul level of Nefesh that's held in the blood. The heart keeps the blood in constant movement. The liver purifies the blood by absorbing the negativity that got attached to it by negative actions. To purify the blood from that negativity we fast to let the liver works without the interference of the desire for the self.

59. מה הטעם ויתרצצו? משום שמהלב [מתעורר] נשפך היצר הרע. ויתרצצו? ושאלו וישליו היה צריך להיותו אלא, אמר רב הונא, ויתרצצו – וישברו, כלומר, נשבר פחם וחילם. אמר רבי יהודה, הגוף מהו אומר? אם כן למה זה אנכי, ולמה נבראתי? מיד – ותלך לדרש את ה'.

59. מאי טעמא ויתרצצו. משום דלבא (אתער) אתנשי בניה יצר הרע. ויתרצצו, (שאלו) וישליו מבעי ליה. אלא אמר רב הונא, ויתרצצו וישברו, כלומר נשבר כוזם וזוילם. אמר רבי יהודה, הגוף מהו אומר, אם כן למה זה אנכי ולמה נבראתי. מיד (בראשית כח) ותלך לדרש את ה'.

Genesis 25:22

“ויתרצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את יהוה”

“The children struggled together within her, and she said, “If it is thus, why is this happening to me?” So, she went to inquire of YHVH.”

Rebekah felt an unusual activity in her womb and went to inquire with God about the strange behavior of her children and the answer came immediately.

Rav Huna says that the two children were the aspect of the Liver and Heart. They struggle to find who is the most important among them.

60. ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים וגו'. אלו השני גאים – הכבד והלב. רבי יוסי אמר, המוח והלב. רבי יהודה אמר, המוח אין בכלל זה, משמע שכתוב בבטןך, ואין המוח בבטן אלא בראש. ושני לאמים ממעיך וגו', ורב יעבד צעיר. זהו הכבד, שהוא רב וגדול והוא משמש לפני הלב. שאמר רבי יהודה, הכבד קולט הדם ומשמש בו לפני הלב.

60. (בראשית כח) ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים וגו'. אלו השני גאים הכבד והלב. רבי יוסי אמר, המוח והלב. רבי יהודה אמר, המוח אין בכלל זה, משמע דכתיב בבטןך, והמוח אין בבטן אלא בראש. ושני לאמים ממעיך וגו', ורב יעבד צעיר זהו הכבד שהוא רב וגדול, והוא משמש לפני הלב. דאמר רבי יהודה, הכבד קולט הדם ומשמש בו לפני הלב.

Genesis 25:23

“ויאמר יהוה לה, שני גוים בבטןך, ושני לאמים, ממעיך יפרדו; ולאם מלאם יאמץ, ורב יעבד צעיר”

“And YHVH said to her, “Two nations are in your womb, and two peoples from within you shall be divided; the one shall be stronger than the other, the older shall serve the younger.”

The two nations are the Heart and the Liver. The brain is not mentioned here because it's in the head and not in the belly.

‘the older (Liver) shall serve the younger (Heart)’. The liver is big and serves the heart by removing negativity from the blood before the heart distributes it in the body.

Lesson;

The liver represents the world of Action, the material aspect of life and the body in general. The heart represents the spiritual aspect, which is the soul that keeps the body in existence, giving it the ability to act. The Liver removes the ‘bad’ and the heart uses the good to ‘refresh’ the Nefesh level in the body with pure life energy. When the blood circulation stops, the soul leaves the body.

Following the spiritual laws that the Torah gives us, keeps the body and soul in a pure state while negative actions contaminate the body and soul up to a point of total darkness.

To cleanse impurities from body and soul, it's good to do frequent fasting. One can get into this healthy habit by gradually train his body and soul for that. Skipping one meal a day for a while, then two meals a day, then just one meal in the evening. One or two days a week of daily fast is very healthy for people if they can handle it. Start by skipping meals and your heart and liver would be very happy.

61. וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. אָמַר רַב כְּהֵנָא, הַכֶּבֶד הוּא הָרֹאשׁוֹן, וְהוּא אֲדָמוֹנִי. לָמָּה הוּא אֲדָמוֹנִי? עַל שֶׁבֹלַע אֶת הַדָּם תְּחַלֶּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ רֹאשׁוֹן? עַל שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לְבֹלַע הַדָּם מִכָּל הַמֵּאֲכָל, וְהוּא רֹאשׁוֹן לָדָם, אֲבָל לֹא לִיצִירָה. וּבִמְהֵרָ נִבְאָר וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר? עַל שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל בְּשִׁעוּרוֹ מִן הַלֵּב, וְהוּא עוֹבֵד לֵלֵב. אָמַר רַבִּי אֲבָא, לָמָּה בָּאָה הַפֶּרֶשָׁה הַזֹּאת אֵלָּא לְהַרְאוֹת לְבָנֵי הָעוֹלָם, שֶׁאֵף עַל גֵּב שֶׁהַשְּׁלֵמוֹת הֵיחָא תַּהִיָּה בְּאַרְצָא – דְּרַכּוּ וְטַבְּעוּ שֶׁל הָעוֹלָם לֹא יִשְׁתַּנֶּה. רַבִּי יֵיסָא אָמַר, בֵּא רָאָה, הַכֶּבֶד הוּא הַצֵּד צִיד, וְהוּא צִיד בְּפִי, וְהַלֵּב הוּא הַחוּשֵׁב, וְהוּא יוֹשֵׁב אֲהֲלִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד, חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת, נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּתוֹרָה.

61. (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. אָמַר רַב כְּהֵנָא, הַכֶּבֶד הוּא הָרֹאשׁוֹן וְהוּא אֲדָמוֹנִי. לָמָּה הוּא אֲדָמוֹנִי, עַל שֶׁבֹלַע אֶת הַדָּם תְּחַלֶּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ רֹאשׁוֹן, עַל שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לְבֹלַע הַדָּם מִכָּל הַמֵּאֲכָל, וְהוּא רֹאשׁוֹן לָדָם אֲבָל לֹא לִיצִירָה. וּבִמְהֵרָ נִבְאָר וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר, עַל שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל בְּשִׁעוּרוֹ מִן הַלֵּב וְהוּא עוֹבֵד לֵלֵב. אָמַר רַבִּי אֲבָא, לָמָּה אֵתָּא פֶּרֶשְׁתָּא דָּא, אֵלָּא לְאַחֲזָאָה לְבָנֵי עַלְמָא דָּאף עַל גֵּב דִּיהִיָּא שְׁלִימוֹתָא לִיהוּי בְּאַרְעָא, אֲרוּחִיהּ וְטַבְּעִיהּ דְּעַלְמָא לֹא אִשְׁתַּנִּי. רַבִּי יֵיסָא אָמַר בֵּא וְרָאָה הַכֶּבֶד הוּא הַצֵּד צִיד וְהוּא צִיד בְּפִי, וְהַלֵּב הוּא הַחוּשֵׁב וְהוּא (בראשית כה) יוֹשֵׁב אֲהֲלִים הָדָא הוּא דְכַתִּיב (בראשית כה) וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד. וְזוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת, נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּתוֹרָה.

Genesis 25:25

”וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כֹל כְּאֶדְרֵת שֹׁעַר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו.”

“Now the first came forth red, all over like a hairy garment; and they named him Esau.”

Rav Kahana says that the liver is the first and its color is red because it absorbs the blood. Rabbi Eliezer says that it is called ‘first’ because it’s the first to swallow the blood from every food. The liver works for the heart and it says (Genesis 25:23) ‘the older (bigger) shall serve the younger (smaller)’.

Rabbi Aba says that the Torah brings this teaching to show us that even though the world would reach perfection, its ways and nature won’t change.

Genesis 25:27

”וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שֹׁדָה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֲלִים”

“When the boys grew up, Esau became a skillful hunter, a man of the field, but Jacob was a peaceful man, living in tents.”

Rabbi Yessa says the liver is the aspect of Esau that is a ‘skillful hunter’ and the heart is Jacob a ‘peaceful man, living in tents (Torah)’. Jacob was active with his mind and thoughts, studying the Torah.

62. וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נְזִיד, רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא אָמַר, לְעוֹלָם טַבְעוּ שֶׁל עוֹלָם אֵינוֹ מִשְׁתַּנָּה, בָּא רֵאָה, מִה רֵאָה, מִה כְּתִיב, וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נְזִיד, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יח) אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם, וְתַרְגּוּמוֹ: שֶׁחָשְׁבוּ. כְּלוּמַר, הֵלֶב חוֹשֵׁב וּמִהֲרָהּ בַּתּוֹרָה בִּידִיעַת בּוֹרְאוֹ. מִה כְּתוּב? וַיָּבֹא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף. הַכֶּבֶד שֶׁדֶּרֶךְ טַבְעוּ לַצִּדָּה וְלַצִּדּוֹר צִיד בְּפִי לִבְלַע וְאֵינוֹ מוּצֵא, נִקְרָא עֵיף, וְהוּא אוֹמֵר לֵלֵב: עַד שֶׁאַתָּה מִהֲרָהּ בְּדַבָּרִים אֵלּוּ בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה, הֲרָהַר בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתִּיָּה לְקִיָּם גּוֹפֵף. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ אֶל יַעֲקֹב הִלְעִיטִנִּי נָא מִן הָאֵדָם הָאֵדָם הַזֶּה, כִּי כֵן דֶּרֶךְ לִבְלַע הָדָם וּלְשַׁגֵּר לְשֶׁאֵר הָאֲבָרִים, כִּי עֵיף אֲנִי, בְּלֹא אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. וְהֵלֶב אוֹמֵר: תֵּן לִי הָרִאשׁוֹן וְהַמִּבְחָר מִכָּל מַה שֶׁתִּבְלַע, תֵּן לִי בְּכֹרֶתְךָ. זֶה שְׁכָתוּב מִכָּרָה כִּיּוֹם אֶת בְּכֹרֶתְךָ לִי, רֵאשִׁית הַתְּאֻוָּה. עַד שֶׁהֵלֶב מִהֲרָהּ וְחוֹשֵׁב בְּמֵאֵכָל, בּוֹלַע הַכֶּבֶד. שֶׁאֵלְמֵלָא אוֹתוֹ כְּסוּף וְהִרְהוּר שֶׁל הֵלֶב בְּמֵאֵכָל, לֹא יוֹכְלוּ הַכֶּבֶד וְהָאֲבָרִים לִבְלַע. שֶׁאֵמַר רַבִּי יוֹסִי, כֵּן דֶּרֶךְ הָעֶבְרִים – שֶׁאֵינָם אוֹכְלִים עַד שֶׁהָאֶדָן אוֹכֵל.

62. וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נְזִיד. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא אָמַר, לְעוֹלָם טַבְעוּ שֶׁל עוֹלָם אֵינוֹ מִשְׁתַּנָּה, בָּא רֵאָה, מִה כְּתִיב, וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נְזִיד, כִּמּוֹ דְּאֵת אָמַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם וְתַרְגּוּמוֹ דְּזוֹשִׁיבוּ. כְּלוּמַר הֵלֶב זוֹשִׁיב וּמִהֲרָהּ בַּתּוֹרָה בִּידִיעַת בּוֹרְאוֹ. מִה כְּתִיב, וַיָּבֹא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה. וְהוּא עֵיף. הַכֶּבֶד שֶׁדֶּרֶךְ טַבְעוּ לַצִּדָּה וְלַצִּדּוֹר צִיד בְּפִי לִבְלַע וְאֵינוֹ מוּצֵא, נִקְרָא עֵיף. וְהוּא אוֹמֵר לֵלֵב, עַד שֶׁאַתָּה מִהֲרָהּ בְּדַבָּרִים אֵלּוּ בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה, הֲרָהַר בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתִּיָּה לְקִיָּם גּוֹפֵף. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ אֶל יַעֲקֹב הִלְעִיטִנִּי נָא מִן הָאֵדָם הָאֵדָם הַזֶּה, כִּי כֵן דֶּרֶךְ לִבְלַע הָדָם וּלְשַׁגֵּר לְשֶׁאֵר הָאֲבָרִים. כִּי עֵיף אֲנִי, בְּלֹא אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. וְהֵלֶב אוֹמֵר, תֵּן לִי הָרִאשׁוֹן וְהַמִּבְחָר מִכָּל מַה שֶׁתִּבְלַע, תֵּן לִי בְּכֹרֶתְךָ, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כה) מִכָּרָה כִּיּוֹם אֶת בְּכֹרֶתְךָ לִי, קוֹנְמִיתָא דְּתַאֲיָבָא. עַד שֶׁהֵלֶב מִהֲרָהּ וְזוֹשִׁיב בְּמֵאֵכָל, בּוֹלַע הַכֶּבֶד. דְּאֵלְמֵלִי הוּא כְּסוּפָא וְהִרְהוּרָא דְּלִבָּא בְּמֵאֵכָל, לֹא יוֹכְלוּ הַכֶּבֶד וְהָאֲבָרִים לִבְלַע דְּאֵמַר רַבִּי יוֹסִי, כֵּן דֶּרֶךְ הָעֶבְרִים, שֶׁאֵינָם אוֹכְלִים עַד שֶׁהָאֶדָן אוֹכֵל.

Genesis 25:29

”וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נְזִיד וַיָּבֹא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף.”

“Now Jacob cooked a stew; and Esau came in from the field, and he was weary.” The word ‘נְזִיד’ ‘Stew’ has a root that is also used to describe ‘thoughts’, or ‘planning’ as in (Exodus 18:11) “אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם” “that they thought to hurt them”. It means that the heart, Jacob, thinks and meditate in the Torah to know God. The nature of the liver is to ‘hunt’ for food and swallow it. When there’s no food, the liver becomes ‘weary’ and tells the heart “while you are busy thinking about the Torah, you should think about food to sustain the body”

Esau is the aspect of the Liver. We read “Esau came in from the field, and he was weary”, and then we read in Genesis 25:30

“And Esau said to Jacob, “Please let me have a swallow of that red stuff there, for I am famished.” Therefore his name was called Edom (Red).”

The liver demands his food to swallow and send it to the other body parts. The heart replies; (Genesis 25:31) “But Jacob said, “First sell me your birthright.”

The ‘birthright’ is the initial desire that without it the Liver and the rest of the body parts cannot swallow the food. They are dependent on the heart in this process.

Rabbi Yossei says that it's like to ways of the slaves. They cannot eat until their master eats first.

Lesson;

Before science discovered the functions of different body parts, the Zohar knew it all because everything follows the spiritual system and not the other way around.

The liver is the largest internal body part and life depends on it. The liver 'swallows' and stores food in the form of Glucose that is like a backup fuel for the body. When the energy in the body is consumed, the Liver is triggered to release energy from its storage. It then calls the heart to raise the desire to eat and sustain the body.

The Liver process and transforms the nutrition from the food into blood and energy. The soul level of Nefesh circulates in the blood and gives the Liver the ability to regenerate and heal itself, a quality that no other body part has.

The cooperation of the heart and liver in the body is critical. If one of them is weak then it affects the other.

The Zohar teaches us that the heart should be busy with Torah and spirituality until it gets the 'call' to replenish energy in the body.

The ideal behavior for a healthy mind and body is to wait for the hunger, the 'call', before eating or drinking.

I personally skip breakfast because I don't feel hungry in the morning. After morning prayer that 'feeds' the heart, I drink a small cup of warm water with a squeeze of half a lemon and a teaspoon of Apple cider vinegar. It gives a push of fresh energy in the body. About an hour or later I drink a sugarless tea but spiced with ginger and cinnamon (grounded). My first meal is in the early afternoon.

I share this with you following the teachings of the Zohar. Fasting or skipping meals is very beneficial for the body to but you must consult with a professional that knows your physical condition.

63. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב לְאַחַר כֵּן, וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וְגִיד עֲדָשִׁים. מִה זֶה עֲדָשִׁים? עֲגֻלָּהּ שֶׁלֹּא נִשְׁבַּח מִדְּרָכָהּ. כִּי הוּא בֵּן אָדָם, בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֵף עַל גֵּב שֶׁכָּל אוֹתוֹ חֶסֶד וְכָבוֹד וְשִׁלְמוֹת יִהְיוּ, דְּרָכּוֹ שֶׁל הָעוֹלָם לֹאכֵל וְלִשְׁתּוֹת לֹא יִשְׁתַּבַּח.

63. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב לְאַחַר כֵּן, (בְּרֵאשִׁית כח) וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וְגִיד עֲדָשִׁים. מִהוּ עֲדָשִׁים, סִגְלָלִין כְּגֻלְגֻלָּתָא, וְגֻלְגֻלָּא סָבִיב בְּעֻלְמָא. כְּלוּמַר, דְּכָל אֲתִנְשִׁי מֵאַרְוִיָּה. כִּי הוּא בֵּר נָשִׁי, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֵף עַל גֵּב דְּכָל הָהוּא טָיִבו וַיִּקָּר וַיְשַׁלְּמוּתָא לִיהוּי, אַרְוִיָּה דְּעֻלְמָא לְבִיכָל וְלְבוֹשֵׁתִי כָּל יִתְנַשִּׁי.

Genesis 25:34

“וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ, לֶחֶם וְגִיד עֲדָשִׁים, וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה, וַיֵּקָם וַיֵּלֶךְ; וַיִּבֶז עֵשָׂו, אֶת-הַבְּכֹרָה.”

“And Jacob gave Esau bread and stew of lentils; then he ate and drank, arose, and went his way. Thus Esau despised his birthright.”

Lentils are circular like the orbit that earth follows and never leave its course. Men are the same. Even if a person achieves perfection in this world they must eat and drink because it's the ways of this world.

64. משנה. שנינו, ארבע רוחות העולם מנשבות, ועתיד הקדוש ברוך הוא להתעורר רוח אחד לקים הגוף שיהיה כלול מארבע רוחות. זהו שכתוב (יחזקאל לז) מארבע רוחות באי הרוח. בארבע לא כתוב, אלא מארבע רוחות העולם, שיהא כלול מארבעתם. ולמדנו, אותו הרוח הוא רוח המוליד, הוא הרוח האוכל ושותה, ואין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד, ואין בין עולם הזה לתחתית המתים אלא נקיות והשגת ידיעה. רב נחמן אמר, ואריכות ימים.

64. מתנתיין, תנן ארבע רוחות העולם מנשבות, ועתיד קודשא בריך הוא להתעורר רוח אחד לקיים הגוף, שיהא כלול מן רוחות. הריא הוא דכתוב (יחזקאל לז) מארבע רוחות באי הרוח. בארבע לא כתוב אלא מארבע רוחות העולם, שיהא כלול מארבעתם. ותאנא, אותו הרוח הוא רוח המוליד, הוא הרוח האוכל ושותה. ואין בין העולם הזה לימות המשיח, אלא שעבוד מלכות בלבד. ואין בין עולם הזה לתחתית המתים אלא נקיות והשגת ידיעה. רב נחמן אמר ואריכות ימים.

The word for 'wind' is 'Ruach' and it represents the force of life inside us. Ruach also means 'direction'

There are four winds that 'breath' life in the world. In the future, the Holy One Blessed be He, would awaken one wind to bring life into the body at the time of the Resurrection.

Ezekiel 37:9 (From the vision and prophecy of the 'Dry Bones', related to the Resurrection)

ויאמר אלי הנבא אל הרוח הנבא בן אדם ואמרתי אל הרוח כה אמר אדני יהוה מארבע רוחות באי הרוח ופחתי בהרוגים האלה ויחיו.

"Then He said to me, 'Prophecy to the breath, prophesy, son of man, and say to the breath, 'Thus says YHVH GOD, 'Come from the four winds, O Wind, and breathe on these

slain, that they come to life.'"

The wind of the Resurrection would be included from the four winds. It is a wind of life that eats and drinks.

There will be no change between the world we live in now and the world after the Resurrection. The difference would be in the type of governance. In this world, we are under the control of human rulers but after the Resurrection, the whole world will be governed by Mashiach.

The Zohar says that the bridge between this world and the Resurrection is purity and knowledge.

Lesson;

The world would continue to be as it is now but without politics and fight for control. Mashiach would remove all the negativity and rule the world. We will still be eating and drinking and life of pleasures would be without negativity.

Until then we need to purify ourselves from all negativity and study the Torah so we will have the merits to live at that time.

65. אמר רב יוסף, וכי ימות המשיח ותחתית המתים אינם אחד? אמר לו, לא, ששנינו, בית המקדש קודם לקבוצת גליות, קבוצת

65. אמר רב יוסף וכי ימות המשיח ותחתית המתים לאו זוד הוא. אמר ליה, לא. דתנן, בית המקדש קודם לקבוצת גליות, קבוצת גליות, קודם לתחתית המתים,

גליות קודם לתחית המתים, ותחית המתים האחרון שבכלם. מנין לנו? שבתוב (תהלים קמו) בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס. הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם. זו היא תחית המתים שהיא הרפואה לשבורי לב על מתייהם. בונה ירושלים תחלה, ואחריו נדחי ישראל יכנס, והרופא לשבורי לב אחרון על הכל.

ותזויית המתים הוא אזורון שבכלם. מנא כן, דכתיב (תהלים קמו) בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם. זו היא תזויית המתים, שהיא הרפואה לשבורי לב על מתייהם. בונה ירושלים תחלה, ואחריו נדחי ישראל יכנס, והרופא לשבורי לב אזורון על הכל.

The days of Mashiach and the Resurrection of the dead are not the same events. The building of the Holy Temple would be first, then the gathering of the children of Israel from exile. The last event would be the Resurrection as we read in the following verses;

Psalms 147:2,3

”בונה ירושלים יהוה נדחי ישראל יכנס.”

”הרפא לשבורי לב ומחבש לעצבותם.”

”YHVH builds up Jerusalem; He gathers the outcasts of Israel.”

”He heals the brokenhearted And binds up their wounds.”

‘builds up Jerusalem’ – Building the Holy Temple.

‘He gathers the outcasts of Israel’ – Gathering the Israelites from all corners of the world.

‘heals the brokenhearted And binds up their wounds’ – The Resurrection of the dead that will heal the broken hearts of those who experienced the pain of death.

66. שנינו, ארבעים שנה קודם הקבוץ גליות לתחית המתים, כמו שאמרנו ויהי יצחק בן ארבעים שנה. ארבעים השנה הללו מה מעשיהם? אמר רב כהנא אמר רבי ברוקא, מקבוץ גליות עד תחית המתים כמה צרות, כמה מלחמות יתעוררו על ישראל, ואשרי הנמלט מהם, שבתוב (דניאל יב) בעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר. רבי יהודה אמר מביא, יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים. רבי יצחק אמר מביא, (זכריה יג) וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחן את הזהב. ובאותם הימים יהיו ימים אשר יאמרו אין לי בהם חפץ. ומשעה שיעברו הצרות עד תחית המתים ארבעים שנה.

66. תנן, מ' שנה קודם הקבוץ גליות לתזויית המתים, כדאמרינן ויהי יצחק בן ארבעים שנה. האי מ' שנה, מאי עבדינן? אמר רב כהנא אמר רבי ברוקא, מקבוץ גליות עד תזויית המתים, כמה צרות, כמה מלחמות יתעוררו על ישראל, ואשרי הנמלט מהם, דכתיב, (דניאל יב) בעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר. רבי יהודה אמר מביא, (דניאל יב) יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים. רבי יצחק אמר מביא, (זכריה יג) וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב. ובאותם הימים, יהיו ימים אשר יאמרו (קהלת יב) אין לי בהם חפץ, ומשעה שיעברו הצרות עד תזויית המתים מ' שנה.

The Resurrection will be 40 years after the gathering of the Israelites. During this time, there will be chaos and wars on the Israelites but some would escape this chaos.

Daniel 12:1

ובעת ההיא יעמד מיכאל השר הגדול העמד על בני עמך והיתה עת צרה אשר לא נהיתה מהיות גוי עד העת ההיא ובעת ההיא ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר.

“Now at that time Michael, the great minister who stands guard over the sons of your people, will arise. And there will be a time of distress such as never occurred since there was a nation until that time; and at that time your people, everyone who is found written in the book, will be rescued.”

The Archangel Michael is the protector of Israel. He will protect those who will be found written in the book that lists those with the merits to be alive at that time.

Rabbi Yehuda says that all will go through a process that will help the people to remove their negativity. It is described in Zechariah 13:9

והבאתי את השלשית באש וצרפתיים כצרף את הכסף ובחנתיים כבחן את הזהב הוא יקרא בשמי ואני אענה אותו אמרתי עמי הוא והוא יאמר יהוה אליהי.

“And I will bring the third part through the fire, Refine them as silver is refined, And test them as gold is tested. They will call on My name, And I will answer them; I will say, ‘They are My people,’ And they will say, ‘YHVH is my God.’”

Lesson;

As we learn from this Zohar, the Final Redemption is not a quick process. After the revelation of Mashiach, there will be wars in the world and many will die. In Zechariah 13:8 it says “פִּי-שְׁנַיִם בָּהּ, יִכְרְתוּ יָגוּעוּ; וְהַשְּׁלִישִׁית, יֹתֵר בָּהּ.” “It will come about in all the land,” Declares YHVH, “That two parts in it will be cut off and perish, But the third will be left in it.”

The third would still go through a cleansing process to remove any leftover negativity that they may have. It’s done to purify them and have the merit for the Resurrection.

The Zohar also quotes Ecclesiastes 12:1 saying “Remember also thy Creators in the days of thy youth, While that the evil days come not, Nor the years have arrived, that thou sayest, ‘I have no pleasure in them.’”

The lesson is that at the end of days before the Final Peace, there will be a period of suffering and pain that we would wish not to have.

Two sages in the Talmud say that they wish for Mashiach to come but not to see it. They knew that his coming would be accompanied by horrible wars and chaos in the process of removing the negative and evil from the world.

Our work and studies earn us the merit to be registered in ‘the book’. The merits and purity we achieve in this life save us a lot of pain in the future.

67. רב הונא אמר, בא ראה, כי ארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר וגו' אשר לא שמעו בקול ה' – כמו בן [הגורף] באן. אמר רב יוסף, כל אלו דבר אחד אמרו. ולסוף ארבעים שנה, שהצרות יעברו והרשעים יכלו, יחיו המתים שוכני עפר. מה הטעם? משום שכתוב (נחום א) לא תקום פעמים צרה, ודי להם במה שעברו. ומזמן תחית

67. רב הונא אמר, תא וזוי (יהושע ה) כי ארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר וגו' אשר לא שמעו בקול ה', כהאי זוונא (גופא) הָא. אמר רבי יוסף, כל אלן זוד מלה אמרו, ולסוף מ' שנה שהצרות יעברו והרשעים יכלו, יזיו המתים שוכני עפר. מאי טעמא, משום דכתיב, (נחום א) לא תקום פעמים צרה, ודי להם במה שעברו. ומזמן תחית המתים, יתיישב

עָלְמָא בְּיָשׁוּבוֹ, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (זכריה יד) בְּיוֹם
הַהוּא יְהִי ה' אֶזְרָא וְשִׁמוֹ אֶזְרָא.
הַמַּתִּים יִתְיַשְׁבּוּ הָעוֹלָם בְּיָשׁוּבוֹ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב
בְּיוֹם הַהוּא יְהִי ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

Rav Huna says that the children of Israel wandered in the wilderness for forty years because they didn't follow the words of God. Because of their sins, the old generation had to die in the wilderness during the forty years, before coming to the 'Promised Land'.

Mashiach will lead the people through forty years of the cleansing process. During this time of wars, pain, and death, some would be cleansed and all wicked would be removed before arriving at the time of the Resurrection.

When the dead rise to immortality, the Light from the upper levels would flow continuously to this world as it says in Zechariah 14:9

”וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהוָה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.”

“And YHVH will be king over all the earth; in that day YHVH will be one, and His name one.”

The word for 'his name' 'שְׁמוֹ' has the numerical value 346 as for 'רצון' and 'צנור' 'his will', 'Pipe/Channel'. When the Light flows continuously to our world that was created with the 'will' of the Creator, there will be no more separation between the Light and the vessel, Malchut.

Lesson;

For a full revelation of Light we need a pure vessel and for that reason, a process of 40 years is required.

Moses went up to Mount Sinai to be with God for 40 days and nights before he could receive the Torah. Moses had the pure vessel that allowed him to receive and bring down the Torah but when he came down and saw the corruption of the Golden Calf, the Tablets broke down because the 'vessel' of the nation was not pure enough to receive the Torah.

The Second Torah that Moses received was on a lower level that fit the spiritual state of the people. It was made as a guide for soul correction and purification. After the coming of Mashiach, a new Torah will be revealed to match the Light at that time.

A Mikveh for spiritual purification requires a measure of at least 40 Se'ah (Old unit measure of volume)

The Flood was going on for 40 days and 40 nights to cleanse the earth.

Goliath the Philistine threatened the army of Israel for 40 days until he was killed by King David.

King David reigned for 40 years.

Forty days before a baby is conceived, heavens announce the matching spouse for the new soul.

68. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף, הָיָה יוֹשֵׁב, וְהָיָה
מִצְטַעַר בְּנִפְשׁוֹ מֵאֵד. נִכְנַס לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.
אָמַר לוֹ, מִרְאֵה הָאוֹר שֶׁל מֵאוֹר הָעוֹלָם לְמָה
חֲשׂוֹכִים? אָמַר לוֹ, מִרְאֵה וּפְחָד רַב נִכְנַס בִּי,
שֶׁהָיָה אֲנִי רוֹאֶה מֵה שֶׁהִתְעוֹרְרוּ חֲבֵרָיִינוּ בְּעָלֵי
הַבְּרִיתָא, שֶׁשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ שֶׁל קְדוּשִׁים,

68. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָף, הָיָה יוֹשֵׁב, וְהָיָה קָא מִצְטַעַר
בְּנִפְשׁוֹ טָפִי עָאֵל לְקַבִּיָּה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לִיה זִיזוּ
נְהִירוּ בּוֹשִׁינָא דְעָלְמָא לְמָה זִיזוּכָן. אָמַר לִיה, זִיזוּ
וּדְזוּיְכוּ סָגִי עָאֵל בִּי, דְהָא אֲנָא זִיזוּ מֵה דְאֶתְעָרוּ
זִיזוּנָא מֵאֲרִי מִתְנִיתָא, דְשִׁאֲרַת עֲלִיָּהוּ רוּחַ קְדוּשִׁין.

וההוא דאתער, דבשתייתי יתא פורקנא, שפיר. אבל אנא זומי אורכא יתירא על אינון דיירא עפרא, דבאלף שתייתי לזמן (שמות י" ע"א) ארבע מאות ותמנא שנין בעיה, יהיו קיימין כל דיירי עפרא בקיימיהון. ובגניי כף אתערין זבירנא, על פסוקא דקרא לון בני זות, זות, דיתערין לזות שנה, והיינו דכתיב, (ויקרא כה) בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אזורותיו. כששיתלם הזאת, שהוא זמשת אלפים וארבע מאות ושמונה, תשובו איש אל אחרתו, אל נשמתו, שהיא אחרתו ונחלתו.

וההוא דאתער, דבשתייתי יתא פורקנא, שפיר. אבל אנא זומי אורכא יתירא על אינון דיירא עפרא, דבאלף שתייתי לזמן (שמות י" ע"א) ארבע מאות ותמנא שנין בעיה, יהיו קיימין כל דיירי עפרא בקיימיהון. ובגניי כף אתערין זבירנא, על פסוקא דקרא לון בני זות, זות, דיתערין לזות שנה, והיינו דכתיב, (ויקרא כה) בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אזורותיו. כששיתלם הזאת, שהוא זמשת אלפים וארבע מאות ותמנא, תשובו איש אל אזורותו, אל נשמתו, שהיא אזורותו ונחלתו.

Rabbi Yehoshua saw Rabbi Elazar ben Arach sitting and great sadness on his face. He asked him why the light on your face is dimmed. Rabbi Yehoshua answered that he experienced great fear after learning that the sages with holy spirit say that the Final Redemption. would be in the sixth millennia. I find it good, he said, but also I see that the dwellers in the earth will stay buried 408 years after the beginning of the sixth millennia, and then all will rise back to life.

Leviticus 25:13

”בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחרתו.”

“In this (הזאת) Year of Jubilee, each of you shall return to his own property.”

This Zohar brings this verse to show where they took the understanding of the time of the Redemption. The word ‘הזאת’ ‘In this’ has the ה at the beginning that implies 5000. The other word ‘זאת’ equals to 408. The sixth millennia start after 5000 years and the resurrection 408 years later in 5408.

Lesson;

Year 5408 Hebrew calendar was the year 1647 in the Gregorian calendar. The time has passed but the spiritual principle is strong.

There’s always a process of preparation, cleansing before the revelation of Light. The system was designed for us to be able to continue working on the Zohar.

On the Jubilee year, each person will return to his own property. It means that the soul will return to its body.

Also, the land is freed from all leases and return to its owners. All debts are forgiven.

God gave us this life to work on this earth and when the time comes we are released from work and go back to being part of the land, which is the aspect of ‘dwellers’ and ‘sleepers’ of the earth. In the Final Redemption, the souls are cleansed from all debts and return to the bodies into a state of freedom from work.

69. [עוד] אמר רבי יהושע, שזה לא יהיה לך קשה, שהרי שנינו, שלש בתות הן: של צדיקים גמורים, ושל רשעים גמורים, ושל בינונים. צדיקים גמורים יקומו בקימה של מתי ארץ ישראל, מהיום כמה שנים, שהם קודמים בתחלה בשנת הארבעים של קבוצ גליות. והאחרונים בלם לזמן ארבע מאות ושמונה שנה לאלף הששי, כמו שאמרנו. מי יזכה לארץ הזה? מי יתקיים בקיים דתו בין הזמן הזה, ועל בן אני מצטער בנפשי.

69. (עוד) אמר רבי יהושע לא תהישי לך האי, דהא תנינן ג' בתות הן, של צדיקים גמורים ושל רשעים גמורים ושל בינונים. צדיקים גמורים יקומו בקימה של מתי ארץ ישראל, מהיום כמה שנים, שהם קודמים בתחלה, בשנת הארבעים של קבוצ גליות. והאחרונים בלם, לזמן ארבע מאות ושמונה שנה לאלף הששי, כדקאמרן. מאן יזכה להאי ארפא, מאן יתקיים בקיום דתיה בין האי זמנא, ועל דא אצטערנא בנפשי.

Rabbi Yehoshua explains that there are three main classes of spiritual levels; completely righteous, completely wicked, and those in the middle. The completely righteous would rise to life together with the Resurrection of the dead in Israel. It would be in the fortieth year of the gathering of the Israelites from exile, years ahead of the others. The last would resurrect 408 years into the sixth millennium. Those who keep the faith at that time would merit the length of life.

70. אמר לו, רבי, הנה שנינו, יהי אור – יהי ר"ז. חזר ואמר, בתשובה יתקדם הכל. אמר רבי יהושע, אם לא שאמרתי כך, חסמנו את הפיות לצפות לגאולה כל יום, שכתוב (יחזקאל לג) חסן ישועות. מהו ישועות? אלו המצפים ישועות בכל יום.

70. אמר ליה, רבי, הא תנינן, (בראשית א) יהי אור, יהי ר"ז. חזר ואמר, בתשובה יתקדם כלל. אמר רבי יהושע, אי לאו דאמרתי הכי, אזסימנא פובין למצפי פורקנא כל יומא, דכתיב, (ישעיה לג) זסן ישועות. מהו ישועות, אלו המצפים ישועות בכל יום.

Rabbi Elazar ben Arach quotes Genesis 1:3

“Let there be Light” “ויאמר אלהים, יהי אור; ויהי אור”

The word ‘Light’ has the same numerical value as ‘Secret’. He explains that ‘Light’ is the secret of the Redemption. When it says ‘Let there be Light’ it means is that the time of the Redemption would be a secret, ‘ר’, and wouldn’t be known to any man. Repentance would add merits to the people to be resurrected at the time of the Redemption.

Rabbi Yehoshua told him that his words keep it open for the people to expect the Redemption any day, as it is written;

Isaiah 33:6

”והיה אמונת עתיך חסן ישועת חכמת ודעת יראה יהוה היא אוצרו”

“Wisdom and knowledge will be the stability of your times And the strength of salvation; The fear of YHVH is His treasure.”

“The strength of Salvation” is for those who expect the Redemption every day.

Lesson;

There were many great Kabbalists in past generations that predicted possible time for the Redemption. They may have been right, but it was not dependent on them alone. The people should have the merits for the Redemption. Moses wanted to go with the Israelites into the Land of Israel and bring about the Final

Redemption. Hashem stopped him after 515 prayers because it was not the time. We need to do the work to earn individual merits as well as raising the level for the whole world and hasten the coming of Mashiach and the Final Redemption.

B"H Today, Amen.

71. מהי דעתו של רבי אלעזר? הינו מה שכתוב ורבים מיישגי אדמת עפר יקיצו. ממשמע שכתוב מיישגי, אלו הם הצדיקים הנקדמים בחייהם קדם זה. וכמה שנים הם נקדמים? רבי יהודה אומר, מאתים ועשר שנים. רבי יצחק אומר, רד"י שנה, שכתוב (במדבר כד) ויר"ד מיעקב וגו'. יר"ד שנה נקדמים הצדיקים לשאר כל אדם. רב נחמן אומר, לפי השעור שנבלה בעפר. אמר לו רבי יוסי, אם כן, הרבה תחיות היו, אלא כל התחיות יהיו באותו הזמן, וזהו שנאמר בחזון, (דניאל י) ואמת הדבר וצבא גדול.

71. מה הוא דעתו דרבי אלעזר. היינו דכתיב, (דניאל יב) ורבים מיישגי אדמת עפר יקיצו. מיישגי אלו הם הצדיקים הנקדמים בחייהם קודם זה. וכמה שנים הם נקדמים, רבי יהודה אומר מאתים ועשר שנים. רבי יצחק אומר, רד"י שנה, דכתיב, (במדבר כד) ויר"ד מיעקב וגו'. יר"ד שנה נקדמים הצדיקים לשאר כל אדם. רב נחמן אומר, לפי השיעור שנבלה בעפר. אומר ליה רבי יוסי, אם כן הרבה תחיות הוו, אלא כל התחיות יהיו באותו הזמן, והאי דאתמר בחזון (דניאל י) ואמת הדבר וצבא גדול.

Rabbi Elazar explained above that the Redemption is according to repentance. His opinion is based on the verse (Daniel 12:2)

”ורבים מיישגי אדמת עפר יקיצו אלה לחי עולם ואלה לחרפות לזרואן עולם.”

”And many of those who sleep in the dust of the earth shall awake, Some to everlasting life, Some to shame and everlasting contempt.”

Those who sleep in the dust are the Tzadikim that will be the first to rise. Since the verse uses the words “Many of those”, it means that not all the Tzadikim will rise at the same time. Those who made repentance would rise first because they earned special merits for that.

Rabbi Yehuda says that they will rise 210 years before the others. Rabbi Yitzchak says 214 years as we read in Numbers 24:19

”וירד מיעקב והאביד שריד מעיר.”

”And from Jacob One shall have dominion, And destroy the remains of the city.”

The first word ‘וירד’ has a numerical value of 214 to tell that the Tzadikim is 214 years before the rest. Rav Nachman says that the time would be according to the rate the body breaks down in the dust. Rabbi Yossi says that according to that, there would be many Resurrections, but all of them would be at the same time as it says in the vision of Daniel (Daniel 10:1) “ואמת הדבר וצבא גדול” “and that was true, and great army...”

72. ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם. רבי אבהו פתח ואמר, (שיר א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. ששנינו, ארבע תקופות וארבעה זמנים משנים זו מזו יעברו הצדיקים לעתיד לבא.

72. (בראשית כו) ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם. רבי אבהו פתח ואמר, (שיר השירים א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. דתנינן, ארבע תקופות וארבע זמנים משונים זו

האחד – אותו זמן ישגא החכמה בעולם וישיגו השגה מה שלא השיגו בזה העולם. ששנינו, אמר רבי פנחס, השגת הצדיקים לעתיד לבא יותר ממלאכי השרת, שכתוב (ישעיה יא) כמים לים מכסים, השני תתעסקו. (חסר) (עד כאן מדרש הנעלם)

מזו יעברו הצדיקים לעתיד לבא. האזור, אותו זמן ישגא הזכמה בעולם וישיגו השגה מה שלא השיגו בזה העולם. דתנינן, אמר רבי פנחס, השגת הצדיקים לעתיד לבא, יותר ממלאכי השרת דכתיב, (ישעיה יא) כמים לים מכסים. השני תתעסקו (חסר) (עד כאן מדרש הנעלם)

Genesis 26:1

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים.”

“There was a famine in the land, besides the first famine that was in the days of Abraham. And Isaac went to Abimelech, king of the Philistines, in Gerar.”

Rabbi Abahu quotes Songs 1:12

”עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו.”

“While the king was at his table, My perfume gave forth its fragrance.”

He explains that there are four periods, and four times that each is different from the other, the righteous will go through in the future. One, at that time wisdom in the world, will increase, and the Tzadikim would attain a level they never attained in this world, as Rabbi Pinchas said that the wisdom will flow like water.

Isaiah 11:9

”לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את יהוה כמים לים מכסים.”

“They shall not hurt nor destroy in all My holy mountain, For the earth shall be full of the knowledge of YHVH As the waters cover the sea.”

73. ויגדלו הנערים, הצד של אברהם גרם להם להתגדל וזכותו סייע להם, הוא היה מחנך אותם במצוות, שכתוב כי ידעתיו לזמן אשר יצוה את בני וגו', לרבות יעקב ועשו. ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד וגו'. אמר רבי אלעזר, כל אחד ואחד נפרד לדרכו, זה לצד האמונה – וזה לצד של עבודה זרה.

73. (בראשית כה) ויגדלו הנערים. סטרא דאברהם גרים לון לאתגדל וזכותיה סייע לון, הוא היה מוזהר לון במצוות, דכתיב, (בראשית יח) כי ידעתיו לזמן אשר יצוה את בני וגו', לאסגאה יעקב ועשו. (בראשית כה) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד וגו'. אמר רבי אלעזר, כל זור וזור אתפוש לארזיה, (דף קלטע"א) דא לסטרא דמהימנותא ודא לסטרא דעבודה זרה.

Genesis 25:27

”ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים.”

“So the boys grew. And Esau was a skillful hunter, a man of the field; but Jacob was a peaceful man, dwelling in tents.”

The Right side of Abraham that is Chessed supported the growth of the boys, Esau and Jacob. Abraham helped them by educating them the spiritual laws and precepts.

Genesis 18:19

”כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא.”

“For I have known him, in order that he may command his children and his household after him, that they keep the way of YHVH, to do righteousness and justice, that YHVH may bring to Abraham what He has spoken to him.”

According to that, we may understand that the boys grew with holiness, but later Esau became corrupted.

Rabbi Elazar said that each of the boys went on his own way, Jacob followed the faith and Esau turned to idol worship.

74. וכן היה במעיו דרבקה, דתמן כל זור אויל לסטריה. דכד איהי אשתדלת בעובדין דכשרן או עברת סמיה לאתר טב למעבד פקודי דאורייתא, הוה יעקב זור ודוויק לנפקא, וכד הוות אזלא סמיה לאתר עבודה זרה, ההוא רשע בטש לנפקא, ואוקמוה. ובגין כך, כד אתבריו ונפקו לעלמא, כל זור אתפרש ואזיל ואתמשך בדוכתיה דאתנזי ליה, ועל דא, (בראשית כה) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד וגו'.

74. וכן היה במעיו דרבקה, דתמן כל זור אויל לסטריה. דכד איהי אשתדלת בעובדין דכשרן או עברת סמיה לאתר טב למעבד פקודי דאורייתא, הוה יעקב זור ודוויק לנפקא, וכד הוות אזלא סמיה לאתר עבודה זרה, ההוא רשע בטש לנפקא, ואוקמוה. ובגין כך, כד אתבריו ונפקו לעלמא, כל זור אתפרש ואזיל ואתמשך בדוכתיה דאתנזי ליה, ועל דא, (בראשית כה) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד וגו'.

And so it was in Rebecca's womb, each one followed his side. When Rebecca was engaged in good deeds or passing by a good place to do Mitzvot of the Torah, Jacob would be happy and rushing to get out. And when she would go near a place of idol worship, Esau, the wicked one, would beat her from inside to get out. Because of that, we can understand that when they came out to the world, each followed the path they were drawn to. Esau was a skillful hunter, a man of the field, and Jacob was a peaceful man, dwelling in tents.

The Zohar explains that 'Esau was a hunter' means that he was going after people and influencing them to leave the ways of the faith in one God.

75. ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. הרי פרשוהו, [קמו] שכתוב איש ידע ציד איש שדה. וכתוב שם (בראשית י) הוא היה גבר ציד. [מהו] איש שדה, לקפח את בני האדם ולהרג אותם. והוא אמר שעשה תפלה, וצד אותו בפיו. איש שדה, משום שחלק גורלו אינו בישוב, אלא במקום חרב, במדבר, בשדה, ועל זה איש שדה.

75. (בראשית כה) ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, הא אוקמוה, (כמה) דכתיב, איש יודע ציד איש שדה. וכתוב התיב, (בראשית י) הוא היה גבור ציד (ד"א ל"ג מאי) איש שדה, לקפוח לון לבני נשיא ולקטלא לון, ואיהו אמר דעביר צלותא וצייד ליה בפומיה. איש שדה, בגין דזוכלק ערביה לאו איהי בישובא, אלא באתר זורוב. במדברא, בזקלא, ועל דא איש שדה.

Genesis 25:28

“Now Isaac loved Esau because he had a game in his mouth, but Rebekah loved Jacob.”

“Now Isaac loved Esau because he had a game in his mouth, but Rebekah loved Jacob.”

Esau was cunning and cheated Isaac with his mouth. He was called 'a man of the field' because his place was in the wilderness, in unpopulated areas, where he could hunt people and kill them.

Lesson;

Esau and Jacob represent the paths of Good and Bad. Jacob was good, dwells in his tent, which is the aspect of light and study of the Torah.

Esau was negative with a desire for the self alone. He influenced people to be like him and by that disconnect them from the Light, which is an aspect of killing them.

There are some people around us that would make efforts to make us believe that we are on the wrong path, and ask to join their ways so they will feel better with themselves. They can easily drain our Light and energy if we are not strong enough to resist. Leaving the tent of light means spiritual death.

The Holy Tabernacle was called the Tent of Meeting.

The Daily Zohar is a tent to dwell in and get spiritual vitamins to nourish and strengthen us on the righteous path of Light and Life.

76. ואם תאמר, איך יצחק לא ידע את כל מעשיו הרעים של עשו, והרי השכינה היתה עמו? שאם לא שרתה עמו שכינה, איך יכל לברך את יעקב בשעה שברך אותו? אלא ודאי ששכינה היתה דרה עמו בבית ודרה עמו תמיד, אבל לו הודיעה לו, כדי שיתברך יעקב בלי דעתו, אלא בדעתו של הקדוש ברוך הוא. וכך צריך, שבשעה ההיא שנכנס יעקב לפני אביו, נכנסה עמו שכינה, ואז ראה יצחק בדעתו שראוי לברכה ויתברך מדעת השכינה.

76. ואי תיבא, היך לא ידע יצחק כל עובדיו בישין דעשו, והא שכינתא הות עמיה, דאי לא שריא עמיה שכינתא, היך יכיל לברכא ליה ליעקב בשעתא דברכיה. אלא ודאי שכינתא הות דיירא עמיה בביתא ודיירא עמיה תדיר, אבל לא אודעא ליה, בגין דיתברך יעקב בלא דעתיה אלא בדעתיה דקודשא בריך הוא. והכי אצטרף, דבההיא שעתא דעאל יעקב קמי אבויי עאלת עמיה שכינתא. וכדין זומא בדעתוי יצחק דאתווי לברכא, ויתברך מדעתא דשכינתא.

How could Isaac not know all the wicked deeds of Esau, when the Shechina was with him. He should have known this in his Holy Spirit, because if the Shechina was not with him, how could he bless Jacob as he did. And he answers, surely the Shechinah would dwell with him in his home, but the Shechinah did not inform him so that Jacob would be blessed not from Isaac, but from the Holy One Blessed be He, as it should be.

When Jacob came to be blessed by his father, the Shechina accompanied him. Isaac knew that his son is worthy to carry the blessings and that he will be blessed through the connection of the Shechina.

Jacob was leaning to the Right column because he had the aspect of concealed Chassadim. Esau was on the Left with his head connected to the Holy side of the Left, but his body was connected to the impure levels. If Isaac was aware of Esau's wicked deeds, he would have canceled him completely and by that would have canceled the Light that comes from the Left column. The Holy One Blessed be He, wanted Jacob to draw from the Light from the Left to balance both sides and become complete.

The Shechina concealed Esau's actions from Isaac who was blind and didn't know that it was Jacob in front of him. Isaac thought that he was blessing

Esau, and by that, he continued the Light from the Left to Jacob. Now Jacob had a connection to the Light from both the Right and Left sides. It made him a chariot to the center column to bring balance to the Tree of Life.

77. בא ראה, [פעם אחת היה יושב רבי שמעון ושאר חבד'רים. נכנס לפניו רבי אלעזר בנו. אמרו לרבי שמעון, דבר גדול רצינו לבקש לפניך בענינם של יעקב ועשו, איך לא רצה יעקב לתת לעשו תבשיל עדשים עד שמכר לו את בכורתו? ועוד, שאמר עשו ליצחק אביו, ויעקבני זה פעמים.

77. תא וזוי, (ס"א זמנא חדא, הוה יתיב רבי שמעון ושאר חברייא, עאל קמיה רבי אלעזר בריה. אמרו ליה לרבי שמעון, מלתא רבתא בעינן למבעי קמך בעניינא דיעקב ועשו. איך לא בעא יעקב למיהב לעשו תבשיל דטלופחין עד דזבין ליה בכירותא דיליה, ועוד דאמר עשו ליצחק אבוי, ויעקבני זה פעמים.

Once, Rabbi Shimon and the other friends were sitting, Rabbi Elazar his son came before him, they told Rabbi Shimon, we have a big thing to ask of you about Jacob and Esau. How could Jacob not want to give Esau a lentil stew, until he sold him his birthright? How is it possible that Jacob will deceive Esau?" We read that Esau said to his father (Genesis 27:36)

“ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את ברכתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא אצלתי.”

“And Esau said, “Is he not rightly named Jacob? For he has supplanted me these two times. He took away my birthright, and now look, he has taken away my blessing!”

78. אמר לון, בהדין שעתא, אתון וזייבים לקבלא מלקות. דהאמנותן לפתגמי דעשו ושקריתון לפתגמי דיעקב, דהא קרא אסהיד עליה, (בראשית כה) ויעקב איש תם. ותו כתיב, (מיכה ז) תתן אמת ליעקב. אלא, כך הוא ענייניה דיעקב עם עשו, בגין דעשו הוה סני לבכירותא בקדמיותא, והוה בעי מניה דיעקב דלסבה ליה אפילו בלא כסף. הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכורה).

78. אמר לון, בהדין שעתא, אתון וזייבים לקבלא מלקות. דהאמנותן לפתגמי דעשו ושקריתון לפתגמי דיעקב, דהא קרא אסהיד עליה, (בראשית כה) ויעקב איש תם. ותו כתיב, (מיכה ז) תתן אמת ליעקב. אלא, כך הוא ענייניה דיעקב עם עשו, בגין דעשו הוה סני לבכירותא בקדמיותא, והוה בעי מניה דיעקב דלסבה ליה אפילו בלא כסף. הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכורה).

Rabbi Shimon told them that they deserve a punishment for believing the words of Esau and consider Jacob a liar when the Torah testifies on Jacob, saying “And Jacob was a complete (תם) man”, and also (Michah 7:20) “give truth to Jacob”.

He explained that Esau hated the birthright at the beginning, and would ask Jacob to take it from him even without money as it is written;

Genesis 25:34 “ויבז עשו את הבכורה”

“And Jacob gave Esau bread and stew of lentils; then he ate and drank, arose, and went his way. Thus Esau despised his birthright.”

Lesson;

The 'birthrights' have the aspect of connection to higher spiritual levels. Esau was looking for immediate gratifications, preferring the pleasures of this world rather than focus on spirituality.

Genesis 25:33

”וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבְּעָה לִּי כִּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמָּכֶר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב.”

“Then Jacob said, “Swear to me as of this day.” So he swore to him, and sold his birthright to Jacob.”

Jacob was smart and to have complete ownership of the birthrights, he made Esau swear to him to close and seal the deal also on the spiritual level.

Exodus 4:22

”וְאָמַרְתָּ אֶל פַּרְעֹה לֵאמֹר יְהוָה בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל.”

“Then you shall say to Pharaoh, ‘Thus says YHVH: “Israel is My son, My firstborn.”’

Jacob is the father of all Israelites. He leads us to the Final Redemption that is the time when we are rewarded with the blessings of the firstborn.

We connect to our inheritance when we study the Torah, but we lose the 'birthrights' when we focus on the pleasures of this world.

79. וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיֵּזֶד יַעֲקֹב – הֵנָּה פֶּרֶשׁוּת שֶׁהָרִי בְּשִׁבִּיל הָאֵבֶל שֶׁל אַבְרָהָם זֶה הָיָה, אֲבָל וַיֵּזֶד יִצְחָק נָזִיד הָיָה צָרִיךְ לְהִיטֹת אֶלָּא וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד, שֶׁהוּא הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הַשָּׂרֵשׁ שֶׁלֹּא בְּאוֹתוֹ צָד שֶׁנִּדְבַּק בּוֹ, מִשּׁוּם כִּךְ עָשָׂה תַּבְשִׁילִים אֲדָמִים, עֲדָשִׁים תַּבְשִׁיל אָדָם, שֶׁהַתַּבְשִׁיל הַזֶּה מְשַׁבֵּר אֶת הַכֹּחַ וְהַחֲזָק שֶׁל הָדָם הָאָדָם כְּדִי לְשַׁבֵּר אֶת חֲזָקוֹ וְכוּחַ, וּמִשּׁוּם כִּךְ עָשָׂה לוֹ בְּחֻמָּה כְּמוֹ אוֹתוֹ הִצָּבַע הָאָדָם.

79. (בראשית כה) וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיֵּזֶד יַעֲקֹב, הָאֵל אוֹקְמוּתָה דְּהָא בְּגִין אֲבִלוּתָא דְּאַבְרָהָם הוּא, אֲבָל וַיֵּזֶד יִצְחָק נָזִיד מִפְּעֵי לִיָּהּ, אֲלָא וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד, דְּאִיהוּ הָיָה יָדַע עֲקָרָא (דף קלטע"ב) דִּלְיָהּ, בְּהֵוּא סִטְרָא דְּאַתְדָּבָק בֵּיתָהּ, וּבְגִין כִּךְ עָבַד תַּבְשִׁילִין סוּמְקִין. עֲדָשִׁים, תַּבְשִׁיל סוּמְקָא, דְּתַבְשִׁילָא דָא מִתְבַּר זִילָא וְתוֹקְפָא דְּדָמָא סוּמְקָא בְּגִין לְתַבְרָא תוֹקְפִיהּ וְזִילָהּ. וּבְגִין כִּךְ, עָבַד לִיָּהּ בְּזֻכְמָתָא, כְּהֵוּא זִיוָא סוּמְקָא.

Genesis 25:29

”וַיֵּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף.”

“Now Jacob cooked a stew, and Esau came in from the field, and he was weary.” Rabbi Elazar says that there are explanations that the stew was made because Abraham died on that day. It should have been properly said, “And Isaac cooked a stew” because he is the mourner, not Jacob.

Jacob made the stew with red lentils because he knew the root force of Esau if from the Left.

Genesis 25:25

”וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כָּלֹ כְּאֶדְרֵת שֹׁעַר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֲשׂוֹ.”

“And the first came out red. He was like a hairy garment all over; so they called his name Esau.”

The red lentil stew was made to break the force of Esau, who was red. Esau drew his force from the Left that is the aspect of red. If the stew was not red, he wouldn't accept it.

By accepting the red stew from Jacob, he despised his birthright., and surrendered under Jacob.

80. ועל התבשיל ההוא נמכר לו לעבד ומכר בכורתו ליעקב, ובשעה ההיא ידע יעקב, שבשביל שער אחד שיקריבו ישראל לדרגה שלו, יתהפך לעבד לבניו ולא יקטרג להם. ובכל הליך יעקב עם עשו בחכמה, משום אותה הדרגה של עשו החכם, ולא יכול לשלם, ונכנע ולא נטמא [בו] ביתו, והוא יגן עליו.

80. ועל ההוא תבשילא אנדבן ליה לעבדא וזבין בכירותיה ליעקב. ובההיא שעתא ידע יעקב דבגין שער זוד דיקרבון ישראל לגבי דרגא דיליה, יתהפך לעבדא לבניו ולא יקטרג לון. ובכלא אול יעקב לגביה דעשו בזכמה, בגין ההוא דרגא זוכים דעשו, ולא יכול לשלמא ואתפניא ולא אסתאב (ביה) ביתיה ואיהו יגין עליה.

And for that stew, Esau sold himself, and his birthright to Jacob as a servant. At that time Jacob knew that for one goat (שער) that Israel would sacrifice on Yom Kippur to the level of Esau, he would become a slave to his children, that is, he would turn to be an advocate for them. And with the same level of wisdom as Esau, Jacob could make Esau surrender to him.

81. [ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה. למה כתיב פעמים האדם? אלא משום שקל מה שיש בו - אדם, כמו שנאמר ויצא הראשון אדמוני. ותבשילו אדם, שקתוב מן האדם האדם הזה. וארצו אדמה, שקתוב ארצה שער שדה אדם. ואנשיו אדמים, שקתוב הוא עשו אבי אדם. ומי שעתיד להפרע ממנו אדם, שקתוב דודי צח ואדם. ולבושו אדם, שקתוב מדוע אדם ללבושך. וכתוב מי זה בא מאדם.]

81. (חסר, ומצאנו בספרא אחרינא וז"ל ויאמר עשו אל יעקב (בראשית כח) הלעיטני נא מן האדם האדם הזה. אמאי כתיב תרי זמני האדום, אלא, בגין דכל מה דאית ביה אדום, כמה דאת אמר (בראשית כה) ויצא הראשון אדמוני. ותבשילו אדום דכתיב מן האדום האדום הזה, וארעא דיליה אדומה דכתיב (בראשית לב) ארצה שער שדה אדום, וגוברין דיליה אדומין דכתיב, (בראשית לו) הוא עשו אבי אדם. ומאן דזמין לאתפרעא מניה אדום דכתיב (שיר השירים ה) דודי צח ואדום, ולבושיה אדום דכתיב, (ישעיה סג) מדוע אדום ללבושך, וכתוב (ישעיה סג) מי זה בא מאדום).

Genesis 25:30

“ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום”

“And Esau said to Jacob, “Please feed me with that red red stew, for I am weary.” Therefore his name was called Edom (red).”

Why does it say twice red? Because everything in him is red. As it is written “And the first came out red”, his stew is red, and his land is red (Genesis 32:4) “Esau, who was living in the region of Seir in the land of Edom (Red)”, his people are red (Genesis 36:9) “family line of Esau the father of the Edomites (red)”.

The one that will uproot Esau's force would be also red, as we read in Songs 5:10 “My beloved (YHVH) is white and ruddy (Red)”, wearing red (Isaiah 63:2) “Why are your garments red”, and coming from ‘red’, (Isaiah 63:1) “Who is this coming from Edom (Red)”.

Lesson;

Esau was fed from the red that is the force of the Left. To transform the red of the left to positive, the Zohar reveals that the Light needs to be red too.

The cure for the desire for the self that is Left and aspect of red, is to transform the desire for the self (Red) to the desire to share (White).

When the time comes to purify the world from selfish desires, YHVH will 'wear' garments of red to nullify the red and reveal the 'white' as we read above 'My beloved is white and ruddy'.

82. אמר רבי יהודה, וכן בלבן אתווי הכי, בגין דהא איהו וורשא הוה, כמה דכתיב (בראשית ל) נזושתו ויברכני יי בגללה, ואף על גב דיעקב אקרי גבר שלים, בגין כה הוה שלים עם מאן דאצטרף ליה למיהר עמיה ברוזמי הוה אזיל, ועם מאן דאצטרף למיהר עמיה בדינא קשיא ובעקימו הוה אזיל, בגין דתרי (קמ"ו ע"א) זולקי הוו ביה, ועליה כתיב, (תהלים יח) עם זוסיד תתוסד ועם עקש תתפתל. עם זוסיד בסטרא דזוס"ד, ועם עקש בסטרא דדינא קשיא, כלל כדקא יאות.

82. אמר רבי יהודה, וכן בלבן אתווי הכי, בגין דהא איהו וורשא הוה, כמה דכתיב (בראשית ל) נזושתו ויברכני יי בגללה, ואף על גב דיעקב אקרי גבר שלים, בגין כה הוה שלים עם מאן דאצטרף ליה למיהר עמיה ברוזמי הוה אזיל, ועם מאן דאצטרף למיהר עמיה בדינא קשיא ובעקימו הוה אזיל, בגין דתרי (קמ"ו ע"א) זולקי הוו ביה, ועליה כתיב, (תהלים יח) עם זוסיד תתוסד ועם עקש תתפתל. עם זוסיד בסטרא דזוס"ד, ועם עקש בסטרא דדינא קשיא, כלל כדקא יאות.

Rabbi Yehuda said that it was the same case with Laban, because he was a sorcerer, as it is written, Genesis 30:27

“ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני יהוה בגללה.”

“And Laban said to him, “Please stay if I have found favor in your eyes, for I have learned by experience that YHVH has blessed me for your sake.”

Even though Jacob was a peaceful and righteous man, he had to be deceitful with Laban. Jacob had in him the two aspects of Mercy and judgment because he unites Chessed on the Right, and Gevurah on the Left. He acted with mercy with people who treated him with mercy, and he would go with harsh judgment and deceit with those who deserved it.

Psalms 18:26

“עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתם.”

“With the pure, You will show Yourself pure; And with the devious, You will show Yourself shrewd.”

83. ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון וגו'. רבי יהודה פתח ואמר, (שם יא) ה' צדיק יבחן ורשע ואהב [ר"ת נחש] חמס שנאה נפשו. כמה מעשי הקדוש ברוך הוא מתקנים, וכל מה שהוא עושה – הכל על הדין והאמת, ככתוב (דברים לב) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא.

83. (בראשית כו) ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון וגו'. רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים יא) יי צדיק יבחן ורשע ואהב [ר"ת נחש] חמס שנאה נפשו. כמה עובדיו דקודשא בריך הוא מתתקנן, וכל מה דאיהו עביר כלל על דינא וקשוט, כמה דכתיב, (דברים לב) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא.

Rabbi Yehuda quotes Genesis 26:1

“ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים.”

“There was a famine in the land, besides the first famine that was in the days of Abraham. And Isaac went to Abimelech king of the Philistines, in Gerar.”

And says; Psalms 11:5

”יְהוָה צַדִּיק יִבְחֵן וְרָשָׁע וְאֹהֵב חָמָס שִׁנְאָה נַפְשׁוֹ.”

“YHVH tests the righteous, But the wicked and the one who loves violence His soul hates.”

Rabbi Yehuda explains that the deeds of the Holy One Blessed be He are all in order and right. Everything he does is based on truth and justice as it is written; Deuteronomy 32:4

”הַצּוֹר תָּמִים פְּעָלוֹ כִּי כָל דַּרְכָּיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל צַדִּיק וְיֵשֶׁר הוּא.”

“He is the Rock, His work is perfect; For all His ways are justice, A God of truth and without injustice; Righteous and upright is He.”

84. בֵּא רֵאָה, לֹא דֵן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרָאשׁוֹן עַד שִׁנְיָה אוֹתוֹ לְתוֹעֲלָתוֹ שְׁלֹא יִסְטָה לְבוֹ וְרִעְוֹנוֹ לְדֶרֶךְ אַחֲרֵת כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁמָא, וְהוּא לֹא נִשְׁמַר, וְעֵבֶר עַל מִצְוֹת אֲדוֹנוֹ, וְאַחֲרַיִם בֵּן דֵּן אוֹתוֹ בְּדִין.

84. תָּא זִוְי, לֹא דֵן קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קְדָמָא עַד דְּפָקִיד לִיה לְתוֹעֲלָתִיה, דְּלֹא יִסְטִי לְבִיה וְרִעְוִתִיה לְאֲרִיז אֲזִירָא בְּגִין דְּלֹא יִסְתָּאב. וְאִיהוּ לֹא אִסְתַּמַּר, וְעֵבֶר עַל פְּקוּדֵי דְּמֵאֲרִיה וּלְבָתֵּר כֵּן דֵּן לִיה דִּינָא. (דף קמ ע"א)

The Holy One Blessed be He did not judge Adam, only after he gave him instructions that would benefit him, that he would not incline his heart and desire for another way, that is, that he should not eat from the tree of knowledge so that he would not be defiled. Adam didn't follow God's instructions and ate from the Tree of Knowledge Good and Bad. After that the Holy One Blessed be He judged him.

Lesson;

Our studies of the Torah and Zohar teach us the ways to connect to the Good side of the Tree of Knowledge that governs this world. When we are on the 'good side' of the Tree, we have access to the Tree of Life and benefit from it.

We learn above how Jacob treated others with Mercy and judgment as it was proper. We are not balanced as Jacob so we need to avoid the 'Left' and judgments because we don't have perfect balance like Jacob. If we go Left, we may lose the hold to the Right and lose the connection to the Tree of Life. When we are in stress or in a 'dark' situation we pray to Hashem for support because as we read above “He is the Rock, His work is perfect; For all His ways are justice, A God of truth and without injustice; Righteous and upright is He.”

85. וְעַם כָּל דָּא, לֹא דֵן לִיה כְּדָקָא זִוְי לִיה, וְאֲזִירָא עֲמִיה רִוּגָזִיה וְאַתְקִיָּים יוֹמָא זִוְד דְּאִיהוּ אַכְּף שִׁנְיָן, בְּרִי אֵינֻן שְׂבָעִים שְׁנִים דְּמִסֵּר לִיה לְדוֹד מִלְכָּא דְּלֹא הָוָה לִיה מִנְרֵמִיָּה כָּלּוּם.

85. וְעַם כָּל דָּא, לֹא דֵן לִיה כְּדָקָא זִוְי לִיה, וְאֲזִירָא עֲמִיה רִוּגָזִיה וְאַתְקִיָּים יוֹמָא זִוְד דְּאִיהוּ אַכְּף שִׁנְיָן, בְּרִי אֵינֻן שְׂבָעִים שְׁנִים דְּמִסֵּר לִיה לְדוֹד מִלְכָּא דְּלֹא הָוָה לִיה מִנְרֵמִיָּה כָּלּוּם.

86. כמו כן אינו דן את האדם כמעשיו הרעים שהוא עושה תמיד, שאם כך לא יכול העולם להתקיים, אלא הקדוש ברוך הוא מאריך רגזו עם צדיקים, ועם רשעים יותר מהצדיקים. עם הרשעים כדי שישבו בתשובה שלמה, שיתקומו בעולם הזה ובעולם הבא, ככתוב (יחזקאל לג) חי אני נאם ה' וגו' אם אחפץ וגו' כי אם בשוב רשע מדרך וחייה. וחייה בעולם הזה, וחייה בעולם הבא. ועל כן מאריך להם את רגזו תמיד. או כדי שיצא מהם גזע טוב בעולם כמו שהוציא את אברהם מתרח, שהוא גזע טוב ושרש וחלק טוב לעולם.

87. אבל הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים תמיד בכל המעשים שהם עושים, משום שהוא יודע שלא יסנו ימינה ושמאלה, ומשום כך בוחן אותם, לא בשבילו, שהרי הוא יודע את היצר וכן האמונה שלהם, אלא כדי להרים ראשם בשבילם.

88. כמו זה עשה לו לאברהם, שכתוב (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. מה זה נסה? הרמת נס, כמו שנאמר (ישעיה סב) הרימו נס, שאנו נס, הרים דגלו בכל העולם. ואף על גב שזה נתבאר, בשביל זה הקדוש ברוך הוא הרים את דגלו של אברהם בעיני כלם. זהו שכתוב נסה את אברהם. אף כך הקדוש ברוך הוא, כדי להרים את דגל הצדיקים, הוא בוחן אותם להרים את ראשם בכל העולם.

89. צדיק יבחן, מה הטעם? אמר רבי שמעון, משום שהקדוש ברוך הוא, כשמתרצה בצדיקים, מה כתוב? (ישעיה נג) וה' חפץ דכאן החלי, ובארוהו. אבל משום שרצונו של הקדוש ברוך הוא לא מתרצה אלא בנשמה, אבל בגוף לא. שהרי הנשמה דומה לנשמה של מעלה, והגוף אינו ראוי להאחז למעלה, ואף על גב שדמות הגוף היא בסוד עליון.

86. כגוונא דא, לא דן ליה לבר נש כעובדיו בישין דאיהו עביר תדיר, דאי הכי לא יכיל עלמא לאתקיימא, אלא קודשא בריך הוא אריך רוגזיה עם צדיקא, ועם רשיעא יתיר מצדיקא. עם רשיעא בגין דיתובון בתיובתא שלימתא, דיתקיימון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. כמה דכתיב, (יחזקאל לג) וזי אני נאם יי וגו' אם אחפץ וגו' כי אם בשוב רשע מדרך וחייה. וחייה בעלמא דין, וחייה בעלמא דאתי, ועל דא אורח רוגזיה לון תדיר. או בגין דיפוק מנהון גזעא טבא בעלמא כמה דאפיק אברהם מתרוז דאיהו גזעא טבא, ושרשא וזולקא טבא לעלמא.

87. אבל קודשא בריך הוא מדקדק עם צדיקא תדיר, בכל עובדין דאינון עבדין. בגין דידע דלא יסנון לבימנא ושמאלא, ובגין כך אבזיז לון. לאו בגיגיה, דהא איהו ידע יצרא ותוקפא דביהימנותא דלהון, אלא בגין לארמא רישיהון בגיגיהו.

88. כגוונא דא, עבד ליה לאברהם, דכתיב, (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. מאי נסה, הרמת נס. כמה דאת אמר (ישעיה סב) הרימו נס, (ירמיה ד) שאנו נס, ארים דגלא דיליה בכל עלמא, ואף על גב דהא אתמר, בגין דא קודשא בריך הוא ארים דגלא דאברהם בעיניהון דכלא, הדא הוא דכתיב נסה את אברהם, אופ הכי קודשא בריך הוא בגין לארמא דגלא דצדיקא איהו בזיז לון, לארמא רישיהו בכל עלמא.

89. (תהלים יא) צדיק יבחן, מאי טעמא, אמר רבי שמעון בגין דקודשא בריך הוא כד אתרעי בהו בצדיקא, מה כתיב, (ישעיה נג) ויי זופץ דכאן החלי. ואיקמוה. אבל בגין דרעותא דקודשא בריך הוא, לא אתרעי אלא בנשמתא, אבל בגופא לא, דהא נשמתא איהי דמא לנשמתא דלעילא, וגופא לאו איהו וזי לאתאזנדא לעילא, ואף על גב דדיוקנא דגופא ברזא עלאה (דף קמ"ב) איהו.

90. ובא וראה, בזמן שהקדוש ברוך הוא מרצה מנשמת האדם להנות [להאיר] בה, הוא מכה את הגוף כדי שתשלט הנשמה, שהרי בעוד הנשמה עם הגוף, הנשמה לא יכולה לשלט. שבאשר יש רע [נשבר] לגוף, הנשמה שולטת. צדיק יבחן, מה זה צדיק יבחן? כמו שנאמר (ישעיה כח) אבן בחן. כך גם צדיק יבחן, מחזק אותו. באבן בחן הוא שהיא פנת יקרת, כך גם צדיק יבחן.

91. ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו (תהלים יא). מה זה שנאה נפשו? התעלה על דעתך שהקדוש ברוך הוא הוא שנפשו שונאת את הרשע ההוא? אלא אותה דרגה שכל הנשמות תלויות בה, שנאה נפשו של הרשע ההוא שלא רוצה אותה כלל, לא רוצה אותה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ומשום כך כתוב ורשע ואהב חמס שנאה נפשו, ודאי. דבר אחר שנאה נפשו, כמו שנאמר (עמוס ו) נשבע אדני יהוה בנפשו, ומשום כך צדיק יבחן.

92. בא ראה, בשברא הקדוש ברוך הוא את האדם, צוה אותו להיטיב לו. נתן לו חכמה, התעלה בדרגתו למעלה. בשייר למטה, ראה תשוקת היצר הרע ונדבק בו, ושכח כל מה שהתעלה [שהסתכל] בכבוד העליון של רבו.

93. בא נח, בהתחלה כתוב (בראשית ו) נח איש צדיק תמים היה, ואחר כך ירד למטה, וראה יין חזק שלא צלול, מיום אחד, ושתה ממנו והשתכר והתגלה, בכתוב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה.

94. בא אברהם, התעלה בחכמה, והסתכל בכבוד רבונו. אחר כך ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ וגו'. מה כתוב אחר כך? ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה, והתעלה לדרגתו הראשונה שהיתה בו בראשונה, ונכנס בשלום ויצא בשלום.

90. ותא וזוי, בזמנא דקודשא בריך הוא אתרעו בנשמותיה דבר נש, לאתהנאה (נ"א לאתנהרא) בה, מוזי לגופא בגין דתשלוט נשמתא. דהא בעוד דנשמתא עם גופא, נשמתא לא יכלא לשלטאה. דכד אתרע (נ"א אתבר) גופא, נשמתא שלטא. צדיק יבזון, מאי צדיק יבזון, כמה דאת אמר, (ישעיה כח) אבן בוזון, הכי נמי צדיק יבזון, אתקיף ליה. כהאי אבן בוזון, דהיא (ישעיה כח) פנת יקרת, הכי נמי צדיק יבזון.

91. ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו. מאי שנאה נפשו, סלקא דעתך דקודשא בריך הוא הוי דנפשו שנאה ליהוא רשע. אלא ההוא דרגא דכל נשמותין תליין ביה, שנאה נפשו דההוא רשע, דלא בעיא לה כלל. לא בעיא לה לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי. ובגין כך כתיב, (תהלים יא) ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו, ודאי. דבר אחר שנאה נפשו, כמה דאת אמר, (עמוס ו) נשבע אדני יהוה בנפשו, ובגין כך צדיק יבזון.

92. תא וזוי, כד ברא קודשא בריך הוא לאדם, פקיד ליה לאוטבא ליה, יתב ליה זוכמתא, אסתלק בדרגווי לעילא. כד נזזת לתתא, זמא תיאובבתא דיצר הרע ואתדבק ביה, ואנשי כל מזה דאסתלק (ו"א דאסתכל), ביקרא עלאה דמריה.

93. אתא נזוז, בקדמיתא כתיב, (בראשית ו) נזוז איש צדיק תמים היה, ולבתר נזוזת לתתא, וזמא זמרא תקיף, דלא צליל, מוזר יומא, ואשתי מניה, ואשתכר ואתגלי, כמה דכתיב, (בראשית ט) וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה.

94. אתא אברהם, אסתלק בזוכמתא, ואסתכל ביקרא דמאריה, לבתר (בראשית יב) ויהי רעב בארץ וירד אברהם ימצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ וגו'. לבתר מזה כתיב, (בראשית יג) ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה,

ואסתלק לדרגיה קדמאה דהיה ביה בקדמייתא,
ועאל בשלם ונפק בשלם.

95. בא יצחק, מה כתוב? ויהי רעב בארץ
מלבד הרעב הראשון וגו', והלך יצחק
והתעלה משם אחר כך בשלום. ואת כל
הצדיקים בוחן הקדוש ברוך הוא, כדי להרים
את ראשם בעולם הזה ובעולם הבא.

96. וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר
אחתי היא, כמו שאמר אברהם, משום
ששכינה היתה עמו ועם אשתו, ובשביל
השכינה הוא אמר, שכתוב (משלי ז) אמר
לחכמה אחתי אתי, ועל פן התחזק ואמר
אחתי היא. עוד, אברהם ויצחק כך ראוי,
שנודאי משום הפסוק שכתוב (שיר ה) אחתי
רעיתי יונתי תמתי, ומשום כך נדאי נראה
להם לומר אחתי היא, ועל פן מתחזקים
הצדיקים בקב"ה.

97. ויהי כי ארכו לו שם הימים וגו'. את
רבקה אשתו – דוקא, וזו השכינה. כמו
שעבודה זרה כתוב בה ויקומו לצחק, כך גם מצחק
את זו שכינה שהייתה עם רבקה. דבר אחר,
וכי תעלה על דעתך שיצחק היה משמש
מטתו ביום? שהרי שנינו, ישראל הם
קדושים ולא משמשים מטתם ביום, ויצחק
שהיה קדוש היה משמש מטתו ביום?

98. אלא ודאי שאבימלך היה חכם, והוא
הסתפל באיצטגנינותו שהוא חלון. כתוב
באן בעד החלון, וכתוב שם (שופטים ה) בעד
החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא. מה להלן
באיצטגנינות, אף באן באיצטגנינות. וראה
שלא היה כמו שאומר יצחק, אלא ודאי הוא
מצחק עמה, והיא אשתו. ואז ויקרא
אבימלך ליצחק ויאמר וגו'. רבי יוסי אמר,
נאה היה לאבימלך לעשות ליצחק כמו
שעשה לאברהם, רק שזה הוכיח אותו
הקדוש ברוך הוא בראשונה.

95. אתא יצחק, מה כתיב, (בראשית כו) ויהי רעב
בארץ מלבד הרעב הראשון וגו'. ואזל יצחק ואסתלק
מתמן לבתר בשלם. וכלהו צדיקיא, כלהו בוזין לון
קודשא בריך הוא, בגין לארמא רישייהו בעלמא דין
ובעלמא דאתי.

96. (בראשית כו) וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר
אחותי היא, כמה דאמר אברהם בגין דשכינתא הוה
עמיה ועם אתתיה, ובגין שכינתא קאמר,
דכתיב, (משלי ז) אמור לנזכמה אחותי אתי. ועל דא
אתתקף ואמר אחותי היא. תו, אברהם ויצחק, הכי
אתווי, דודאי בגין קרא דכתיב (שיר השירים ה) אחותי
רעיתי יונתי תמתי, ובגין כך ודאי אתווי לון לומר,
אחותי היא, ועל דא אתתקפו צדיקיא ביה בקודשא
ברוך הוא.

97. (בראשית כו) ויהי כי ארכו לו שם הימים וגו'. את
רבקה אשתו דייקא, (ודא שכינתא, כמה דעבודה זרה כתיב
בה (שמות לב) ויקומו לצחק הכי נמי מצחק את) דא שכינתא
דהות עמה דרבקה. דבר אחר, וכי סלקא דעתך
דיצחק הוה משמש ערסיה ביממא, דהא תנינן
ישראל קדישין אינן ולא משמשי ערסיהו ביממא,
ויצחק דהוה קדיש, הוה משמש ערסיה ביממא.

98. אלא, ודאי אבימלך זוכים הוה, ואיהו אסתפל
באיצטגנינותא דיליה, דאיהו חלון. כתיב
הכא (בראשית כו) בעד החלון, וכתיב התם (שופטים
ה) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא, מה להלן
באיצטגנינותא, אופ הכי נמי באיצטגנינותא, וזמא דלא
הוה כמה דהוה אמר יצחק. אלא ודאי איהו מצחק
עמה, ואיהי אתתיה. וכדין (בראשית כו) ויקרא
אבימלך ליצחק ויאמר וגו'. רבי יוסי אמר, יאות הוה
אבימלך למעבד ליצחק כמה דעבד לאברהם, בר
דהא אוכוז ליה קודשא בריך הוא בקדמייתא.

99. תא וזוי, כתיב כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה. אמר רבי אבא, משום כך אמר אחתי היא, כדי להדבק בשכינה, שכתוב אמר לחכמה אחתי את. מה הטעם? משום שבהם לא היתה אמונה. שאם נמצאה בהם אמונה, לא היה צריך, אבל מתוך שלא היתה ביניהם אמונה אמר כך, ומשום כך אמר, כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה. אין יראת אלהים, זו האמונה.

100. אמר רבי אלעזר, משום שלא שורה השכינה מחוץ לארץ הקדושה, ועל זה אין יראת אלהים במקום הזה, שזה לא מקומו ולא שורה כאן. ויצחק החזיק בו באמונה, שראה שהנה השכינה שורה בתוך אשתו.

101. ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנגע באיש הזה ובאשתו מות יומת בא ראה כמה מאריך להם הקדוש ברוך הוא לרשעים משום אותו החסד שעשה עם האבות הקדושים, שהרי משום זה לא שלטו בישראל עד לאחר דורות אחרונים. יפה עשה אבימלך שעשה חסד עם יצחק שאמר לו (לאברהם) הנה ארצי לפניך בשוב בטיב בעיניך שוב.

102. רבי יהודה אמר, חבל על הרשעים שחסדם אינו שלם. בא ראה, עפרון אמר בהתחלה, (בראשית כג) אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתה וגו'. ואחר כך אמר, ארץ ארבע מאות שקל כסף וגו'. וכתוב וישקל אברהם לעפרן וגו', עבר לסחר. אף כאן כתוב בראשונה הנה ארצי לפניך וגו', ואחר כך אמר לו לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד. אמר לו רבי אלעזר, זה החסד שעשה עמו – שלא לקח משל אבימלך כלום, ושלחו עם כל ממונו, ואחר כך הלך אחריו לכרות עמו ברית.

99. תא וזוי, כתיב כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה. אמר רבי אבא, בגין כך אמר אוזותי היא, בגין לאתדבקא בשכינתא, דכתיב, (משלי ז) אמור לזכמה אוזותי את. מאי טעמא, בגין דבהו לא הוה מדימנותא, דאי מדימנותא אשתכחו בינייהו, לא הוה אצטריו. אבל מנא דלא הוה בינייהו מדימנותא, אמר הכי. ובגין כך אמר (בראשית כ) כי אמרתי רק אין יראת אלהים (דף קמא ע"א) במקום הזה. אין יראת אלהים, דא מדימנותא.

100. אמר רבי אלעזר, בגין דלא שריא שכינתא לבר מארעא קדישא ועל דא אין יראת אלהים במקום הזה, דלאו אתריה הוא, ולא שריא הכא. ויצחק אתתקף ביה במדימנותא, דזמא דהא שכינתא גו אתתיה שריא.

101. (בראשית כו) ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנגע באיש הזה ובאשתו מות יומת. תא וזוי, כמה אוריו להו קודשא בריך הוא לרשיעינא, בגין ההוא טיבו דעבד עם אבהן קמאי. דהא בגין דא לא שליטו בהו ישראל עד לבתר דרין בתראין. יאות עבד אבימלך, דעבד טיבו עם יצחק, דאמר ליה (בראשית כ) הנה ארצי לפניך בשוב בעיניך שוב.

102. רבי יהודה אמר, וזבל עליהו דרשיעינא, דטיבותא דלהון לאו איהו שלים, תא וזוי, עפרון בקדמיתא אמר, (בראשית כג) אדוני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתה וגו'. ולבתר אמר, (בראשית כג) ארץ ארבע מאות שקל כסף וגו', וכתוב וישקול אברהם לעפרון וגו', עובר לסוחר. אף הכא, כתיב בקדמיתא, הנה ארצי לפניך וגו'. ולבתר אמר לו, (בראשית כו) לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד. אמר ליה רבי אלעזר, דא הוא טיבו דעבד עמיה, דלא נסיב מדיליה אבימלך כלום, ושדריה בכל ממוניה, ולבתר אזל בתריה, למגור עמיה קיים.

103. ואמר רבי אלעזר, יפה עשה יצחק, שהרי משום שידע את סוד החכמה השתדל וזכר באר מים, כדי להתחזק באמונה בראוי. בן אברהם השתדל וזכר באר מים [וכן יצחק]. יעקב מצא אותה מתקנת וישב עליה, וכלם הלכו אחריו והשתדלו, כדי להתחזק באמונה השלמה בראוי.

104. וכעת ישראל מתחזקים בו בסודות של מצוות התורה, כמו שכל יום ויום מתחזק אדם בציצית, שהיא מצוה, ואדם מתעטף בה. כך גם בתפלין שמיניח על ראשו ובזרועו, שהוא סוד עליון בראוי, משום שהקדוש ברוך הוא נמצא באדם שמתעטף בו בתפלין ומתעטף בציצית, והכל סוד האמונה העליונה.

105. ועל כן, מי שלא מתעטף בזה ולא מתעטף להתחזק בתפלין בכל יום, דומה לו שאין שורה עמו האמונה, וסר ממנו פחד רבונו, ותפלתו אינה תפלה בראוי. ומשום כך היו האבות מתחזקים בתוך האמונה העליונה, משום שבאר העליונה של סוד האמונה השלמה שורה בו.

106. ויעתק משם ויזכר באר אחרת וגו'. רבי חייא פתח ואמר, (ישעיה נח) ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמתך יחליץ וגו'. הפסוק הזה בארוהו ונתבאר. אבל בפסוק הזה בו החזיקו בעלי האמונה שהבטיח להם לעולם הבא. ונחך ה' תמיד – בעולם הזה ובעולם הבא. ונחך ה', בין שאמר ונחך ה', למה תמיד? אלא זה התמיד של בין הערבים שהוא התחזק תחת זרועו של יצחק, וזה החלק לעולם הבא. מנין לנו? מדוד, שכתוב (תהלים כג) ינחני במעגלי צדק למען שמו.

107. והשביע בצחצחות נפשך – זו האספקלריה המאירה שכל הנשמות נהנות להסתכל ולהתענג בתוכה. ועצמתך יחליץ – הפסוק הזה אין ראשו סופו. אם נשמתו

103. ואמר רבי אלעזר, יאות עבד יצחק, דהא בגין דידע רזא דזוכמותא, אשתדל וזכר בירא דמיין, בגין לאתתקפא במהימנותא כדקא יאות. וכן אברהם אשתדל וזכר בירא דמיא (וכן יצחק), יעקב אשכח ליה מתתקן, ויתיב עליה וכלהו אלו בתריה, ואשתדלו בגין לאתתקפא במהימנותא שלימותא כדקא יאות.

104. והשתא ישראל אתתקפו ביה ברוי דפקודי אורייתא, כגון דכל יומא ויומא אתתקף בר נש בציצית דאיהו מצוה, ובר נש אתעטף ביה. הכי נמי בתפלי דמנינו ארישית ובדרועיה, דאינון רזא עלאה כדקא זוזי. בגין דקודשא בריך הוא אשתכח ביה בבר נש דאתעטר ביה בתפלי ואתעטף בציצית, וכלא רזא דמהימנותא עלאה.

105. ועל דא, מאן דלא אתעטף בהאי, ולא אתעטר לאתתקפא בתפלי בכל יומא. דמי ליה דלא שריא עמיה מהימנותא, ואתערי מניה דזיכלו דמאריה, וצלותיה לאו צלותא כדקא יאות. ובגין כך אבהו דיו מתתקפי גו מהימנותא עלאה, בגין דבירא עלאה דרזא דמהימנותא שלימותא שריא ביה.

106. (בראשית כו) ויעתק משם ויזכר באר אחרת וגו'. רבי זזיא פתח ואמר, (ישעיה נח) ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמתך יחליץ וגו'. האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל בהאי קרא, ביה אתתקפו מארי מהימנותא דאבטחז לון לעלמא דאתי. ונחך ה' תמיד בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ונחך ה', בין דאמר ונחך ה', אמאי תמיד. אלא דא תמיד דבין הערבים, דאיהו אתתקף תזוזות דרועיה דיצחק, ודא הוא זוזלקא לעלמא דאתי, מנלן מדוד דכתיב, (תהלים כג) ינחני במעגלי צדק למען שמו.

107. (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך, דא אספקלריא דנהרא, דכל נשמתין אתהון לאסתכלא ולא תענגא בגויה. ועצמתך יחליץ, האי קרא לאו רישית סופיה. אי נשמתיה דצדיקא, (סלקא לעילא, נ"א

של הצדיק [עולה למעלה, נ"א נהנית באור של מעלה], מה זה ועצמותיך יחליץ? אלא הנה פרשוק, זו תחת המתים. שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות את המתים ולתקן את עצמות האדם שיהיו כבראשונה בגוף שלם, והנשמה מוסיפה אור בתוך האספקלריה המאירה שתאיר עם הגוף לברית שלם בראוי.

108. ומשום כך כתוב והיית כגן רזה. מה זה כגן רזה? שלא פוסקים מימיו העליונים לעולם ולעולמי עולמים. והגן [והגוף] הזה נשקה ממנו ומתרוה ממנו תמיד. וכמוצא מים – זה הנדר ההוא ששופע ויוצא מעדן, ולא פוסקים מימיו לעולמים.

109. בא ראה, באר של מים נובעים זהו סוד עליון בתוך סוד האמונה. באר שיש בה מוצא מים, והיא באר שמתמלאת ממוצא המים ההוא, והם שתי דרגות שהן אחת, זכר ונקבה יחד בראוי.

110. ובא וראה, אותו מוצא מים ואותה באר הם אחד, והכל נקרא באר, שהרי אותו המקור שמכנים ולא פוסק לעולמים, והבאר מתמלאת. ומי שמסתכל בבאר הזו, מסתכל בסוד העליון של האמונה. והוא סימן האבות – שמשתדלים לחפור באר מים בתוך סוד עליון, ואין להפריד בין המקור והבאר, והכל אחד.

111. ויקרא שמה רחבות – רמזו שעתידים בניו לעבד ולתקן את הבאר הזו בראוי בסוד הקרבנות והעולות. כמו כן, (בראשית ב) וינחחו בגן עדן לעבדה ולשמרה. אלו הקרבנות והעולות. ומשום זה יתפשטו מעינותיו לכל הצדדים, כמו שנאמר (משלי ה) ופוצו מעינתיה חוצה ברחובות פלגי מים, ומשום כך ויקרא שמה רחבות.

112. רבי שמעון פתח ואמר, (שם) חכמות בחוץ תרצה ברחבות תתן קולה. הפסוק הזה הוא סוד עליון. מה זה חכמות? אלו החכמה העליונה והחכמה הקטנה שנכללת בעליונה ושורה בה.

אתהני בעדונא דא דלעילא) מאי ועצמותיך יחליץ. אלא הא אוקמוה. דא תוזזית המותים, דזמין קודשא בריך הוא לאוזזיא מתיא ולא תקנא לון לגרמוי דבר נש למהוי כקדמיתא בגופא שלים. ונשמיתא אתוספת גהורא זו אספקלריאה דגהורא, לאתגהרא עם גופא לקיימא שלים כדקא זוזי.

108. ובגין כך פתיב, והיית כגן רזה. מאי כגן רזה, דלא פסקו מימיו עלאין, לעלם ולעלמי עלמין, והאי גינתא אתשקי מניה, ואתרוי מניה תדיר. (דף קמא ע"ב) וכמוצא מים, דא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן ולא פסקין מימיו לעלמין.

109. תא זוזי, בירא דמיין גבעין, האי איהו רזא עלאה בגו רזא דמהימנותא. בירא דאית ביה מוצא מים, ואיהו בירא דאתמלא מההוא מוצא מים, ואינן תרין דרגין דאינן זוד, דכר ונקבא כזודא כדקא יאות.

110. ותא זוזי, ההוא מוצא מים וההוא בירא אינן זוד, ואקרי כלל באר. דהא ההוא מקורא דעייל, ולא פסיק לעלמין, ובירא אתמלי. ומאן דאסתכל בבירא דא, אסתכל ברזא עלאה דמהימנותא, ודא הוא סימנא דאבהן, דמשתדלי לזפור בירא דמיא זו רזא עלאה, ולית לאפרשא בין מקורא ובירא וככל זוד.

111. (בראשית כו) ויקרא שמה רחובות. רמזו דזמין בניו למפלח ולא תקנא האי בירא כדקא זוזי, ברזא דקרבינן ועליון. כגוונא דא, (בראשית ב) וינחחו בגן עדן לעבדה ולשמרה, אלן קרבינן ועליון ובגין דא, יתפשטון מבויעי לכל סטרין כמה דאת אמר, (משלי ה) ופוצו מעינתיה חוצה ברחובות פלגי מים, ובגין כך ויקרא שמה רחובות.

112. רבי שמעון פתח ואמר, (משלי א) זכמות בחוץ תרונה ברחובות תתן קולה. האי קרא איהו רזא עלאה. מאי זכמות, אלן זכמה עלאה וזכמותא ועירא דאתכלילת בה בעלאה ושריא בה.

113. בַּזוּזִין תְּרוּנָה. תָּא זִזְוִי, וְזַכְמָה עֲלָאָה אִיהִי סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, וְלֹא אֲתִידַע וְלֹא אִיהִי בְּאַתְנָלְיָא, כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר, (אִיב כח) לֹא יָדַע אֲנוּשׁ עֲרֵכָה וְגו', כִּד אֲתַפְשִׁט לְאַתְנָהֲרָא, אֲתַנְהֲרָא בְּרָא דְעֲלָמָא דְאֵתִי, וְעֲלָמָא דְאֵתִי אֲתַבְּרִי מִנִּיהּ. כִּדְתֵּן עֲלָמָא דְאֵתִי אֲתַבְּרִי בִּי"ד, וְאַתְכִּסִּיא הִיא זִזְכְּמָה תִּמְן וְאִינֹן זִזְד. בְּזִמְנָא דְאַתְעֵתֵד (נ"א דַּתַּעֲטֵר נ"א דַּתַּעֲבֵד) כְּלָא בְּרָא דְעֲלָמָא דְאֵתִי כִּדְקָאֲמֵרֵן, כִּדִּין הוּא זִזְדוּה לְאַתְנָהֲרָא, וְכָלָא בְּזִשְׁאִי דְלֹא אֲשִׁתַּמַּע לְבַר לְעֲלָמִין.

113. בחוץ תרונה – בא ראה, החכמה העליונה היא סתומה של כל הסתומים, ולא נודעת ואינה בגלוי, כמו שנאמר (איוב כח) לא ידע אנוש ערכה וגו'. בשמתפשטת להאיר, מאירה בסוד העולם הבא, והעולם הבא נברא ממנה, כפי ששנינו, העולם הבא נברא ביו"ד, והחכמה הזו נכסית שם, והם אחד בזמן שמתיצב [שמתעטר נ"א שנעשה] הכל בסוד של העולם הבא, כפי שאמרנו. אז היא השמחה להיות מאירה, והכל בחשאי, שלא נשמע בחוץ לעולמים.

114. תו בעיא לְאַתְפְּשִׁטָּא, וְנִפְיָק מִהֵאִי אֲתַר אֲשִׁי וּבִמִּיא וְרוּזָא, כְּמָה דְּאֲתַמֵּר (ע"ד ע"א). וְאַתְעֵבִיד זִזְד קָלָא דְנִפְקָא לְבַר וְאַשְׁתַּמַּע, כְּמָה דְּאֲתַמֵּר. כִּדִּין מִתְמָן וְלִהֲלֹן אִיהוּ זִזְוִין, דְּהָא לָּזוּ בְּזִשְׁאִי אִיהוּ דְלֹא אֲשִׁתַּמַּע לְעֲלָמִין, הִשְׁתָּא דְאַשְׁתַּמַּע רָזָא, אֲקֵרִי זִזְוִין, מִכָּאן בְּעִי בַר זֵשׁ לְאַתְקֵנָא בְּעִבְדִּיתִיה (פְּקוּדֵי רַכ"ו ע"א) וְלִשְׁאָלָא.

114. עוד רוצה להתפשט, ויפיק מהאי אתר אשוי ובמייא ורוזא, כמה דאיתמר (ע"ד ע"א). ואתעביד זזד קלא דנפקא לבר ואשתמע, כמה דאיתמר. כדין מתמן וליהלון איהו זוזין, דהא לזו בזשאי איהו דלא אשתמע לעלמין, השתא דאשתמע רזא, אקרי זוזין, מכאן בעי בר זש לאתקנא בעבדיתיה (פקודי רכ"ו ע"א) ולשאלא.

115. בְּרוּזוּבוּת, מֵאן רוּזוּבוּת, דָּא הֵהוּא רְקִיעָא דְבֵיתָא כָּל כְּכִבְיָא דְנִהְרִין, וְאִיהוּ מִבּוּעָא דְמִימּוֹי לֹא פְסִקִין. כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר, (בְּרַאשִׁית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וְאִיהוּ רוּזוּבוּת. וְתִמְן תֵּתֵן קוּלָּהּ, עֲלָאָה וְתִתְּנָהּ וְכָלָא זִזְד.

115. ברחבות – מי הרחובות? זה הרקיע שהוא שבו מאירים כל הכוכבים, והוא המעין שאין מימיו פוסקים, כמו שנאמר (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. והוא רחובות, ושם תתן קולה, עליונה ותחתונה, והכל אחד.

116. וּבְזִין דָּא אִמֵּר עֲלָמָה, (מִשְׁלִי כד) הֵכֵן בְּזוּזִין מְלֹאכְתָּהּ וְעֵתְדָה בְּשִׁדָּה לָךְ וְגו'. הֵכֵן בְּזוּזִין, כְּמָה דְּאֲתַמֵּר. דְּכִתִּיב בְּזוּזִין תְּרוּנָה, דְּהָא מִכָּאן קִיִּימָא עֲבִידָא לְאַתְתַּקְנָא וּמִלָּה לְשִׁאָלָה, דְּכִתִּיב, (דְּבָרִים ד) כִּי שִׁאֵל זָא לְיָמִים רַאשֻׁנִּים וְגו', וְלִמְקַצָּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם.

116. ומשום זה אמר שלמה, (משלי כד) הכן בזין מלאכתה ועתדה בשדה לך וגו'. הכן בחוץ, כמו שנאמר, שכתוב בחוץ תרנה, שהרי מכאן עומד המעשה להתתקן ודבר לשאלה, שכתוב (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשנים וגו', ולמקצה השמים ועד קצה השמים.

117. וְעֵתְדָה בְּשִׁדָּה לָךְ, דָּא (בְּרַאשִׁית כז) שִׁדָּה אֲשֶׁר בָּרַכּוּ יִי. וּבִתֵּר דִּינִדַּע בַּר זֵשׁ רָזָא דְזִזְכְּמָתָא וְיִתְקִין גְּרַמִּיָּה בְּהַ, מִה כְּתִיב אֲזֹר, וּבְנִית בֵּיתָהּ. דָּא זִשְׁמָתָא דְבַר זֵשׁ בְּגוֹפִיָּה, דִּיתְתַּקֵּן וְיִתְעַבִּיד גְּבַר שְׁלִים. וְעַל דָּא כִּד זִזְכְּר יִזְזֹק וְעַבְד בִּירָא בְּשִׁלָּם, לְהֵהוּא שְׁלָם (נ"א לִמְהוֹי שְׁלִים) קָרִי לִיה רוּזוּבוּת, וְכָלָא כִּדְקָא

117. ועתדה בשדה לך – זו השדה אשר ברכו ה'. ואחר שידע האדם את סוד החכמה ויתקין את עצמו בה, מה כתוב אחר כך? ובנית ביתך. זו הנשמה של אדם בגופו, שיתתקן ויעשה איש שלם. ועל כן, כשחפר יצחק ועשה באר בשלום, לאותו השלום [שיהיה שלם] קרא רחובות, והכל בראוי. אשרי הצדיקים שמעשיהם לקב"ה

לקים את העולם, שכתוב כי ישרים ישבנו ארץ, ישבינו ארץ, ויהי פרושה.

118. ויהי כי זקן יצחק. אמר רבי שמעון, כתוב (בראשית א) ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה. הפסוק הזה בארועו ונתבאר. אבל בא ראה, כל מעשי הקדוש ברוך הוא, כלם הם דברי אמת, והכל בסוד עליון. וכל דברי התורה כלם דברי אמונה וסודות עליונים פראוי.

119. ובא וראה, לא זכה יצחק כמו אברהם, שלא סמו עיניו ולא כהו. אבל פאן הוא סוד עליון, סוד האמונה, כמו שנתבאר, שכתוב ויקרא אלהים לאור יום. זה אברהם, שהוא אור היום, ואורו הולך ומאיר ומתחזק בתקון היום.

120. ומשום כך מה כתוב? ואברהם זקן בא בימים, באותם האורות שמאירים. והוא זקן, ומאיר. אז הולך ומאיר [כמו שנאמר (משלי ד) הולך ואור עד נכון היום, ומשום כך ויקרא אלהים לאור יום. ולחשך קרא לילה – זה יצחק, שהוא חשך, והוא הולך לקבל לתוכו את הלילה. ומשום כך, כשהוא זקן מה כתוב? ויהי כי זקן יצחק ותכהי עיניו מראת. כך זה ודאי, שרצה להחשך ולהדבק [בחשך] בדרגתו פראוי.

121. בא רבי אלעזר בנו ונשק ידיו. אמר לו, יפה. אברהם מאיר מצד של דרגתו, יצחק נחשך מהצד של דרגתו, ויעקב למה, שכתוב ועיני ישראל כבדו מזקן? אמר לו, כך זה ודאי, כתוב כבדו ולא כהו. כתוב מזקן ולא מזקנו. אלא מזקן – מזקן של יצחק, מאותו צד כבדו. לא יוכל לראות להסתכל פראוי, אבל לא כהו. אבל יצחק כהו ודאי מכל וכל, ונעשה חשך, שהרי אז נאחו בו הלילה, והתקיים ולחשך קרא לילה.

יאות. זכאין אינון צדיקיא דעובדיהון לנבי קודשא בריה הוא לקיימא עלמא. דכתיב, (משלי ב) כי ישרים ישבנו ארץ, ישבינו ארץ. והא אוקמוה.

118. (בראשית כז) ויהי כי זקן יצחק. אמר רבי שמעון בתיב, (בראשית א) ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה, האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל תא וזוי, כל עובדוי דקודשא בריה הוא, כלהו אינון מלין דקשוט וכלא פרוא עלאה. וכל מלוי דאורייתא, כלהו מלי מהימנותא ורוין עלאין כדקא יאות.

119. ותא וזוי, לא זכה יצחק כאברהם, דלא סמו עיניו ולא כהו. אבל רוא עלאה איהו הכא, רוא דמהימנותא. כמות דאתמר, דכתיב ויקרא אלהים לאור יום, דא אברהם, דאיהו גהורא דיממא. וגהורא דיליה אזיל ונהיר ואתתקף בתקונו (דף קמב ע"א) דיומא.

120. ובגין כך, מה כתיב, (בראשית כד) ואברהם זקן בא בימים, באינון גהורין דנהירין. ואיהו סיב, (ד"א ל"ג ונהיר כדין אזיל ונהיר) כמה דאת אמר, (משלי ד) הולך ואור עד נכון היום, ובגין כך, (בראשית א) ויקרא אלהים לאור יום. ולחשך קרא לילה, דא יצחק דאיהו וזשה, ואיהו אזיל לקבלא ליליא בגויה, ובגין כך, איהו כד סיב, מה כתיב, (בראשית כז) ויהי כי זקן יצחק ותכהי עיניו מראות. הכי הוא ודאי, דבעא לאתוושכא ולא תדבקא (בחשך) בדרגיה כדקא יאות.

121. אתא רבי אלעזר בריה, ונשיק ידיו. אמר ליה, שפיר, אברהם גהיר מסטרא דדרגא דיליה, יצחק אתוושך מסטרא דדרגא דיליה, יעקב אמאי דכתיב, (בראשית מח) ועיני ישראל כבדו מזקן. אמר ליה, הכי הוא ודאי, כבדו כתיב, ולא כהו. מזקן כתיב, ולא מזקנו. אלא מזקן, מזקן דיצחק, מההוא סטרא כבדו. לא יוכל לראות, לאסתכלא כדקא וזוי, אבל לא כהו. אבל יצחק כהו ודאי מכל וכל, ואתעביד וזשה, דהא כדין אתאזויד ביה לילה, ואתקיים ולחשך קרא לילה.

122. ויקרא את עשו בנו הגדול, דאתכלכל מסטריה דדינא קשיא (שם) ויאמר הנה נא וקנתי לא ידעתי יום מותי. רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו כף וגו'. אשרי האיש שמתחזק בקב"ה ושם בו את תקפו.

123. יכול פוננניה מישאל ועזריה שהתחזקו ואמרו, (דניאל ג) הן אתנו אלהינו שאנו עובדים יכול להצילנו מתוך כבשן האש היוקדת, ומידך המלך יציל. בא ראה, שאם לא יציל ולא יעמד עליהם הקדוש ברוך הוא, נמצא ששמו של הקדוש ברוך הוא לא יתקדש בעיני הכל, כמו שאמרו. אלא בין שידעו שלא אמרו כראוי, חזרו ואמרו, והן לא ידעו להיות לך המלך וגו'. בין יציל בין לא יציל, ידעו להיות לך המלך וגו'. ושנינו שיחזקאל הודיע להם דבר, ושמעו וקבלו ממנו, שהקדוש ברוך הוא לא עמד עליהם, כדי שיקבלו שכר, ואז חזרו ואמרו, והן לא ידעו להיות לך המלך וגו'.

124. אלא לא יתחזק אדם שיאמר, הקדוש ברוך הוא יצילני, או יעשה לי כף וכף. אבל ישים את כחו בקב"ה שסיע לו, כשהוא משתדל באותם המצוות של התורה וללכת בדרך אמת. שפיון שאדם בא להטעה, ודאי מסיעים לו. ובזה יתחזק בקב"ה שהוא יסיע לו, ויתחזק בו, שלא ישים את כחו בטחונות באחר ומשום כף, עוז לו כף מסלות בלבבם. שיעשה לבו כראוי בלי הרהור אחר, אלא במסלה הזו שהיא מתישבת לעבר בכל מקום שצריך, כף גם.

125. דבר אחר אשרי אדם עוז לו כף – עז כמו שנאמר (תהלים כט) ה' עז לעמו יתן. משום שצריך לאדם להתעסק בתורה לשמו של הקדוש ברוך הוא. שכל מי שמתעסק בתורה ואינו משתדל לשמה, טוב לו שלא נברא. מסלות בלבבם, מה זה מסלות

122. (בראשית כז) ויקרא את עשו בנו הגדול, דאתכלכל מסטריה דדינא קשיא (שם) ויאמר הנה נא וקנתי לא ידעתי יום מותי. רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו כף וגו', וזכאה בר זש דאתתקף ביה בקודשא בריך הוא וישגי תוקפיה ביה.

123. יכול פוננניה מישאל ועזריה דאתתקפו ואמרו, (דניאל ג) הן איתי אלהנא די אנזנא פלזין יכול לשוןבותנא מנא אתון נזרא וקידתא ומן ידך מלכא ישויב. תא וזוי, דאי לא ישויב ולא אתקיים עליהו קודשא בריך הוא, אשתכחז שמיא דקודשא בריך הוא, דלא יתקדש בעיניהו דכלא כמה דאמרו. אלא, בין דידעו דלא אמרו כדקא יאות, אהדרו ואמרו, (דניאל ג) והן לא ידיע להוי כף מלכא וגו'. בין ישויב, בין לא ישויב, ידיע להוי כף מלכא וגו'. ותנינן דמלה אודע להו יוזקאל, ושמעו וקבלו מניה, דקודשא בריך הוא לא אתקיים עליהו, בגין דיקבכון אנרא. וכדין אהדרו ואמרו, והן לא ידיע להוי כף מלכא וגו'.

124. אלא לא יתתקף בר זש דיימא, קודשא בריך הוא ישויבני, או איהו עביר לי כף וכף, אבל ישוי תוקפיה ביה בקודשא בריך הוא דיסייע ליה, כד איהו אשתדל באינן פקודין דאורייתא, ולמיהר בארוז קשויט. דכין דאתי בר זש לאתדכאה, מסייעין ליה ודאי, ובדא יתתקף ביה בקודשא בריך הוא, דאיהו יסייע ליה, ויתתקף ביה, דלא ישוי תוקפיה באזורא, ובגין כף עוז לו כף. מסלות בלבבם, דיעביר לביה כדקא יאות בלא הרהורא אזורא, אלא כהאי מסלה דאיהי מתיישבא לאעברא בכל אתר דאצטריך, הכי נמי.

125. דבר אזור אשרי אדם עוז לו כף, עז, כמה דאת אמר, (תהלים כט) יי עז לעמו יתן, בגין דאצטריך ליה לבר זש דיתעסק באורייתא לשמיא דקודשא בריך הוא, דכל מאן דאתעסק באורייתא ולא אשתדל לשמה, טב ליה דלא אתברי. מסלות בלבבם, מאי

בלבבם? כמו שנאמר (שם סח) סלו לרכב בערבות ביה שמו. זו התורה היא שהוא השתדל בה להרים את הקדוש ברוך הוא ולעשותו חטיבה בעולם.

126. בא ראה, כל מעשיו של יעקב היו לשמו של הקדוש ברוך הוא, ומשום כך הקדוש ברוך הוא היה עמו תמיד, שלא זזה ממנו השכינה. שהרי בשעה שקרא לו יצחק את עשו בנו, יעקב לא היה שם, והשכינה הודיעה לרבקה, ורבקה הודיעה ליעקב.

127. רבי יוסי אמר, בא ראה, אם חס וחלילה באותו זמן היה מתברך עשו, לא היה שולט יעקב לעולמים. אלא מעם הקדוש ברוך הוא זה היה, והכל בא במקומו פראוי. בא ראה, כתוב ורבקה אהבת את יעקב, וזה נתבאר. ומשום כך שלחה בשביל יעקב, הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיד לאמר.

128. ועתה בני שמע בקלי וגו'. בזמן שהוא ערב פסח היה, וצריך היצר הרע להתבער ולשלט הלבנה, סוד האמונה, ולכן עשתה שני תבשילים.

129. רבי יהודה אמר, כאן רמז שעתידים בני יעקב להקריב שני שעירים, אחד לה' ואחד לעזאזל ביום הכפורים. משום כך הקריבה שני גדיי עזים – אחד בשביל הדרגה שלמעלה, ואחד כדי להכניע את הדרגתו של עשו שלא ישלט על יעקב, ועל כן שני גדיי עזים, ומשניהם טעם יצחק ואכל.

130. ויבא לו יין וישתה. ויבא לו יין, רמז רמז – ממקום רחוק קרב אותו מאותו מקום [של עשו]. רבי אלעזר אמר, רמז מהיין שהוא שכל השמחה נמצאת בו כדי לשמח את יצחק, שצריך שמחה, בשרוצים שמחה לשמח את צד [הלויים] שלו, ועל כן ויבא לו יין וישתה.

מסלות בלבבם, כמה דאת אמר, (תהלים סח) סולו לרכב בערבות ביה שמו. דא ההיא אורייתא, דאיהו אשתדל בה לארמא ליה לקודשא בריך הוא ולמעבד ליה זטיבא בעלמא.

126. תא זוזי, יעקב כל עובדיו הוו לשמא דקודשא בריך הוא, ובגין כך קודשא בריך הוא הוה עמיה תדיר, דלא אעדי מניה שכינתא. דהא בשעתא דקרא ליה יצחק לעשו בריה, יעקב לא הוה תמן, ושכינתא אודעת לה לרבקה, ורבקה אודעת ליה ליעקב.

127. רבי יוסי אמר, תא זוזי, אי זוס ושלום ביה הוא זמנא יתברך עשו, לא שולט יעקב לעלמין. אלא מעם קודשא בריך הוא הוה, וכלא באתריה אתא כדקא זוזי. תא זוזי, (בראשית כה) ורבקה אהבת את יעקב כתיב, והא אתמר. ובגין כך שדרת בגיניה דיעקב, (בראשית כז) הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיד לאמר.

128. ועתה בני שמע בקולי וגו'. ביה הוא זמנא, ערב פסח הוה, ובגין יצר הרע לאתבערא, ולשלטא סיהרא, רזא (דף קמב ע"ב) דמהימנותא. ועל דא עבדת תרי תבשילין.

129. רבי יהודה אמר, רמז הכא דזמנין בגוי דיעקב לקרבא שני שעירים, וזד ליי, וזד לעזאזל ביומא דכפורי. ובגין כך, קריבת שני גדיי עזים, (קמ"ה ע"ב) וזד בגין דרזא דלעילא, וזד בגין לכפויא דרגיה דעשו דלא שולט עליה דיעקב, ועל דא שני גדיי עזים, ובתרוניהו טעים יצחק ואכיל.

130. (בראשית כז) ויבא לו יין וישתה, ויבא לו יין, רמז רמז, מאתר רוזיק קריב ליה מיהוא אתר (דעשו). רבי אלעזר אמר, רמז מיהוא יין דכל זדו אשתכח ביה, בגין לזדנתא ליה ליצחק, דבגין זדוה, כדקא בעיין זדוה לזדנתא סטרא (דליואי) דיליה, ועל דא ויבא לו יין וישתה.

131. ותקח רבקה את בגדי עשו וגו'. אלו הלבושים שהרויח עשו מנמרוד, ואלה לבושי כבוד, שהיו מאדם הראשון, ובאו לידי נמרוד, ובהם היה צד צידה נמרוד, שכתוב (בראשית י) הוא היה גבר ציד לפני ה' וגו'. ועשו יצא לשדה ונלחם בקרב עם נמרוד והרג אותו, ולקח ממנו את הלבושים הללו. זהו שכתוב ויבא עשו מן השדה והוא עיף. ובארוה, כתוב כאן והוא עיף, וכתוב שם (ירמיה ד) כי עיפה נפשי להרגים.

132. ועשו היה מעלה את אותם הלבושים לרבקה, ובהם היה יוצא וצד ציד, ואותו היום לא לקח אותם, ויצא לשדה והתעכב שם. וכשעשו היה לובש אותם, לא היו מעלים ריחות כלל. בין שיעקב לבש אותם, אז שבה האבדה למקומה והעלו ריחות, משום שיפיו של יעקב היה יפיו של אדם, ומשום כך חזרו בשעה ההיא למקומם והעלו ריחות.

133. אמר רבי יוסי, יפיו של יעקב [היה] שהוא יפיו של אדם איך אפשר? והרי שנינו, תפוח עקבו של אדם הראשון מכה גלגל חמה, ואם תאמר שפך היה יעקב? אמר לו רבי אלעזר, ודאי שפך היה. בראשונה טרם חטא אדם הראשון, לא היו יכולים כל הבריות להסתכל ביפיו. בין שחטא, השתנה יפיו ורומו הנמך, ונעשה בן מאה אמות. ובא וראה, יפיו של אדם הראשון הוא סוד, שהאמונה העליונה תלויה ביפיו ההוא, ומשום כך (תהלים צ) ויהי נעם ה' אליהנו עלינו, וכתוב (שם כז) לחזות בנעם ה'. וזהו ודאי יפיו של יעקב, והכל הוא סוד עליון.

134. וירח את ריח בגדיו ויברכהו. בא ראה, וירח את ריח הבגדים לא כתוב, אלא ריח בגדיו, כמו שנאמר (שם קד) עטה אור בשלמה נוטה שמים ביריעה. דבר אחר נה [הוא] וירח את ריח בגדיו ויברכהו – שבין שהלביש אותם יעקב, העלו ריחות באותה

131. (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו וגו', אליו איננו לבושים דרווז עשו מנמרוד, ואליו לבושי יקר דהו מן אדם הראשון, ואתו לידא דנמרוד, ובהו הוה צד צידה נמרוד, דכתיב, (בראשית י) הוא היה גבר ציד לפני ה' וגו', ויקרא ס"ד ע"א) לפני יי וגו', ועשו נפק לזקלא, ואזוז ביה קרבא בנמרוד וקטל ליה, ונסב אליו לבושים מניה, הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) ויבא עשו מן השדה והוא עיף, ואוקמוה. כתיב הכא והוא עיף, וכתיב התם (ירמיה ד) כי עיפה נפשי להרגים.

132. ועשו הוה סליק לון לאינו לבושים לנבה דרבקה, ובהו הוה נפיק וצד צידה, והוה יומא לא נטל לון, ונפק לזקלא ואתעכב תמן. וכד הוה לביש לון עשו, לא הוה סלקין ריוזין כלל. בין דלביש לון יעקב, כדן תבת אבדה לאתרה, וסליקו ריוזין. בגין דשופריה דיעקב, שופריה דאדם הוה. ובגין כך אהדרו בההיא שעתא לאתריהו, וסליקו ריוזין.

133. אמר רבי יוסי, שופריה דיעקב (הוה) דאיהו שופריה דאדם איך אפשר, והא תנינן, תפוח עקבו דאדם הראשון, מכהה גלגל זומה. ואי תימא דכך הוה יעקב. אמר ליה רבי אלעזר, ודאי הכי הוה, בקדמיתא עד לא זב אדם הראשון, לא הוה יכלין כל בריין לאסתכלא בשופריה. כיון דזוטא, אשתני שופריה ונתמאף רומיה ואתעביד בר מאה אמיין. ותא זוזי, שופריה דאדם הראשון, רזא איהו, דבמהינותא עלאה תליא בההוא שופרא, ובגין כך, (תהלים צ) ויהי נעם ה' אליהנו עלינו. וכתוב, (תהלים כז) לחזות בנעם ה', ודא הוא שופריה דיעקב ודאי, וכלא רזא עלאה איהו.

134. וירח את ריחו בגדיו ויברכהו. תא זוזי, וירח את ריחו הבגדים לא כתיב, אלא ריחו בגדיו. כמה דאת אמר, (תהלים קד) עוטה אור בשלמה נוטה שמים ביריעה. דבר אחר (נ"א דא הוא) וירח את ריחו בגדיו ויברכהו. דכין דאלביש לון יעקב, סליקו ריוזין

השעה. ועד שלא הריח [שהריח] את ריח לבושו לא ברך אותו, שהרי אז [לא] ידע שהוא ראוי להתברך. שאם לא ראוי להתברך, לא היו עולים כל הריחות הקדושים הללו עמו. זהו שכתוב וירח את ריח בגדיו ויברכהו.

135. ויאמר ראה ריח בני בריח שדה אשר ברכו ה'. ויאמר – דבר נסתר הוא. יש אומרים שהיתה השכינה, ויש אומרים שיצחק היה. בריח שדה אשר ברכו ה' – מי השדה? זה שדה התפוחים, השדה שהאבות העליונים [חומדים] סומכים אותו ומתקנים אותו.

136. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש. אמר רבי אבא, הפסוק הזה בארזו, אבל [פסח] רבי אבא ואמר] בא ראה, שיר המעלות אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני. כמה שירות ותשבחות אמר דוד המלך לפני הקדוש ברוך הוא, והכל כדי להתקין את דרגתו ולעשות לו שם, כמו שנאמר (שמואל ב ח) ויעש דוד שם. והשירה הוא אמר [לן] בשראה המעשה הזה ליעקב [של יעקב].

137. רבי אלעזר אמר, יעקב אמר השירה הוא [שהריח] בשעה שאמר לו אביו גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא. אז [משום] שהיה [היה] יעקב בצרה גדולה, שפחד שאביו יכיר אותו וידע לפגמו. מה כתוב? ולא הכירו כי היו ידיו כידי עשו אחיו שערות ויברכהו. אז אמר, אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני.

138. ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה. זוהי הדרגה שעשו שריו בה, שהיא שפת השקר [מה הוא]. שפת שקר, בשעה שהביא אותו הנחש קללות על העולם, ובהתחממות ובעקממות הביא קללות, שהתקלל העולם.

בהיה שעתא, ועד דלא ארזו [דארח] ריוזין דלבושיה, לא ברכיה, דהא כדן [לא] ידע דאתוויזי הוא לאתברכא, דאי לא אתוויזי לאתברכא, לא סליקו כל הני ריוזין קדישין בהדיה, דהא הוא דכתיב וירז את ריוז בגדיו ויברכהו.

135. (בראשית כז) ויאמר ראה ריוז בני כריוז שדה אשר ברכו יי. (ק"ב ע"ב) ויאמר, מלה סתים הוא. אית דאמרי שכינתא הות, ואית דאמרי יצחק הות. כריוז שדה אשר ברכו יי, מאן שדה, דא שדה (רמ"ט ע"ב) דתפוחים. שדה האבהן עלאין (חמידי) סמיכו ליה ומתקנין ליה.

136. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש. אמר רבי אבא, האי קרא אוקמוה, אבל (פתח רבי אבא ואמר) תא וזוי, (תהלים קכ) שיר המעלות אל יי בצרתה לי קראתי ויענני. כמה שירות ותשבחות אמר דוד מלכא קמי קודשא בריך הוא, וכלא בגין לאתקנא דרגיה ולמעבד ליה שמה, כמה דאת אמר, (שמואל ב' ח) ויעש דוד שם, ושירתא דא אמר (ו"א ל"ג ליה) כד זמא עובדא דא ליעקב (ו"א דיעקב).

137. רבי אלעזר אמר, יעקב אמר שירתא דא (דהא), בשעתא דאמר ליה אביו, (בראשית כז) גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא, כדן (ד"א בגין) דהיה (הוה) (דף קמג ע"א) יעקב בעאקו סגי, דדויל דאביו ידע ליה ואשתמודע קמיה. מה כתיב, (בראשית כז) ולא הכירו כי היו ידיו כידי עשו אזוי שערות ויברכהו. כדן אמר, (תהלים קכ) אל יי בצרתה לי קראתי ויענני.

138. (שם) יי הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה, דא הוא דרגא דעשו שריא ביה, דאיהו שפת שקר (ו"א מה הוא). שפת שקר, בשעתא דאיתי ההוא וזויא לוטין על עלמא, ובזכימו ובעקימו אייתי לוטין, דאתלטיא עלמא.

139. בא ראה, בשעה שאמר יצחק לעשו, ויצא השדה וצודה לי צידה, בה"א, ובארה, ויצא עשו כדי שיתברך מיצחק, שאמר לו ואברכה לפני ה'. שאלו אמר ואברכה ולא יותר – יפה. כיון שאמר לפני ה', באותה השעה הודעו פסא כבודו של הקדוש ברוך הוא. אמרה, ומה שיצא נחש מאותן הקללות וישאר יעקב.

140. בשעה ההיא הודמן מיכאל, ובא לפני יעקב והשכינה עמו. וידע יצחק, וראה את גן עדן עם יעקב וברכו לפניו. וכשנכנס עשו, נכנס עמו גיהנם, ועל בן ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד, שחשב שעשו לא היה בצד ההוא. פתח ואמר, ואברכהו גם ברוך יהיה.

141. משום כך הודמן יעקב בחכמה ובקמיות שהביא ברכות על יעקב, שהוא כמו אדם הראשון, וננטלו מאותו הנחש, שהוא שפת שקר. שכמה שקר אמר, וכמה דברי שקר עשה כדי להטעות ולהביא קללות על העולם. משום כך בא יעקב בחכמה והטעה את אביו, כדי להביא ברכות על העולם ולטל ממנו מה שמנע מן העולם. ומדה כנגד מדה היתה, ועל בן פתוב (תהלים קט) ויאבה קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו. עליו פתוב (בראשית ג) ארור אתה מכל הבמה ומכל חית השדה. ונשאר בו לדורי דורות, ובא יעקב ונטל ממנו הברכות.

142. ומימיו של אדם הראשון נועד יעקב לטל מהנחש ההוא את כל הברכות הללו, והוא נשאר עם קללות ולא יצא מהם. וידד אמר ברוך הקדוש, (תהלים קכ) מה יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה חצי גבור שוננים. מה אכפת לאותו הנחש הרע שהביא קללות על העולם, כמו שאמר, נחש נושף וממית, ואין לו ממנו הנאה.

139. תא זוזי, בשעתא דאמר יצחק לעשו, (בראשית כז) ויצא השדה וצודה לי צידה, בה"א, ואוקמוה. ונפק עשו בגין דיתברך מיצחק, דקאמר ליה, (בראשית כז) ואברכה לפני יי, דאלו אמר ואברכה ולא יתיר, יאות. כיון דאמר לפני יי, בההיא שעתא אודעו כרסי יקרא דקודשא בריך הוא, אמרה, ומה דיפוק זוזיא מאיגון לווטין, וישתאר יעקב בהו.

140. בההיא שעתא, אודמן מיכאל ואתא קמיה דיעקב, וישכינתא בהדיה, וידע יצחק, וזמא לגן עדן בהדיה דיעקב, וברכיה קמיה. וכד עאל עשו, עאל בהדיה גיהנם. ועל דא (בראשית כז) ויחרד יצחק וזרדה גדולה עד מאד, דזושב דלא הוה עשו בההוא סטרא, פתוז ואמר, (בראשית כז) ואברכהו גם ברוך יהיה.

141. בגין כך, אודמן יעקב בזוכמתא ובקמיו דאייתי ברכאן עליה דיעקב דאיהו כגוונא דאדם הראשון, ואתנטלו מזההוא זוזיא דאיהו שפת שקר. דכמה שקרא אמר, וכמה מלי דשקרא עבד, בגין לאטעאה ולאייטאה לווטין על עלמא. בגין כך, אתא יעקב בזוכמה ואטעי לאבוי, בגין לאייטאה ברכאן על עלמא, ולנטלא מניה מה דמנע מעלמא, ומדה לקבל מדה הוה. ועל דא פתיב, (תהלים קט) ויאבה קללה ותבואהו ולא זופין בברכה ותרזוק ממנו. עליה כתיב, (בראשית ג) ארור אתה מכל הבמה ומכל חית השדה. ואשתאר ביה לדורי דרין, ואתא יעקב ונטיל מניה ברכאן.

142. ובין יומיו דאדם, אודמן יעקב לנטלא מזההוא זוזיא, כל הני ברכאן, ואשתאר איהו בלווטין ולא נפק מניה. וידד אמר ברוך קודשא, (תהלים קכ) מה יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה וזעי גבור שוננים. מה איכפת ליה לזההוא זוזיא בישא, דאייתי לווטין על עלמא. כמה דאמרו, נזוש גושף ובמית, ולית ליה הנאה מניה.

143. לשון רמיה – שרמה את אדם ואשתו והביא רע עליו ועל העולם. אחר כך בא יעקב ונטל משלו את כל אותם הברכות. חצי גבור שנונים – זה עשו ששמר שנאה [שהפחיד] ליעקב על אותן הברכות, כמו שנאמר וישטם עשו את יעקב על הברכה וגו'. [בא ראה].

144. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ – הנה מלמעלה וממטה בחבור אחד. ורב דגן ותרש – הנה פרשוה, אבל בכתוב ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. בא ראה, נער הייתי וגו', ובארוה – הפסוק הזה אמר אותו שרו של עולם וכו'. ומשום כך אמר ורב דגן ותרש.

145. יעבדוך עמים וישתחו לך לאמים – בזמן ששלט שלמה המלך בירושלים, שכתוב וכל מלכי הארץ וגו' מביאים איש מנחתו וגו'. וישתחו לך לאמים – בזמן שיבא מלך המשיח, שכתוב וישתחו לו כל מלכים. רבי יהודה אמר, הכל בזמן שיבא המלך המשיח, בכתוב (תהלים עב) וישתחו לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו.

146. הוה גביר לאחיה. הוה, ולא אמר היה או תהיה. אלא זה סוד עליון של האמונה, שהאותיות הללו הן סודות האמונה. ה' למעלה, וא"ו באמצע, ה' אחר כך. ומשום כך אמר הוה גביר לאחיה, לשלט עליהם ולרדות אותם בזמן שבא דוד המלך. רבי יוסי אמר, הכל הוא בזמן שיבא מלך המשיח, שהרי משום שעברו ישראל על דברי התורה, אז ופרקת עלו מעל צוארה.

147. ויתן לך האלהים. רבי יוסי אמר, כל הברכות הללו מצד של חלקו של יעקב היו ומשלו הוא נטל. והברכות האלו היה רוצה יצחק לברך את עשו, ומשום כך עשה הקדוש ברוך הוא, וגרם ליעקב לטל משלו.

143. לשון רמיה, דרמי ליה לאדם ולאשתיה, ואייתי בישא עליה ועל עלמא. לבתר אתא יעקב, ונטיל מדיכיה כל אינון ברכאן. וזצי גבור שנונים, דא עשו דנטר דבבו (נ"א דאגזים) ליעקב על אינון ברכאן, כמיה דאת אמר, (בראשית כז) וישטם עשו את יעקב על הברכה וגו'. (ד"א ל"ג תא חזי)

144. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ, הא מלעילא ומתתא בזבורא וזדא. ורוב דגן ותרש, הא אוקמוה. אבל כדכתיב, (תהלים לז) ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. תא וזוי, (שם) נער הייתי וגו' ואוקמוה, האי קרא שרו של עולם אמרו וכו'. ובגין כך אמר ורוב דגן ותרש.

145. יעבדוך עמים וישתחו לך לאומים, בזמנא דשליט שלמה מלכא בירושלם, דכתיב, (דברי הימים ב ט) וכל מלכי הארץ וגו' מביאים איש מנחתו וגו'. (בראשית כז) וישתחו לך לאומים, בזמנא דיייתי מלכא משיחא, דכתיב, (תהלים עב) וישתחו לו כל מלכים. רבי יהודה אמר, כלא בזמנא דיייתי מלכא משיחא, דכתיב וישתחו לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו.

146. הוה גביר לאחיה, הוה, ולא אמר היה. או תהיה. אלא דא רזא עלאה דמהימנותא, דאלין אתון אנון רזי דמהימנותא. ה' לעילא, וא"ו באמצעיתא, ה' לבתר. ובגין כך אמר, הוה גביר לאחיה, לשלטאה עליהו ולרדאה לון, בזמנא דאתא דוד מלכא. רבי יוסי אמר, כלא איהו בזמנא דיייתי מלכא משיחא, דהא בגין דעברו ישראל על פתגמי אורייתא, כדין (בראשית כז) ופרקת עלו מעל צוארה.

147. ויתן לך האלהים רבי יוסי אמר, כל הצי (דף קמג ע"ב) ברכאן מסטרא דזוילקיה דיעקב הוה ומדיכיה נטל, ואלין ברכאן הוה קא בעי יצחק לברכא ליה לעשו, ובגין כך עבד קודשא בריך הוא, וגרם ליה ליעקב לנטל מדיכיה.

148. תא וזוי, בשעתא דההוא נזיש אייתי לויתין על עלבא ואתלטיא ארעא, בזה כתיב, (בראשית ג) ולאדם אמר כי שבעת לקול אשתך וגו', ארורה האדמה בעבורך וגו', דלא תהא עבדא פירין ואיבין כדקא יאות. לקבל דא, ומשמני הארץ. (שם) בעצבון תאכלנה, לקבל דא מטל השמים. (שם) וקוץ ודרדר תצמיזן לה, לקבל דא, ורוב דגן ותירוש. (שם) בזעת אפך תאכל לחם, לקבל דא, (בראשית כז) יעבדוך עמים וישתזוו לה לאומים, דאינן יעבדון ארעא ויפלוזון בזוקלא, כמה דאת אמר, (ישעיה סא) ובני נכר אכריכם וכורמיכם. וכלא נטל יעקב, דא לקבל דא, ומדיליה נטל. וקודשא בריך הוא גרים ליה ליעקב דיטול הגי ברקאן, לאתדבקא באתריה וזולקיה, ועשו לאתדבקא באתריה וזולקיה.

149. אמר רבי זזקיה, והא זומינן דמשמני הארץ ומטל השמים, אינן ברקאן נטל עשו לבתר, כמה דאת אמר, הגה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל.

150. אמר רבי שמעון, לאו האי כהאי ולא דא כדא, כמה אתפרשין דרגין. ביעקב כתיב, ויתן לה האלהים, ובדא כתיב יהיה. ביעקב כתיב, מטל השמים ומשמני הארץ, בעשו כתיב משמני הארץ וטל השמים, דהא לאו דא איהו כדא.

151. ודרגין אתפרשין כמה וכמה. בגין דבדא דיעקב כתיב ביה, ויתן לה האלהים מטל השמים, דא טל עלאה דנגיד מעתיק יומין דאקרי טל השמים, השמים דלעילא, טל דנגיד בדרגא דשמים, ובתמן לזקל תפוזין קדישין. ומשמני הארץ, הארץ, (דא ארץ דלעילא ארץ החיים) בעשו כתיב ומשמני הארץ, ביעקב משמני הארץ דא ארץ הזוים דלעילא, וירית לה בארעא דלעילא ובשמים דלעילא. ולעשו בארעא דהכא לתתא, ובשמים דהכא לתתא. יעקב לעילא לעילא. עשו לתתא לתתא.

148. בא ראה, בשעה שאותו הנחש הביא קללות על העולם והאדמה התקללה – מה כתוב? (בראשית ג) ולאדם אמר כי שבעת לקול אשתך וגו', ארורה האדמה בעבורך וגו'. שלא תהיה עושה פרות וגדולים בראוי. כנגד זה ומשמני הארץ. בעצבון תאכלנה – כנגד זה מטל השמים. וקוץ ודרדר תצמיזן לה – כנגד זה ורוב דגן ותירוש. בזעת אפך תאכל לחם – כנגד זה יעבדוך עמים וישתזוו לה לאומים, שהם יעבדו את הארץ ויעבדו בשדה, כמו שנאמר (ישעיה סא) ובני נכר אכריכם וכורמיכם. והכל נטל יעקב זה כנגד זה, ומשלו נטל. והקדוש ברוך הוא גרם ליעקב שיטל את הברכות הללו להדבק במקומו וחלקו, ועשו שידבק במקומו וחלקו.

149. אמר רבי חזקיה, והנה ראינו שמשמני הארץ ומטל השמים, אותן ברכות נטל עשו אחר כך, כמו שנאמר הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל.

150. אמר רבי שמעון, לא זה כזה ולא זה כזה, כמה נפרדות הדרגות. ביעקב כתוב ויתן לה האלהים – ובזה כתוב יהיה. ביעקב כתוב מטל השמים ומשמני הארץ – בעשו כתוב משמני הארץ וטל השמים, שהנה זה אינו כזה.

151. והדרגות נפרדות כמה וכמה, משום שבזה של יעקב כתוב בו, ויתן לה האלהים מטל השמים – זה הטל העליון ששופע מעתיק הימים, שנקרא טל השמים, השמים של מעלה, הטל ששופע בדרגת השמים, ומשם לשה התפוחים הקדושים. ומשמני הארץ – זו הארץ שלמעלה, ארץ החיים. בעשו כתוב ומשמני הארץ, ביעקב משמני הארץ זו ארץ החיים שלמעלה, ויורש אותה בארץ שלמעלה ובשמים של מעלה, ובעשו בארץ של כאן למטה, ובשמים של כאן למטה. יעקב למעלה למעלה, ועשו למטה למטה.

152. עוד, יעקב למעלה ולמטה, ועשו למטה. ואף על גב שכתוב והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך – מזה של פאן למטה, אבל למעלה לא כלום, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. בא ראה, בשעה שהתחילו לטל את ברכותיהם יעקב ועשו, יעקב נטל חלקו שלמעלה, ועשו נטל חלקו שלמטה.

153. רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אמר לרבי אלעזר, כלום שמעת מאביך, אמאי לא אתקיימו ברכאן דברכיה יצחק ליעקב, ואינון ברכאן דבריה יצחק לעשו אתקיימו? כללנו.

154. אמר לו, כל אותם הברכות מתקיימות, וברכות אחרות שברך הקדוש ברוך הוא את יעקב. אבל מיד יעקב נטל למעלה, ועשו נטל למטה. אחר כך בשיקום מלך המשיח, יטל יעקב למעלה ולמטה, ויאבד עשו מן הכל, ולא יהיה לו חלק ונחלה וזכרון בעולם, כמו שנאמר (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'. כדי שיאבד עשו מן הכל, ויעקב יירש שני עולמות – העולם הזה והעולם הבא.

155. ובזמן הזה כתוב, (שם) ועלו מושיעים בחר ציון לשפט את הר עשו והיתה לה' המלוכה. אותה מלכות עשו שנטל בעולם הזה, נתן לו הקדוש ברוך הוא [נתנה לקדוש-ברוך-הוא] לבדו. וכי עכשו אינה מלכות מהקדוש ברוך הוא? אלא אף על גב שהקדוש ברוך הוא שולט למעלה ולמטה, הנה נתן לשאר העמים לכל אחד ואחד חלק ונחלה בעולם הזה להשתמש בו, ובזמן ההוא יטל מכלם את המלכות וכלה תהיה שלו, שכתוב והיתה לה' המלוכה, לו לבדו, שכתוב (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא והוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

152. תו, יעקב לעילא ותתא, ועשו לתתא. ואף על גב דכתיב (בראשית כז) והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך. מהאי דהכא לתתא, אבל לעילא לא כלום, דכתיב, (תהלים לב) כי זולק יי עמו יעקב זולק נזולתו. תא זוזי, בשעתא דשרי לנטלא ברכאן דלהון, יעקב ועשו. יעקב נטל זולקיה דלעילא, ועשו נטל זולקיה לתתא.

153. רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אמר לרבי אלעזר, כלום שמעת מאביך, אמאי לא אתקיימו ברכאן דברכיה יצחק ליעקב, ואינון ברכאן דבריה יצחק לעשו אתקיימו? כללנו.

154. אמר ליה, כל אינון ברכאן מתקיימי, וברכאן אזורנין דברכיה קודשא בריך הוא ליעקב. אבל מיד, יעקב נטל לעילא, ועשו נטל לתתא. לבתר כד יקום מלכא משיחא, יטול יעקב לעילא ותתא ויתאבד עשו מכלא, ולא יהא ליה זולקא ואזוסנא ודוכרנא בעלמא, כמה דאת אמר, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו'. בגין דיתאבד עשו מכלא, וירית יעקב תרין עולמי, עלמא דין ועלמא דאתי.

155. ובהאי זמנא כתיב, (עובדיה א) ועלו מושיעים בחר ציון לשפט את הר עשו והיתה ליי המלוכה. ההוא מלכו דעשו, דנטל בהאי עלמא, יהב ליה קודשא בריך הוא (ס"א יהא ליה לקודשא בריך הוא) בלזודוי. וכי השתא לאו אידי מלכו מקודשא בריך הוא, אלא אף על גב דשליט קודשא בריך הוא לעילא ותתא, הא יהב לון לשאר עמין, לכל זוד וזוד זולק ואזוסנתא בהאי עלמא, לאשתמשא ביה. ובההיא זמנא, יטול מכלהו מלכותא, ותהא דיליה כלא, דכתיב והיתה ליי המלוכה, ליה בלזודוי, דכתיב, (זכריה יד) והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא והיה יי אזור ושמו אזור.

156. (בראשית כז) וַיְהִי אֲךָ יֵצָא יַעֲקֹב וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲךָ יֵצָא יַעֲקֹב, תִּרִי יִצְיָאוֹת הַלְלוּ לָמוֹה. אֲלֵא (דף קמד ע"א) זֹד דְּשִׁכְיָתָא וְזֹד דְּיַעֲקֹב, דְּהָא כַד עָאֵל יַעֲקֹב, שְׁכִינְתָּא עָאֵלָת עֲמִיָּה, וְקָמִי שְׁכִינְתָּא אֲתַבְּרָה. דְּיַצְוֹק הָוָה אָמַר בְּרַכָּאן, וְשִׁכְיָתָא אוּדִי לָהּ עֲלִיָּהּ. וְכַד נָפַק יַעֲקֹב, שְׁכִינְתָּא נָפַקָת עֲמִיָּה, דְּהָא הוּא דְּכִתִּיב אֲךָ יֵצָא יַעֲקֹב, תִּרִי יִצְיָאוֹת כְּזֹד.

157. (בראשית כז) וַעֲשׂוּ אִזְוִי בָּא מַצִּידוֹ. מִן הַצִּיד לָא כְּתִיב, אֲלֵא מַצִּידוֹ, דְּאִיהוּ צִידָה דִּילִיָּה, דְּלֵא הָוָה בִּיהַ בְּרַכָּה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צְוֹנָה וְאִמְרָה, (משלי כג) אֵל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע תִּלְחֹם אֶת לֶחֶם רַע עֵין.

158. וַעֲשֵׂי גַם הוּא מְטַעֲמִים וְגו'. (בראשית כז) יָקוּם אָבִי, דְּבוּרִיָּה הָוָה בְּעִזָּת, בְּתַקִּיפּוֹ רוּחָא, מִלָּה דְּלִית בָּהּ טַעֲמָא, יָקוּם אָבִי. תָּא וְזוּי, מִה בֵּין יַעֲקֹב לְעִשָׂו, יַעֲקֹב אָמַר בְּכִסְיָפּוֹ דְּאָבוּי, בְּעִנְיָה, מִה כְּתִיב, (בראשית כז) וַיָּבֹא אֵל אָבוּי וַיֹּאמֶר אָבִי. מִה בֵּין הָאִי לְהָאִי, אֲלֵא, דְּלֵא בָּעָא לְאִדְעָעָא לִיָּה, מְלִיל בְּלִשׁוֹן תַּחְנוּנִים, (בראשית כז) קוּם זָא שִׁבָּה וְאִכְלָה מַצִּידִי. וַעֲשֵׂו אָמַר, יָקוּם אָבִי, כְּמָאן דְּלֵא מְלִיל עֲמִיָּה.

159. תָּא וְזוּי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל עִשָׂו, עָאֵל עֲמִיָּה גִיָּהֲנָם, אִדְעָעָא יַצְוֹק, וְדוּזִיל. דְּכִתִּיב, (בראשית כז) וַיִּזְרַד יַצְוֹק וְזָרְדָה גְּדוּלָּה עַד מָאֵד. כֵּין דְּכִתִּיב וַיִּזְרַד יַצְוֹק וְזָרְדָה גְּדוּלָּה, דִּי. מִהוּ (גְּדוּלָּה) עַד מָאֵד. אֲלֵא, דְּלֵא הָוָה דְּזוּזִלוֹ וְאִימְתָּא. דְּנָפַל עֲלִיָּה דְּיַצְוֹק, רַבְתָּא, מִיּוּמִי דְּאֲתַבְּרִי. וְאִפִּילוּ בְּהִיא שַׁעְתָּא, דְּאֲתַעְקַד יַצְוֹק עַל גְּבִי מִדְּבָזָא וְזוּמָא (שְׁכִינְתָּא) סְכִינָא עֲלִיָּה, לָא אִדְעָעָא. כְּהִיא שַׁעְתָּא דְּעָאֵל עִשָׂו, וְזוּמָא גִיָּהֲנָם דְּעָאֵל עֲמִיָּה, כְּדִין אָמַר, בְּטָרָם תִּבָּא (שם) וְאִבְרַכְהוּ גַם בְּרוּךְ יִהְיֶה, בְּגִין (דְּחִמָּת) דְּזוּמִית שְׁכִינְתָּא דְּאוּדִי עַל אִינוֹן בְּרַכָּאן.

160. דְּבַר אַחֵר, יַצְוֹק אָמַר וְאִבְרַכְהוּ, נָפַק קָלָא וְאָמַר, גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה, בָּעָא יַצְוֹק לְמִילָט לִיָּה לְיַעֲקֹב, אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַצְוֹק, גְּרַבָּךְ

156. וַיְהִי אֲךָ יֵצָא יַעֲקֹב וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲךָ יֵצָא יַעֲקֹב – שְׁתֵּי יִצְיָאוֹת הִלְלוּ לָמוֹה? אֲלֵא אַחַת שֶׁל הַשְׁכִּינָה, וְאַחַת שֶׁל יַעֲקֹב. שְׁהִנָּה בְּשִׁנְכֵּנִס יַעֲקֹב, הַשְׁכִּינָה נִכְנְסָה עִמּוֹ וְהִתְבָּרַךְ לִפְנֵי הַשְׁכִּינָה. שְׁיַצְחָק הָיָה אוֹמֵר אֶת הַבְּרָכוֹת, וְהַשְׁכִּינָה מוֹדָה לָהֶם עֲלֵיהֶם. וְכִשְׁיַצָּא יַעֲקֹב, הַשְׁכִּינָה יַצָּאָה עִמּוֹ. וְהוּא שְׁכָתוּב אֲךָ יֵצָא יַעֲקֹב, שְׁתֵּי יִצְיָאוֹת יַחַד.

157. וַעֲשׂוּ אִחָיו בָּא מַצִּידוֹ. לָא כְּתוּב מִן הַצִּיד, אֲלֵא מַצִּידוֹ, שְׁהוּא הַצִּידָה שְׁלוֹ, שְׁלֵא הִיתָה בּוֹ בְּרַכָּה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צְוֹנָה וְאִמְרָתָה, (משלי כג) אֵל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע עֵין.

158. וַעֲשֵׂי גַם הוּא מְטַעֲמִים וְגו'. יָקוּם אָבִי – דְּבוּרוֹ הָיָה בְּעִזָּת, בְּתַקִּיפּוֹת הַרוּחַ, דְּבַר שְׁאִין בּוֹ טַעַם, יָקוּם אָבִי. בָּא רָאָה מִה בֵּין יַעֲקֹב לְעִשָׂו. יַעֲקֹב אָמַר בְּבוּשָׁה שֶׁל אָבוּי, בְּעִנְיָה. מִה כְּתוּב? וַיָּבֹא אֵל אָבוּי וַיֹּאמֶר אָבִי. מִה בֵּין זֶה לְזֶה? אֲלֵא שְׁלֵא רָצָה לְזַעֲזַע אוֹתוֹ, דְּבַר בְּלִשׁוֹן תַּחְנוּנִים: קוּם זָא שִׁבָּה וְאִכְלָה מַצִּידִי. וַעֲשֵׂו אָמַר: יָקוּם אָבִי, כְּמִי שְׁלֵא דְּבַר עִמּוֹ.

159. בָּא רָאָה, בְּשַׁעָה שְׁנִכְנֵס עִשָׂו – נִכְנֵס עִמּוֹ גִּיָּהֲנָם. הִזְדַּעַע יַצְחָק וּפְחָד, שְׁכָתוּב וַיִּחְרַד יַצְחָק חֲרָדָה גְּדוּלָּה עַד מָאֵד. כֵּין שְׁכָתוּב וַיִּחְרַד יַצְחָק חֲרָדָה גְּדוּלָּה – דִּי מִה זֶה [גְּדוּלָּה] עַד מָאֵד? אֲלֵא שְׁלֵא הִיתָה יִרְאָה וְאִימָה גְּדוּלָּה שְׁנַפְלָה עַל יַצְחָק מִיּוֹם שְׁנִכְבָּרָא. וְאִפִּילוּ בְּשַׁעָה הַהִיא שְׁנַעְקַד יַצְחָק עַל גְּבִי הַמְּזִבָּח וְרָאָה [שְׁכִינָה] סְכִין עֲלָיו, לָא הִזְדַּעַע בְּשַׁעָה הַהִיא שְׁנִכְנֵס עִשָׂו וְרָאָה גִּיָּהֲנָם שְׁנִכְנֵס עִמּוֹ. אִזּוֹ אָמַר, בְּטָרָם תִּבָּא וְאִבְרַכְהוּ גַם בְּרוּךְ יִהְיֶה, מִשּׁוֹם [שְׁרָאָתָה] שְׁרָאִיתִי שְׁכִינָה שְׁמוּדָה עַל אוֹתָן הַבְּרָכוֹת.

160. דְּבַר אַחֵר, יַצְחָק אָמַר וְאִבְרַכְהוּ, יַצָּא קוֹל וְאָמַר גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה. רָצָה יַצְחָק לְקַלֵּל אֶת יַעֲקֹב, אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא: יַצְחָק,

את עצמך אתה מקלל, שהרי כבר אמרת
לו אררתי ארור ומברכתי ברוך.

161. בא ראה, כלם הודו על אותן
הברכות, עליונים ותחתונים, ואפלו חלק
גורלו של עשו הודה עליהם, והוא ברוך
אותו, והודה על אותן הברכות, והעלה על
ראשו למעלה.

162. מנין לנו? שבתוב ויאמר שלחני כי
עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם
ברכתני. ויאמר שלחני – משום שהחזיק בו
יעקב. וכי איך יכול אדם, שהוא גוף ובשר,
להחזיק במלאך שהוא רוח ממש,
שבתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות
משרתיו אש להט?

163. אלא, מכאן שמלאכים שלוחי
הקדוש ברוך הוא, בשירדים לעולם הזה,
גלומים ומתגלמים, ומתלבשים בגוף כמו
של העולם הזה, משום שבך ראוי שלא
לשנות ממנהג אותו המקום שהולכים לשם.

164. והנה נאמר, שבאשר עלה משה
למעלה מה כתוב? (שמות לד) ויהי שם עם ה'
ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל
ומים לא שתה, משום המנהג, שלא לשנות
מהמקום שהוא שהלך לשם. ואותם
המלאכים, בשירדו למטה, כתוב (בראשית
יח) והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו. וכן
באן, בשירד למטה המלאך הזה, לא נאבק
עם יעקב אלא מתוך שהיה מלבש בגוף כמו
של העולם הזה, ועל כן נאבק עמו כל אותו
הלילה.

165. בא ראה, משום שהשלטון של אלו
אינו אלא בלילה ודאי, ומשום כך השליטה
של עשו אינה אלא בגלות, שהיא הלילה,
ועל כן בלילה התחזק עם יעקב ונאבק עמו.
ובשבא הבקר, נחלש כחו ולא יכול, ואז
התגבר יעקב, משום ששלטונו של יעקב
ביום.

אנא (אנת) לייט, דהא כבר אמרת ליה, (שם) אררתי
ארור ומברכתי ברוך.

161. תא וזוי כלא אודו על אינון ברכאן, עלאי ותתאי,
ואפילו איהו זולק עד ביה דעשו, אודי עליהו וברכיה
איהו, ואודי על אינון ברכאן וסלקיה על רישיה
לעילא.

162. מנלן, דכתיב, (בראשית לז) ויאמר שלחני כי עלה
השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. ויאמר
שלחני, בגין דאתקף ביה יעקב. וכי הוה יכול בר נש
דאיהו גופא ובשרא, לאתתקפא ביה במלאכא דאיהו
רוח ממש, דכתיב, (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות
משרתיו אש להט.

163. אלא, מכאן דמלאכי שליחי דקודשא בריך
הוא, כד אינון נותין להאי עלמא גלומין, ואתגלמין
ומתלבשין (ק"א ע"א) בגופא כגוונא דהאי עלמא, בגין
דהכי אתונו, דלא להשנאה מבנהנא דההוא אתר
דאזיל תמן.

164. והא אתמר, דמישה כד סליק לעילא, מה
כתיב, (שמות לה) ויהי שם עם יי ארבעים יום
וארבעים לילה ליום לא אכל ומים לא שתה, בגין
מנהגא, דלא להשנאה מההוא אתר דאזיל לתמן,
ואינון מלאכין כד נותנו לתתא כתיב, (בראשית
יח) והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו. וכן דכא,
האי מלאכא כד נותן לתתא, לא אתאבק עמיה
דיעקב, אלא מגו דהוה אתלבש בגופא כגוונא דהאי
עלמא. ועל דא אתאבק יעקב בהדיה כל ההוא
לילא.

165. תא וזוי, בגין דשלטנותא דהני, לאו איהו אלא
בלילא ודאי. ובגין כך, שלטנותא דעשו לאו איהו
אלא בגלותא, דאיהו לילה. ועל דא בלילא אתתקף
עמיה דיעקב, ואתאבק עמיה. וכד אתא צפרא,
אתחלש זוליה, ולא יכול, וכדין אתתקף יעקב, בגין
דיעקב, שלטנותיה ביממא.

166. ומשום כך בכתוב, (ישעיה כא) משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה מלילה שמר מה מליל. שהרי אז השלטון הוא של עשו, שהוא שעיר, הוא בלילה. ומשום כך נחלש בשבא הבקר, ואז ויאמר שלחני כי עלה השחר.

167. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. כי אם ברכתני? כי אם תברכני היה צריך להיות! מה זה כי אם ברכתני? אם תודה על אותן הברכות שברך אותי אבא ולא תהיה מקטרג עלי בגללם. מה כתוב? ויאמר לא יעקב ויאמר עוד שמך כי אם ישראל וגו'. למה ישראל? אמר לו, בעל פרחי יש לי לשמש אותך, שהרי אתה התעטרת בכחך למעלה בדרגה עליונה, ודאי ישראל יהיה שמך.

168. כי שרית עם אלהים. מה זה עם אלהים? וכי תעלה על הדעת שעלי היה אומר? אלא אמר לו, שרית להתחבר ולהזדוג עם אלהים בחבור, ביוג של השמש עם הלבנה. ועל כן לא כתוב על [את] אלהים, אלא עם אלהים, בחבור ויוג אחד.

169. דבר אחר ויאמר, כמו שנאמר (שמות טו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך. אף כאן, ויאמר לא יאמר עוד שמך יעקב כי אם ישראל. ואז התעטר יעקב בדרגתו להיות הכלל של האבות. מה כתוב? ויברך אתו שם. מה זה ויברך אתו שם? שהודה לו על כל הברכות שברך אותו אביו.

170. רבי שמעון פתח ויאמר, (משלי טז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו יושלם אתו בא ראה כמה יש לאדם שיתקן את שביטיו עם הקדוש ברוך הוא כדי לעשות את מצוות התורה, שהרי פרשה, שנדאי שני מלאכים שליחים יש לאדם מלמעלה להזדוג עמו, אחד לימין ואחד לשמאל, והם מעידים על האדם בכל מה שהוא עושה, הם

166. ובגין כך, בתיב, (ישעיה כא) משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה מלילה שמר מה מליל. דהא כדון עולטנותיה דידיה דעשו, דאיהי שעיר בלילה איהו, ובגין כך אתוולש כד אתא צפרא, וכדון (בראשית לב) ויאמר שלחני כי עלה השחר.

167. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. כי אם (דף קמד ע"ב) ברכתני, כי אם תברכני מבעי ליה, מאי כי אם ברכתני. אם אודית על אינון ברכאן דברכני אבא ולא תהא מקטרגא לי בגינייהו, מה בתיב, (בראשית לב) ויאמר לא יעקב ויאמר עוד שמך כי אם ישראל וגו', אמאי ישראל, אמר ליה, בעל פרוזין אית לן לשמישא כך, דהא אנת אתעטרת בזיזך לעילא בדרגא עלאה, ישראל יהיה שמך ודאי.

168. כי שרית עם אלהים, מאי עם אלהים, סלקא דעתך דעליה הוה אמר. אלא אמר ליה, שרית לאתו ברא ולאודיוגא עם אלהים בוזבורא, בוזוגא דשמישא וסידרא, ועל דא לא בתיב על (ו"א את) אלהים, אלא עם אלהים, בוזבורא ווזוגא וזדא.

169. דבר אחר, ויאמר, כמה דאת אמר, (שמות טו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך, אוף הכא, (בראשית לב) ויאמר לא יאמר עוד שמך יעקב כי אם ישראל, כדון אתעטר יעקב בדרגיה, למהוי כללא דאבהן. מה בתיב, (שם) ויברך אתו שם. מאי ויברך אתו שם, דאודי ליה על כלהו ברכאן, דברכיה אבוי.

170. רבי שמעון פתח ויאמר, (משלי טז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו יושלם אתו. תא וזוי, כמה אית ליה לבר נש, לאתתקנא שביטיו ביה בקודשא בריה הוא, בגין למעבד פקודי דאורייתא. דהא אוקמוה, דודאי (שמות ק"ו ע"ב, קס"ב ע"ב) תרין מלאכין שליוון אית לבר נש מלעילא לאודיוגא בהדיה, וזד לימינא וזד לשמאלא, ואינון סהדין ביה בבר נש בכל מה

נמצאים שם, וקוראים להם יצר טוב ויצר רע.

171. בא האדם להטהר ולהשתדל במצוות התורה – אותו יצר הטוב שהזדוג עמו, כבד התגבר על אותו יצר הרע והשלים עמו והתהפך לו לעבד. וכשאדם הולך להטמא, אותו יצר הרע מתחזק ומתגבר על אותו יצר טוב, והרי בארנו, ודאי בשאול האדם בא לטהר, בכמה כח התחזק האדם כשהתגבר אותו יצר טוב, אז אויביו ישלם אתו, שאותו יצר הרע נכנע לפני היצר הטוב. ועל זה אמר שלמה, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו. מה זה ועבד לו? זה יצר הרע. ואז בשאדם הולך במצוות התורה, אז גם אויביו ישלם אתו, זה יצר הרע ומה שבא מצדו.

172. בא ראה, משום שיעקב בטח בקב"ה וכל דרכיו היו לשמו, על בן אויביו ישלים אתו. וזה [זה] סמא"ל, הכח והחזק של עשו, שהשלים עם יעקב. ומשום שהשלים עם יעקב והודה לו על אותן הברכות, אזי השלים עמו עשו. ואז הודה לו עשו, שקטוב יש לי רב אחי יהי לך אשר לך, שקרי הודה לו על אותן הברכות שלו בחרב [ועד שלא השלים יעקב עם אותו הממנה שנתמנה עליו, לא השלים עמו עשו. משום כך, בכל מקום הכח של מטה תלוי בכח של מעלה.

173. ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד ויאמר מי אפוא. מי אפוא – מה זה מי אפוא? הנה צריך להיות מי הוא זה! אלא מי אפוא – ששם עמדה השכינה בשברך יצחק את יעקב, ועל בן אפר מי אפוא, מי הוא שעומד כאן ומודה על אותן הברכות שברכתי אותו? ודאי גם ברוך יהיה! שהנה הקדוש ברוך הוא הסכים לאותן הברכות.

174. רבי יהודה אמר, משום אותה החרדה שהחריד יעקב את יצחק אביו, נענש יעקב

דהיהו עבד, איננו משתכחזי תמן וקרינן לון יצר טוב ויצר רע.

171. אתי בר נש לאתדכאה ולאשתדלא בפקודי דאורייתא, והוא יצר טוב דאזדוג ביה, כבד אתתקף על ההוא יצר הרע ואשתלים בהדיה ואתהפך ליה לעבדא. וכד בר נש אזיל לאסתאבא, ההוא יצר הרע אתתקף ואתגבר על ההוא יצר טוב, והא אוקימנא. ודאי כד ההוא בר נש אתי לאתדכאה, כמה תקיפו אתתקף בר נש, כד אתגברא ההוא יצר טוב כדין (משלי טז) אויביו ישלים אתו, דההוא יצר הרע אתפפא קמיה דיצר טוב. ועל דא אמר שלמה, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו, מאי ועבד לו, דא יצר הרע. וכדין כד אזיל בר נש בפקודי אורייתא, כדין גם אויביו ישלים אתו, דא יצר הרע, ודאתא מסטרוי.

172. תא וזוי, בגין דיעקב, אכטוז ביה בקודשא בריה הוא, וכל ארוזוי הווי לשימיה, על דא אויביו ישלים אתו. ודא (ד"א דא) סמאל, זיילא ותוקפא דעשו דאשלים עמיה דיעקב, ובגין דאשלים עמיה דיעקב, ואודי ליה על אינן ברכאן, כדין אשלים עמיה עשו, (נ"א כדין אודי ליה עשו דכתיב יש לי רב אחי יהי לך אשר לך, דהא אודי ליה על אינן ברכאן דיליה בחרבא) ועד דלא אשתלים עמיה יעקב לגבי ההוא ממנא דאתפקד עליה, לא אשלים עמיה עשו, בגין כך, בכל אתר תוקפא דליתתא תליא בתוקפא דלעילא.

173. ויזרד יצחק וזרדה גדולה עד מאד ויאמר מי איפה. מי איפה, מאי מי איפה, מי הוא זה מבועי ליה. אלא מי איפה, דקיימא שכינתא תמן, כד בריך ליה יצחק ליעקב, ועל דא אמר, מי איפה. מאן הוא דקאים דא, ואודי על אינן ברכאן דברכית ליה, ודאי (בראשית כז) גם ברוך יהיה. דהא קודשא בריך הוא אסתכם באינון ברכאן.

174. רבי יהודה אמר, בגין ההיא וזרדה דאזרירד יעקב ליצחק אביו, אתענש יעקב בעונשא דיוסף,

בענש של יוסף שחרר חרדה כזו בשעה שאמרו לו זאת מצאנו. יצחק אמר מי אפוא – באיפה נענש יעקב, שכתוב איפה הם רעים, ושם יוסף נאבד, ונענש יעקב. ואף על גב שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידו באותן הברכות, הוא נענש באיפה, שכתוב איפה הם רעים, ומשם נאבד ממנו ונענש כל אותו הענש.

175. ויחרר יצחק חרדה גדלה. מה זה גדלה? כתוב כאן גדלה, וכתוב שם (דברים יח) ואת האש הגדלה הזאת וגו'. שנכנס עמו גיהנם. עד מאד – מה זה עד מאד? כתוב כאן מאד, וכתוב שם (בראשית א) והנה טוב מאד. זה מלאך המות. אז אמר מי אפוא.

176. כשמע עשו את דברי אביו וגו'. אמר רבי חייא, כמה רעות עשו אותן דמעות שבכה והוציא עשו לפני אביו כדי שיתברך ממנו, משום שהיה מחשיב דבר אביו יותר. הכי קרא שמו יעקב. [ובארה"ק] הכי קרא שמו – קרא שמו אותו שקרא לו. הוציא השמעת קול של רק בשביל קלון. לא כתוב הכי נקרא שמו, אלא קרא שמו.

177. ויעקבני זה פעמים. זה – מה הוא זה? [אלא] ויעקבני פעמים היה צריך להיטותו אלא דבר אחד היה פעמים – בכרתי, החזיר לו פעם אחת ברכתי. זהו פעמים. כמו כן (בראשית מג) כי עתה שבנו זה פעמים. דבר אחד פעמים. אחד שהנה החזרתי לו, ולא נהיה בבושה לפני אותו אדם. שבנו – בשנו. אנו בבושה ממנו, וכבר החזרנו.

178. כמו זה אמר איוב, (איוב יג) ותחשבני לאויב לך. חזר איוב – איוב. ופרשה שכתוב אשר בשערה ישופני וגו'. אמר לפניו: רבנו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך? וכאן בכרתי לקח, והנה עתה חזר הדבר ונטל ברכתי.

היורד וזרדה כהאי, בשעתא דאמרו ליה, (בראשית לו) זאת מצאנו. יצחק אמר מי איפה. באיפה אתענש יעקב, דכתיב, (בראשית לו) איפה הם רועים, ותמן יוסף אתאביד ואתענש יעקב. ואף על גב דקידשא בריך הוא אסתכסם על ידיו באינון ברכאן, איהו אתענש באיפה, דכתיב איפה הם רועים. ובתמן אתאביד מניה ואתענש כל ההוא עונשא.

175. (בראשית כז) ויורד יצחק וזרדה גדולה, מאי גדולה, כתיב הכא גדולה, וכתיב ה'תם (דברים יח) ואת האש הגדולה הזאת וגו', דעאל עמיה גיהנם. עד מאד. מאי עד מאד. כתיב הכא מאד, וכתיב ה'תם (בראשית א) והנה טוב מאד, דא מלאך המות, כדון אמר מי איפה.

176. (דף קמה ע"א) (בראשית כז) כשמוע עשו את דברי אביו וגו'. אמר רבי זוייא, כמה בישין עבדו אינון דמעין דבכה ואפיק עשו קמי אבוי, בגין דיתברך מניה, בגין דהיה זושב מלה דאבוי יתיר. הכי קרא שמו יעקב. (ד"א ל"ג ואוקמוה) הכי קרא שמו, קרא שמו ההוא דקרא ליה, אפיק ציצא דרוקא בגין קלנא. הכי נקרא שמו לא כתיב, אלא קרא שמו.

177. (בראשית כז) ויעקבני זה פעמים. זה. מהו זה, (אלא) ויעקבני פעמים מבעי ליה. אלא, מלה זוד הוי תרי זמני, בכרתי, (ק"ס ע"א, שמות קי"א ע"א) אהדר ליה זמנא אזורא ברכתי, זה הוא תרי זמני. כזונוא דא, (בראשית מג) כי עתה שבנו זה פעמים, מלה זוד, תרין זמני. זוד דהא אהדרנא ליה ולא נהוי בכסופא קמיה דההוא בר נש. שבנו, בשנו. אנו בכסופא מניה, וכבר אהדרנא.

178. כזונוא דא, אמר איוב, (איוב יג) ותחשבני לאויב לך, אהדר איוב, איוב. ואוקמוה דכתיב, (איוב ט) אשר בסערה ישופני וגו'. אמר לפניו, רבנו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך. והכא בכרתי לקח, והנה עתה לקחו והנה עתה אהדר מלה ונטיל ברכתי.

179. הן גביר שמתיו לך וגו', ולך איפה מה אעשה בני. ולך אפוא – אין עומד פה מי שיסכים עליך. מה אעשה בני. אז בדרך אותו בעולם הזה, והסתכל בדרגתו ואמר ועל חרבך תחיה, שהרי כך ראוי לך לשפך דמים ולעשות קרבות, ועל כן אמר מה אעשה בני.

180. רבי אלעזר אמר, ולך איפה מה אעשה – כיון שאמר את זה, למה בני? אלא אמר לו, ולך אפוא מה אעשה שאתה בדין ובחרב ובדם אני רואה אותך, ואת אחיך בדרך שלמה. אלא בני, בני ודאי. אני גרמתי לך משום שאתה בני, ועל כן ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד. ועדין לא התקיים, שהרי לא עבד עשו את יעקב, משום שיעקב לא רצה אותו עכשיו, והוא חזר וקרא לו אדוני במה פעמים, משום שהסתכל למרחוק והעלה אותו לסוף הימים, כמו שאמרנו.

181. רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. בעודם הולכים ראו את רבי יוסי הזקן שהיה הולך אחריהם. ישבו עד שהגיע אליהם. כיון שהגיע אליהם, אמרו, עכשיו הדרך מתקנת לפנינו. הלכו. אמר רבי חייא, עת לעשות לה'. פתח רבי יוסי ואמר, (משלי לא) פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. פיה פתחה בחכמה – זו כנסת ישראל. ותורת חסד על לשונה – אלו הם ישראל, שהם לשון התורה שמדברים בה ימים ולילות.

182. פיה פתחה בחכמה – זו ב' של בראשית, ופרשה. ותורת חסד על לשונה – זה אברהם, שבו ברא את העולם ובו מדבר תמיד. ב' סתומה מצד זה, ופתוחה מצד זה. סתומה מצד זה, כמו שנאמר וראית את אחרי. פתוחה מצד זה כדי להאיר [למדור] פניה כלפי מעלה, ופתוחה מצד זה כדי לקבל מלמעלה, והיא אכסדרה לקבל. ומשום כך עומדת בראש התורה ומתמלאת אחר כך. פיה פתחה בחכמה, בחכמה ודאי, שכתוב בראשית ברא

179. (בראשית כז) הן גביר שמתיו לך וגו', ולך איפה מה אעשה בני. ולך איפה, לית קיימא הכא מאן דמסתכם עליך. מה אעשה בני. כדון, ברכיה בהאי עלמא ואסתכל בדרגיה, ואמר (בראשית כז) ועל חרבך תחיה, דהא הכי אתווי לך לאושדא דמין ולמעבד קרבין, ועל דא אמר מה אעשה בני.

180. רבי אלעזר אמר, ולך איפה מה אעשה, כיון דאמר האי, אמאי בני. אלא אמר ליה, ולך איפה מה אעשה, דאנת בדינא ובחורבא ובדמא וזוינא לך, ולאזיף בארוז שלי. אלא בני, בני ודאי, אנא גרימנא לך, בגין דאנת בני. ועל דא על חרבך תחיה ואת אזיף תעבד. ועדיין לא אתקיים, דהא לא פלוג ליה עשו ליעקב. בגין דיעקב לא בעא ליה השתא, ואיהו אהדר וקרא ליה אדני כמה זמני, בגין דאסתכל למרוזוק, וסליק ליה לסוף יומיא, כדקאמרן.

181. רבי זוייא ורבי יוסי היו אולי בארזא. עד דהוו אולי, זומו ליה לרבי יוסי סבא דהוה אולי בתרייהו. יתבו עד דמטא לגבייהו. כיון דמטא לגבייהו, אמרו השתא ארזא מתתקנא קמין, אלו. אמר רבי זוייא (תהלים קיט) עת לעשות ליי. פתחו רבי יוסי ואמר, (משלי לא) פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. פיה פתחה בחכמה, דא כנסת ישראל, ותורת חסד על לשונה, אלו אינון ישראל, דאינון לישנא דאורייתא דמשתעי בה יומי ולילי.

182. (משלי לא) פיה פתחה בחכמה דא ב' דבראשית, ואוקמוה. ותורת חסד על לשונה דא אברהם, דביה ברא עלמא, וביה משתעי תדיר. ב' סתים מהאי גיסא, ופתיוזא מהאי גיסא. סתימא מהאי גיסא, כמות דאת אמר, (שמות לג) וראית את אזורי. פתיוזא מהאי גיסא, בגין לאנהרא (נ"א להדרא) אנפאה לגבי עילא, ופתיוזא מהאי גיסא, בגין לקבלא מלעילא, ואיהי אכסדרה לקבלא. ובגין כך קיימא ברישא דאורייתא ואתמלייא לבתר, פיה פתחה בחכמה, בחכמה ודאי,

אלהים, בתרגומו. ותורת חסד על לשונה – שהרי אחר כך מספר ואומר, ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור.

דכתיב בראשית ברא אלהים, בתרגומו. ותורת זוסד על לשונה, דהא לבתר משיטעי ואמר (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. פיה פתוזה בזכמה, דא ה' (קדמאה) דשמיא קדישא דכלא בה, ואיהי סתים וגליא, כלילא דעילא ותתא, רזא דעילא ותתא.

183. פיה פתחה בחכמה – זו ה' [הראשונה] של השם הקדוש שהכל בה, והיא סתומה וגלויה, כלולה ממעלה ומטה, הסוד של מעלה ומטה. פיה פתחה בחכמה – משום שהיא סתומה שאין נודעת כלל, שבתוב ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה. וכשמתחילה להתפשט בחכמה שנדבקה בה, והיא בתוכה, [והיא] מוציאה קול, שהיא תורת חסד.

183. (משלי לא) פיה פתוזה בזכמה, בגין דאיהי סתימא דלא אתיידע כלל, דכתיב, (איוב כח) ונעלמה מעיני כל זוי ומעוף השמים נסתרה. וכד שארי לבתפשיטא בזכמה דאתדבק בה, ואיהי בגוזה, (ואיהי) אפיקת קלא, דאיהי תורת זוסד.

184. פיה פתחה בחכמה – זו ה"א האחרונה שהיא דבור, והדבור תלוי בחכמה. ותורת חסד על לשונה – זה הקול שעומד על הדבור להנהיגו. ותורת חסד – זה יעקב, שהוא על לשונה, להנהיג הדבר ולאחז אותו, שהרי אין דבור בלי קול, ובארוה.

184. פיה פתוזה בזכמה, דא ה"א דאיהו (דאיהי) דבור, ומלה תליא בזכמה. ותורת זוסד על לשונה. דא קול דקיימא על דבור לאנהגא ליה. ותורת זוסד, דא יעקב, (דף קמה ע"ב) דאיהו על לשונה, לאנהגא מלה ולאזודא לה, דהא לית דבור בלא קול, ואוקמוה.

185. פתח רבי חייא אחריו ואמר, (משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה ודעת מזמות אמצא. אני חכמה – זו בנסת ישראל. שכנתי ערמה – זה יעקב שהוא חכם. ודעת מזמות אמצא – זה יצחק, שהיתה לו דעת מזמות לברך את עשו. ומשום שחכמה השתתפה עם יעקב, שהוא ערמה – ודעת מזמות אמצא, שהתברך יעקב מאביו, ושרו עליו כל הברכות, והתקיימו בו ובבניו לעולם ולעולמי עולמים.

185. פתח רבי זוייא אבתריה ואמר, (משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה ודעת מזמות אמצא. אני חכמה, דא בנסת ישראל. שכנתי ערמה, דא יעקב דאיהו זוכים, ודעת מזמות אמצא דא יצחק, דהוה ליה דעת מזמות לברכא ליה לעשו. ובגין דזכמה אשתתף בהדיה דיעקב דאיהו ערמה, ודעת מזמות אמצא, דאתברך יעקב מאביו, ושרו עליה כל אינון ברכאן, ואתקיימו ביה ובבניו לעולם ולעולמי עולמין.

186. מהן התקיימו בעולם הזה, וכלן יתקיימו לזמן מלך המשיח, שאז יהיו ישראל גוי אחד בארץ ועם אחד לקדוש-ברוך-הוא. זהו שבתוב ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ. וישלטו למעלה ולמטה, שבתוב (דניאל ז) והנה עם ענני השמים כבן אדם בא. זה מלך המשיח, שבתוב (שם)

186. מאינון אתקיימו בהאי עולמא, וכלהו יתקיימו לזמנא דמלכא משיחא, דכדין יהון ישראל גוי אחד בארץ ועם אחד לקודשא בריך הוא, דהא הוא דכתיב, (יחזקאל לו) ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ. וישלטון לעילא ותתא, דכתיב, (דניאל ז) וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה, דא מלכא משיחא,

(ב) ובימיהם של אלו המלכים יעמיד אלהי השמים מלכות. ועל כן רצה יעקב שיעברו ברכותיו לאותו עתיד לבא, ולא נטל אותם לאלתר.

187. פתח רבי ייסא אחריו ואמר, (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל וגו'. הפסוק הזה בארוהו. אבל בשעה שהיה שיצא יעקב מלפני אביו עם אותן הברכות, הסתכל בעצמו ואמר: הנה הברכות הללו אני רוצה להעבירן לאחר כך, לארץ הימים. והיה ירא ופחד. יצא קול ואמר: ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' כי אתך אני. לא אעזב אותך בעולם הזה. כי הנני מושיעך מרחוק, לאותו הזמן שאתה מעביר אותך, את אותן הברכות.

188. ואת זרעך מארץ שבטים, שאף על גב שעכשו נטל עשו ברכותיו וישתעבדו בבניד, אני אוציא אותם מידיו, אז בניד ישתעבדו בו. ושב יעקב, לאותן הברכות. ושב יעקב – זו השכינה [שהיא עם יעקב]. ושב יעקב ודאי. ושקט ושאנן, כמו שבארנו, מאותן מלכיות: מבבל, ומדי, ומצרים. ומהם היו שהשתעבדו בישראל. ואין מחריד – לעולם ולעולמי עולמים.

189. הלכו. בעודם הולכים אמר רבי יוסי, ודאי כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא בארץ, הכל היה בסוד החכמה, והכל כדי להראות את החכמה העליונה לבני האדם כדי שילמדו מהמעשה ההוא את סודות החכמה, והכל הם פראוי, וכל מעשיו דרכי התורה, משום שדרכי התורה הם דרכי הקדוש ברוך הוא, ואין דבר קטן שאין בו כמה דרכים ושבילים וסודות של חכמה עליונה.

190. בא ראה, שהרי רבי יוחנן בן זכאי היה אומר שלש מאות הלכות פסוקות בסוד החכמה העליונה בפסוק ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב, ולא גלה אותם אלא לרבי אליעזר שהיה עמו, כדי לדעת שכמה סודות עליונים הם בכל מעשה

דכתיב, (דניאל יב) וביומיהון די מלכיא אגון יקים אלה שמיא מלכו וגו'. ועל דא בעא יעקב, דיסתלקון ברכוי להווא זמנא דאתי, ולא נטל לון לאלתר.

187. פתחו רבי ייסא אבתריה ואמר, ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל וגו'. האי קרא אוקמוה. אבל בההיא שעתא דנפק יעקב מקמי אבוי, באיגון ברכאן, אסתכל בנפשיה. אמר, הא אלן ברכאן, בעינא לסלקא לון לבתר לאריכו יומין, והוה דזיזיל ומסתפי, נפק קלא ואמר, (ירמיה מו) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' כי אתך אני, לא אשבוך כך בהאי עלמא. (ירמיה מו) כי הנני מושיעך מרוזוק, להווא זמנא דאתי סליק לון לאיגון ברכאן.

188. (ירמיה מו) ואת זרעך מארץ שבטים, דאף על גב דהשתא נטיל ברכוי עשו וישתעבדון בבנך, אנא אפיק לון מידוי, וכדין ישעבדון בנך ביה. ושב יעקב, לאיגון ברכאן, ושב יעקב, דא שכינתא (נ"א דהיא עמיה דיעקב). ושב יעקב ודאי. ושקט ושאנן, כמה דאוקמוה. באיגון מלכוון, מבבל ממדי ומצרים. ומהם היו דאשתעבדו בהו בישראל. (שם) ואין מוזריד, לעולם ולעולמי עולמים.

189. אלו, עד דהו אולי, אמר רבי יוסי, ודאי כל מה דעבדי קודשא בריך הוא בארעא, כלא הוה ברוא דזכמתא, וכלא בגין לאוואה זכמתא עלאה להו לבני נשא, בגין דילפון מההוא עובדא רזין דזכמתא, וכלא איגון כדקא יאות, ועובדוי כלהו אורזוי דאורייתא, בגין דאורזוי דאורייתא, איגון ארזוי דקודשא בריך הוא, ולית מלה זעירא דלית בה כמה אורזין ושבילין, ורזין דזכמתא עלאה.

190. תא זוזי, דהא רבי יוחנן בן זכאי היה אומר תלת מאה הלכות פסוקות, ברוא דזכמתא עלאה, בפסוק (בראשית לו) ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב, ולא גלי לון, אלא לרבי אליעזר דהוה עמיה, בגין למנדע דכמה רזין עלאין איגון בכל

ומעשה, שהוא בתורה, ובכל דבר ודבר, היא חכמה ותורת אמת. משום כך דברי התורה הם דברים קדושים להראות ממנה נפלאות, כמו שנאמר גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

191. בא ראה, בשעה שעקם הנחש ההוא את אדם ואת אשתו, שקרב לאשה והטיל בה זרעו, והתפתה בו אדם, אז נטמא העולם, והתקללה בשבילו האדמה, וגרם מות לכל העולם, ועמד העולם להפרע ממנו, עד שבא עץ החיים וכפה [וכפר] על אדם, והכניע אותו הנחש שלא ישלט לעולמים על זרעו של יעקב.

192. שהרי בזמן שהקריבו ישראל שעיר, היה נכנע אותו הנחש והתהפך לעבד, כמו שנאמר, ועל בן הקריב יעקב לאביו שני שעירים. אחד להכניע את עשו, שהוא שעיר, ואחד בשביל הדרגה שהיתה תלויה בעשו ונדבק בו ונתבאר.

193. ומשום כך עמד העולם עד שתבא אשה כמו חוה, ובן אדם כמו אדם, ויעקמו ויחכימו את אותו הנחש הרע ואותו שרובב עליו, והכל נתבאר.

194. פתח ואמר, ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה, והרי נאמר ויעקב איש תם יושב אהלים. איש תם – גבר שלם, בתרגומו. יושב אהלים – למה הוא תם? משום שהוא יושב אהלים, שאוחז את שני הצדדים, את אברהם ואת יצחק. ועל בן יעקב בצדו של יצחק בא אל עשו, כמו שנאמר, שכתוב עם חסיד תתחפד ועם עקש תתפתל. וכשבא עם ברכות – עם סיוע שלמעלה הוא בא, עם סיוע של אברהם ויצחק, ומשום כך זה היה בחכמה, כמו שנתבאר.

195. בא ראה, בשעקב התעורר אל סמאל, דרגתו של עשו, וקבל עליו את

עובדא ועובדא דאיהי באורייתא, ובכל מלה ומלה זוכמתא איהי, ואורייתא דקשוט, בגין כך אינון מלין דאורייתא, מלין קדישין אינון, לאוואה מיתה נפלאות, כמה דאת אמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

191. תא וזוי, בשעתא דעקים ההוא וזויא לאדם ולאשתיה, דאקריב לאתתא ואטיל בה זרעו, והתפתא ביה אדם כדן אסתאב עלמא ואתלטיא ארעא בגיניה, וגרים מותא לכל עלמא, וקיימא עלמא לאתפרעא מניה. עד דאתא איכנא דזויי, וכפי (וכפר) על אדם, וכפיא ליה לההוא נזש דלא ישלוט לעלמין על זרעא דיעקב.

192. דהא בזמן דאקריבו ישראל שעיר, הוה אתכפיא ההוא נזש ואתהפך לעבדא, (קמ"ד ע"ב) כמה דאתמר. ועל דא אקריב יעקב לאביו תרין שעירין. וזו, לאכפיא לעשו דאיהו שעיר. וזו, בגין דרגא דהוה תלי ביה עשו ואתדבק ביה (קמ"ב ע"ב) ואתמר.

193. ובגין כך קיימא עלמא, עד דתיתי אתתא כגווא דזוה, ובר נש כגווא דאדם, ויעקימו ויזכימו (דף קמו ע"א) ליה לההוא וזויא בישא וההוא דרכיב עליה וכלא אתמר.

194. פתוז ואמר, (בראשית כה) ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה, והא אתמר ויעקב איש תם יושב אהלים. איש תם, גבר שלים, בתרגומו. יושב אהלים, אמאי איהו תם, בגין דאיהו יושב אהלים, דאזויד (קל"ט ע"ב) לתרין סטרין, לאברהם וליצחק. ועל דא, יעקב בסטרא דיצחק אתא לגביה דעשו, כמה דאתמר. דכתיב, (שמואל ב כה) עם זוסיד תתחפד ועם עקש תתפול. וכד אתא עם ברכאן, בסיועא דלעילא קא אתא, בסיועא דאברהם ויצחק, ובגין כך בזוכמתא הוה, כמה דאתמר.

195. תא וזוי, כד יעקב אתער לגבי סמאל, דרגא דעשו, וקביל עליה ליעקב, ויעקב נצח ליה בכמה

יעקב, ויעקב נצח אותו בכמה צדדים – נצח את הנחש בחכמה ועקמומיות, ולא נצח, רק מהשעיר. ואף על גב שהכל אחד, נצח כמו כן את סמא"ל בנצחון אחר ונצח אותו. זהו שכתוב ויאבק איש עמו עד עלות השחר. וירא כי לא יכל לו.

196. בא ראה כמה היתה זכותו של יעקב, שהוא בא ורצה להעבירו מן העולם, ואותו הלילה היה הלילה שנבראה בו הלבנה, ויעקב נשאר לבדו, שלא היה מישהו אחר עמו. ששנינו, אל יצא אדם יחידי בלילה, וכל שכן בלילה שנבראו בו המאורות, שהרי הלבנה חסרה, שכתוב יהי מאר'ת חסר. ואותו הלילה נשאר לבדו, משום שבאשר הלבנה בחסרונה, הנחש הרע מתגבר ושולט, ואז בא סמא"ל וקטרג עליו, ורצה להאבירו מן העולם.

197. ויעקב היה חזק בכל הצדדים, בצד של יצחק ובצד של אברהם, שהם היו חזקו של יעקב. בא לימין, וראה את אברהם חזק בחזק היום, בצד הימין של החסד. בא לשמאל, ראה את יצחק חזק בדין הקשה. בא לגוף, ראה את יעקב חזק משני הצדדים הללו שמקיפים אותו אחד מכאן ואחד מכאן. אז, וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו, שהוא מקום מחוץ לגוף, והוא עמוד אחד של הגוף. אז, ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו וגו'.

198. כיון שהתעורר הבקר ועבר הלילה, התגבר יעקב, ונחלש כחו של סמא"ל, אז אמר שלחני, שהגיע הזמן לומר את שירת הבקר. ורצה ללכת, והודה לו על אותן הברכות, והוסיף לו ברכה אחרת, שכתוב ויברך אותו שם.

199. בא ראה כמה ברכות התברך יעקב: אחת של אביו באותה התעקמות, והרוח את כל אותן הברכות. ואחת של השכינה, שברך אותו הקדוש ברוך הוא בשעה בא מלבן, שכתוב ויברך אלהים את יעקב. ואחת שברך אותו המלאך ההוא, הממנה

סטרין, נצחו לזוניה בזכותא ובעקימו, ולא אתנצחו, פר בשעיר. ואף על גב הכלא זוד, נצחו כמו כן לסמאל בנצחוניה אזורא, ונצחויה, הדא הוא דכתיב (בראשית לב) ויאבק איש עמו עד עלות השחר. וירא כי לא יוכל לו.

196. תא וזוי, זכותיה דיעקב כמה הוה, דאיהו אתא ובעא לאעברא ליה מעלמא. וההוא ליליא, הות ליליא דאתברי ביה סיהרא, ויעקב אשתאר בלזודוי. דלא הוה עמיה אזורא, דתנן לא יפוק בר נש יזידאי בליליא, וכל שכן (קס"ט ע"ב) בליליא דאתבריא ביה נהורין, דהא סיהרא איהי זוסרא, דכתיב, (בראשית א) יהי מאר'ת זוסר. וההוא ליליא, אשתאר בלזודוי, בגין דכד סיהרא (ק"ד ע"ב) זוסרא, וזויה בישא אתתקף ושלטא, וכדין אתא סמאל, וקטריג ליה, ובעא לאוברא ליה מעלמא.

197. ויעקב הוה תקיף בכל סטרין, בסטרא דיצוק ובסטרא דאברהם, דאינון הוו תקיפו דיעקב. אתא לימינא זומא לאברהם תקיף בתקיפו דיומא, בסטרא דימינא דזוסר. אתא לשמאלא, זומא ליצוק תקיף בדינא קשיא. אתא לגופא, זומא ליעקב, תקיף בותרין סטרין אלן דסורן ליה, זוד מכאן, וזוד מכאן. כדין, (בראשית לב) וירא כי לא יוכל לו ויגע בכף ירכו, דאיהו אתר לבר מגופא, ואיהו זוד עמודא דגופא, כדין ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו וגו'.

198. כיון דאתער צפרא ועבר ליליא, אתתקף יעקב, ואתזולש זיליה דסמאל, כדין אמר שלזוני, דמטא זמנא לומר שירתא דצפרא. ובעי לביוול, ואודי ליה על אינון ברכאן, ואוסיף ליה ברכתא אזורא, דכתיב (בראשית לב) ויברך אותו שם.

199. תא וזוי, כמה ברכאן אתברך יעקב, זוד דאבוי, בההוא עקימו, ורווח כל אינון ברכאן. וזוד דשכינתא דבריק ליה קודשא בריך הוא, כד הוה אתי מלבן, דכתיב, (בראשית לה) ויברך אלהים את יעקב. וזוד, דברכיה ליה ההוא מלאכא ממנא דעשו. וזוד, ברכה

של עשו. ואחת ברכה אחרת שברך אותו
אביו בשהלך לפדן ארם, שכתוב ואל שדי
יברך אתך וגו'.

200. בזמן ההוא שראה יעקב את עצמו
בכל הברכות הללו, אמר, באיזו ברכה מהם
אשתמש בעת? אמר, בעת אשתמש
בחלשה שבה, ומי היא? זו האחרונה, שברך
אותו אביו. ואף על גב שהיא חזקה, אמר,
אינה חזקה בשלטון העולם הזה בראשונה.

201. אמר יעקב, אטל עכשו את זו
ואשתמש בה, ואעביר את כל אותן
האחרות לזמן שאצטרף לי ולבני אחרי,
מתי? בזמן שיתכנסו כל העמים להאבד
את בני מן העולם, שכתוב כל גוים סבבוני
בשם ה' כי אמילם. סבבוני גם סבבוני וגו'.
סבבוני כדברים וגו'. הנה כאן שלשה, כלפי
שלשה שנשארו. אחת – אותן הברכות
הראשונות של אביו. שתיים – אותן ברכות
שברך אותו הקדוש ברוך הוא. שלש – אותן
הברכות שברך אותו המלאך ההוא.

202. אמר יעקב, לשם צריך אותן, אל
המלכים וכל העמים של כל העולם, ואעביר
אותן לשם, וכעת כלפי עשו די לי בזה.
למלך שהיו לו כמה לגיונות חזקים, כמה
בעלי לוחמי קרבות להלחם בקרבות,
שמזמנים כלפי מלכים חזקים להלחם בהם
קרבות. בינתיים שמע על שודד אחד רוצח.
אמר, בני השערים הללו ילכו לשם. אמרו
לו, מפל לגיונות שלך אינך שולח לשם
אלא אלו? אמר, כלפי אותו השודד די
באלו, שהרי כל לגיונותי ובעלי הקרב
אעביר אותם לאותם המלכים החזקים. ביום
הקרב בשיצטרפו לי, יהיו.

203. אף כך יעקב אמר כלפי עשו, די לי
בעת בברכות הללו. אבל לזמן ההוא
שיצרכו לבני כלפי כל המלכים והשליטים
של כל העולם, אעלה אותם.

אזכור, דברכיה ליה אבוה, כד היה אויל לפדן ארם,
דכתיב (בראשית כח) ואל שדי יברך אתך וגו'.

200. בההוא זמנא דזמנא יעקב גרביה בכל הני
ברכאן, אמר, במאן ברכתא דמנייהו אשתמיש
השתא. אמר, בזלשא מנייהו אשתמיש השתא, ומאן
איהו, דא בתרייתא, דברכיה אבוה, ואף על גב
דאיהי תקיפא, אמר, לאו איהי תקיפא בשלטנותא
דהאי עלמא כקדמאה.

201. אמר יעקב, אטול השתא דא ואשתמיש
בה, (קס"ו ע"ב, קע"ב ע"ב) ואסלק כל אינן אזרנין
לזמנא דאצטרף לי ולבנאי בתראי. אימתי, בזמנא
דיתכנסון כל עממאי לאובדא בני מעלמא,
דכתיב, (תהלים קיח) כל גוים סבבוני בשם יי כי
אמילם. סבבוני גם סבבוני וגו'. סבבוני כדבורים וגו'. הא
הכא תלתא, לגבי תלתא דאשתארו. וזר, אינן
ברכאן קדמאי דאבוה. תרין, אינן ברכאן דברכיה
קודשא בריך הוא. תלת, אינן ברכאן דברכיה ההוא
מלאכא.

202. אמר יעקב, להתם אצטריכו, לגבי מלכין וכל
עמין דכל עלמא, ואסליק לון להתם. והשתא לגבי
דעשו, די לי בהאי. למלאכא, דהוה כמה לגיונין
תקיפין, כמה מארי מגיוני קרבא לאגזא קרבין,
דזמנין לגבי מלכין תקיפין (דף קמו ע"ב) לאגזא בהו
קרבא. אדחכי שמע על לסטים וזר קפזא, אמר, הני
בני תרעי יהכון תמן. אמר ליה, מכל לגיונין דיכלך,
לית אנת משידר התם אלא אלין. אמר, לגבי ההוא
לסטים, די באלין. דהא כל לגיונותי ומארי קרבא,
אסתלק לגבי אינן מלכין תקיפין, ביומא דקרבא,
דאצטריכו לי, ליהו.

203. אוף הכי יעקב אמר לגבי עשו, די לי השתא
באלין ברכאן. אבל לההוא זמנא, דאצטריכו לבני
לגבי כל מלכין ושליטין דכל עלמא, אסלק לון.

204. כד ימטיי' ההוא זמנא, יתערוך אינן ברכאן מכל סטריין, ויתקיים עלמא על קיומיה כדקא יאות, ומההוא יומא ולהלאה, יקום מלכותא דא על כל שאר מלכו אזורא, כמה דאוקמוה, דכתיב, (דניאל ב) תדק ותספך כל אלן מלכותא והיא תקום לעלמא. והיינו ההיא אבנא, דאתגזרת מן טורא די לא בידין, כמה דאת אמר (בראשית מט) משם רועה אבן ישראל, מאן אבן דא. דא כנסת ישראל, כמה דאת אמר, (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתני מצבה וגו'.

205. רבי זיניא אמר, מהכא (ישעיה י) שאר ישוב שאר יעקב, אלן ברכאן אזורין דאשתארו, וכתיב, (מיכה ה) והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים (אלן ברכאן אחרנין כתיב, (מיכה ה) והיה שארית יעקב בגוים כלהו, ולא בעשו בלזוודיה, וכתיב והיה שארית וגו', כטל מאת יי'.

206. פתח רבי ייסא ואמר (מלאכי א) בן יכבד אב ועבד אדוניו, בן דא עשו. דלא הוה בר נש בעלמא דיוקיר לאביו, כמה דאוקיר עשו לאביו. וההוא יקירו דאוקיר ליה אשליט ליה בהאי עלמא.

207. (שם) ועבד אדוניו, דא אליעזר עבד אברהם (פ"ז ע"א) ואוקמוה, דהא בר נש דהוה אתי לזרן, בכמה עותרא, וכמה מהנן וגבובין, וגמלין טעיןן. דלא אמר לבתואל ולבן, דאיהו רזיבווי דאברהם, או בר נש אזורא דאתי בפיוסא דאברהם, אלא עד לא ימלל מלוי, מה כתיב, (בראשית כד) ויאמר עבד אברהם אנכי, ולבתר אדני אדני, בגין דיוקיר ליה לאברהם והוא יקרא וההוא טיבו, אוריה ליה לכמה זמנין.

208. כך עשו, ההוא יקרא דאוקיר ליה לאביו, אוריה ליה כל הני זמנין דישלוט בעלמא דא. ואינן דמעין, אורידו לון לישראל בשעבודא דיליה, עד דיתובון ישראל לקודשא בריך הוא, בבכיה ובדמעין. דכתיב

204. כשיגיע אותו הזמן, יתעוררו אותן הברכות מכל הצדדים, ויתקיים העולם על קיומו כראוי. ומהיום ההוא והלאה תקום המלכות הזו על כל שאר מלכות אחרת, כמו שבארוה, שכתוב (דניאל ב) תכתת ותכלה כל אלו המלכויות והיא תקום לעולם. והינו האבן ההיא שנגזרת מן ההר ולא בידים, כמו שנאמר משם רעה אבן ישראל. מי האבן הזו? זו כנסת ישראל, כמו שנאמר והאבן הזאת אשר שמתני מצבה וגו'.

205. רבי חייא אמר, מכאן, (ישעיה י) שאר ישוב שאר יעקב – אלו הברכות האחרות שנשארו. וכתוב (מיכה ה) והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים. [אלו ברכות אחרות. כתוב והיה שארית יעקב בגוים כלם, ולא רק בעשו. וכתוב והיה שארית וגו' כטל מאת ה'.

206. פתח רבי ייסא ואמר, (מלאכי א) בן יכבד אב ועבד אדניו. בן זה עשו, שלא היה אדם בעולם שיכבד את אביו כמו שעשו כבד את אביו, ואותו הכבוד שכבד אותו השליט אותו בעולם הזה.

207. ועבד אדניו – זה אליעזר עבד אברהם, ובארוה. שהרי אדם שהיה בא לזרן בכמה עשר וכמה מתנות ואוצרות וגמלים טעונים, שלא אמר לבתואל ולבן שהוא אוהבו של אברהם או איש אחר שבא עם פיוס של אברהם, אלא טרם ידבר את דברו מה כתוב? ויאמר עבד אברהם אנכי, ואחר כך אדני אדני, כדי שיכבד את אברהם, אותו הכבוד ואותו החסד האריך לו לכמה פעמים.

208. כך עשו, הכבוד ההוא שכבד את אביו האריך לו כל הפעמים הללו שישלט בעולם הזה, ואותן הדמעות הורידו את ישראל לשעבודו עד שישובו ישראל לקדוש-ברוך-הוא בבכיה ובדמעות,

בְּבָכִי יָבֹאוּ וְגו', וּבְדִין כְּתִיב, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
לְשַׁפֵּט אֶת הָרָר עֲשׂוֹ וְהִיטָה לִּי הַמְּלוּכָה.
שְׁכָתוֹב (ירמיה לא) בְּבָכִי יָבֹאוּ וְגו', וְאִז
כְּתוֹב (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
לְשַׁפֵּט אֶת הָרָר עֲשׂוֹ וְהִיטָה לֵה' הַמְּלוּכָה.

בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

